

11 februarie
2011

Nr. 25-27

Anul XVIII
(3821-3823)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5890.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pircălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 356.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Atlant Extra

MOBI ART
DESIGN

tel.: 52-98-52
fax: 52-97-79
șos Muncești, 799/8,
Germes steel chrome

Galant GTR chrome

Comfort GTP active

Prestige GTP grafit

Sylwia arm chrome

ISO T black

D-006 black

APĂ ÎMBOGĂȚITĂ CU OXIGEN

MYO2

IZVORUL SĂNĂTĂȚII DUMNEAVOASTRĂ

Coolere
pentru apă
în rate,
pe termen
de 1 an, cu
achitare lunară
190 lei

2.60 lei
litrul
cu livrare

str. Mălescu
Spătaru, 75
fax
883388
tel.
927793
mob.tel.
069243565

www.my02.md

A white water cooler with a large water bottle on top. In the foreground, a smiling woman with long hair is looking towards the camera. The background is a plain, light-colored wall.

Dacă țiintești succesul – înarmează-te cu pachetul legislativ!!!

Pentru prima oară, **Serviciul documentare al AIS "Moldpres"** lansează crearea unor PACHETE LEGISLATIVE vizînd unul sau mai multe domenii de activitate și comercializarea lor la prețuri accesibile.

Servicii prestate:

- De documentare în domeniul legislației RM;
- Servicii de documentare istorică;
- Servicii de consulting în domeniul documentelor publicate în «Monitorul Oficial al RM»(1989-2009);
- Servicii de documentare conferiri distincții de stat;
- Servicii de documentare numiri/ eliberări din funcții;
- Alte servicii suplimentare de documentare.

Relații la tel. 20-48-12

Program: 8:00–16:00

Beneficiază de o reducere de peste **400 lei** la abonarea ediției
“*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”
pentru anul viitor.

Perfectează abonamentul la sediul
AIS “Moldpres”, str. A. Puskin 22,
Casa Presei, et. 1, bir. 1, de unde vei prelua
personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

36. Decret pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Moldova și Comunitatea Bahamas (nr. 21-VI, 3 februarie 2011). 8
37. Decret pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Comunicatului Comun cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Moldova și Republica Paraguay (nr. 22-VI, 3 februarie 2011). 8
38. Decret pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Moldova și Antigua și Barbuda (nr. 23-VI, 3 februarie 2011). 8

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

3. Hotărâre pentru aprobarea Raportului cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale în anul 2010 (nr. 1, 24 ianuarie 2011). 9

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

7. Hotărâre privind Raportul auditului formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnîța pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionării patrimoniului public (nr. 1, 13 ianuarie 2011). 23
8. Hotărâre privind Raportul auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009 „Mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace” (nr. 4, 21 ianuarie 2011). 30
9. Hotărâre privind Raportul auditului performanței „Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?” (nr. 5, 25 ianuarie 2011). 39

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

76. Hotărâre cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 54, 3 februarie 2011). 52
77. Hotărâre cu privire la numirea domnului Emil DRUC, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Regatul Suediei, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Finlanda și Regatul Norvegiei, prin cumul, cu reședința la Stockholm (nr. 55, 3 februarie 2011). 52
78. Hotărâre cu privire la numirea domnului Mihai BALAN, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Elenă, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Cipru, prin cumul, cu reședința la Atena (nr. 56, 3 februarie 2011). 52
79. Hotărâre cu privire la numirea domnului Alexandru PRIGORSCHI, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Bulgaria, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Albania, prin cumul, cu reședința la Sofia (nr. 57, 3 februarie 2011). 52
80. Hotărâre cu privire la numirea domnului Anatolie URECHEANU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Populară Chineză, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Socialistă Vietnam și Republica Coreea, prin cumul, cu reședința la Beijing (nr. 58, 3 februarie 2011). 53

81. Hotărîre cu privire la numirea domnului Ion STĂVILĂ, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Ucraina, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Uzbekistan, prin cumul, cu reședința la Kiev (nr. 59, 3 februarie 2011).	53
82. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind ratificarea Protocolului adițional la Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de supraveghere și fluxul transfrontalier al datelor, adoptat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001 și semnat de Republica Moldova la 29 aprilie 2010 (nr. 60, 3 februarie 2011).	53
83. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind ratificarea Convenției pentru stabilirea Centrelor Sud-Est European de Aplicare a Legii, încheiată la București la 9 decembrie 2009 (nr. 61, 3 februarie 2011).	54
84. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea Convenției eurasiatice privind brevetele (nr. 62, 4 februarie 2011).	54
85. Hotărîre pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Regulamentul privind formarea prețurilor la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice (nr. 63, 4 februarie 2011).	54
86. Hotărîre pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și alte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate (nr. 64, 4 februarie 2011).	56
87. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul legii pentru modificarea Codului electoral (nr. 65, 4 februarie 2011).	56
88. Hotărîre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 66, 4 februarie 2011).	56
89. Hotărîre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 6 din Legea energiei regenerabile nr. 160-XVI din 12 iulie 2007 (nr. 67, 4 februarie 2011).	57
90. Hotărîre privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (nr. 68, 4 februarie 2011).	57
91. Hotărîre cu privire la completarea punctului 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 1201 din 23 decembrie 2010 (nr. 69, 4 februarie 2011).	57
92. Hotărîre pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru completarea art. 46 din Legea învățămîntului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995 (nr. 70, 4 februarie 2011).	57
93. Hotărîre privind modificarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de TVA la importul materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție (nr. 71, 4 februarie 2011).	57
94. Hotărîre pentru aprobarea proiectului de lege privind importul unor autovehicule (nr. 72, 4 februarie 2011).	58
95. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 27 din 26 ianuarie 2010 (nr. 73, 4 februarie 2011).	58
96. Hotărîre privind stabilirea cotei de imigrare în scop de muncă în Republica Moldova pentru anul 2011 (nr. 74, 4 februarie 2011).	58
97. Hotărîre pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (nr. 75, 4 februarie 2011).	58
98. Hotărîre privind aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru completarea anexei nr. 2 la Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (nr. 76, 4 februarie 2011).	59
99. Hotărîre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul hotărîrii Parlamentului pentru completarea Hotărîrii Parlamentului nr. 433-XII din 26 decembrie 1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova (nr. 77, 4 februarie 2011).	59
100. Dispoziție (nr. 19-d, 9 februarie 2011).	59

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova

130. Ordin cu privire la abrogarea Ordinului ministrului justiției nr. 300 din 7 august 2009 (nr. 35, 31 ianuarie 2011).	60
---	----

Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor al Republicii Moldova

131. Ordin cu privire la aprobarea modificărilor la Instrucțiunea provizorie privind modul de eliberare și evidență a autorizațiilor unitare pentru traficul auto internațional (nr. 28, 28 ianuarie 2011).	60
---	----

Acte ale Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova

132. Ordin privind modificarea și completarea anexei nr. 1 la Ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 75 din 14 noiembrie 2007 (nr. 5, 26 ianuarie 2011). 61

Acte ale Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova

133. Ordin cu privire la modificarea anexei nr. 1 la Ordinul nr. 136 din 5 septembrie 2008 (nr. 06, 17 ianuarie 2011). 62

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

134. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului planificat privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „CREDITE-LARGA” (nr. 3/5, 28 ianuarie 2011). 63

135. Hotărîre cu privire la radierea din Registrul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare (nr. 4/2, 4 februarie 2011). 64

136. Hotărîre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de procurare a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Pietriș” (nr. 4/3, 4 februarie 2011). 64

137. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 4/4, 4 februarie 2011). 65

138. Hotărîre cu privire la autorizarea reorganizării unor societăți pe acțiuni (nr. 4/5, 4 februarie 2011). 65

139. Hotărîre cu privire la aprobarea actului de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare (nr. 4/7, 4 februarie 2011). 65

140. Ordonanță cu privire la efectuarea controlului tematic al respectării de către asigurători a legislației privind protecția consumatorului la instrumentarea dosarelor de daună (nr. 4/6-O, 4 februarie 2011). 66

PARTEA IV**Avize funcții publice vacante****Publicații ale agenților economici****PARTEA V****Avize pierderi de acte**

PARTEA I

Legi, hotărîri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova

36

D E C R E T

**pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice
dintre Republica Moldova și Comunitatea Bahamas**

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova și al art. 7 din Legea privind tratatele internaționale
ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se dispune inițierea negocierilor asupra
proiectului Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor
diplomatice dintre Republica Moldova și Comunitatea
Bahamas.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 21-VI. Chișinău, 3 februarie 2011.

37

D E C R E T

**pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Comunicatului Comun cu privire la stabilirea relațiilor
diplomatice dintre Republica Moldova și Republica
Paraguay**

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova și al art. 7 din Legea privind tratatele internaționale
ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se dispune inițierea negocierilor asupra
proiectului Comunicatului Comun cu privire la stabilirea
relațiilor diplomatice dintre Republica Moldova și Republica
Paraguay.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 22-VI. Chișinău, 3 februarie 2011.

38

D E C R E T

**pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice
dintre Republica Moldova și Antigua și Barbuda**

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova și al art. 7 din Legea privind tratatele internaționale
ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Se dispune inițierea negocierilor asupra
proiectului Protocolului cu privire la stabilirea relațiilor diplo-
matice dintre Republica Moldova și Antigua și Barbuda.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 23-VI. Chișinău, 3 februarie 2011.

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**3****HOTĂRÎRE**

**pentru aprobarea Raportului cu privire
la exercitarea jurisdicției constituționale în anul 2010**

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE - președinte,
judecător-raportor

Victor PUȘCAȘ - judecător

Petru RAILEAN - judecător

Elena SAFALERU - judecător

Valeria ȘTERBEȚ - judecător

grefier - Victoria Botnariuc-Trelea, cu participarea șefei Secretariatului, Maia Bănărescu, în baza art.10 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.5 lit.i) și art.80 din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară Raportul cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale în anul 2010.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Nr. 1. Chișinău, 24 ianuarie 2011.

Conducându-se după prevederile art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(1) și art.62 lit.f) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale în anul 2010.

2. Hotărîrea și Raportul se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova, Președintelui-interimar al Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova și Consiliului Superior al Magistraturii.

Dumitru PULBERE

**Aprobat
prin Hotărîrea Curții Constituționale
nr.1 din 24 ianuarie 2011**

R A P O R T

**cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale
în anul 2010, prezentat în baza art. 80
din Codul jurisdicției constituționale**

**I. DATE STATISTICE PRIVIND EXERCITAREA
JURISDICȚIEI CONSTITUȚIONALE ÎN ANUL 2010**

În conformitate cu art.135 din Constituția Republicii Moldova, în anul de referință la Curte au fost depuse 48 de sesizări, dintre care 29 de sesizări pentru controlul constituționalității prevederilor unor acte normative (33 de legi, o hotărîre a Parlamentului, un tratat internațional, un acord de colaborare, o hotărîre a Guvernului, un decret al Președintelui interimar al Republicii Moldova), 4 sesizări pentru interpretarea Constituției, 4 sesizări referitoare la inițiative de revizuire a Constituției, 5 sesizări depuse în conformitate cu art. 38 alin. (2) și (3) din Codul jurisdicției constituționale, 4 sesizări privind validarea mandatelor de deputat în Parlament.

Din anul 2009 au fost preluate 4 sesizări (2 sesizări pentru controlul constituționalității dispozițiilor a 2 legi și 2 sesizări pentru interpretarea prevederilor Constituției).

Cele mai multe sesizări, 29, au fost depuse de către deputații în Parlament și fracțiunile parlamentare, 6 sesizări au fost prezentate de avocații parlamentari. Curtea Supremă de Justiție a ridicat 4 excepții de neconstituționalitate a actelor normative și a depus o sesizare din oficiu. Cîte 2 sesizări au prezentat Președintele-interimar al Republicii Moldova și Guvernul, una - ministrul justiției.

Comisia Electorală Centrală a prezentat materialele necesare în vederea declarării unor candidați supleanți în calitate de deputați în Parlament, confirmării rezultatelor referendumului republican din 5 septembrie 2010, legalității alegerii Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XIX-a, validării mandatelor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a și confirmării listelor candidaților supleanți la funcția de deputat.

La solicitarea concurentului electoral, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, și a trei deputați independenți, Curtea a dispus prin decizie renumărarea voturilor exprimate în alegerile parlamentare din 28 noiembrie 2010.

În anul de referință au fost pronunțate 11 hotărîri pentru

controlul constituționalității actelor normative. Din cele 12 acte normative verificate 4 legi au fost recunoscute constituționale (integral sau parțial), 5 legi, 2 hotărîri ale Parlamentului și un decret al Președintelui Republicii Moldova au fost declarate neconstituționale.

Curtea a adoptat o hotărîre pentru interpretarea Constituției, o hotărîre privind confirmarea rezultatelor referendumului republican din 5 septembrie 2010, o hotărîre privind validarea mandatelor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova și confirmarea listelor candidaților supleanți la funcția de deputat în Parlament și 4 hotărîri privind validarea mandatelor vacante de deputat atribuite unor deputați. Curtea a revizuit Hotărîrea sa nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001.

Curtea a emis 3 avize asupra proiectelor de lege cu privire la revizuirea art.78 din Constituție, un aviz privind constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului și un aviz privind confirmarea legalității alegerii Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XIX-a.

Au fost sistate 2 procese.

Nu au fost acceptate spre examinare în fond 15 sesizări.

Asupra hotărîrilor Curții au fost expuse 6 opinii separate.

Au fost adoptate 7 adrese către Parlament.

În anul 2010 au fost adoptate 13 hotărîri ce țin de competența funcțională a Curții.

La data de 1 ianuarie 2011 au rămas neexamine 10 sesizări. Acestea urmează a fi soluționate în termenele prevăzute de Codul jurisdicției constituționale.

**1.1. Art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție
(Controlul constituționalității legilor și hotărîrilor
Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii
Moldova)**

La **16 martie 2010** Curtea a recunoscut constituționale prevederile art.10 alin.(3) din Legea nr.1234-XIV din

22 septembrie 2000 „Cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova” în redacția Legii nr.49-XVIII din 30 octombrie 2009 (**Hotărîrea nr.5¹**).

Potrivit prevederilor contestate, în cursul unui an Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. Următoarea dizolvare a Parlamentului poate avea loc numai după expirarea unui an de la data ultimei dizolvări.

Curtea a reținut că procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, potrivit art.78 alin.(6) din Constituție, este stabilită prin lege organică. Pentru executarea dispoziției constituționale stipulate în art.78 din Constituție, la 22 septembrie 2000 Parlamentul a adoptat Legea organică nr.1234-XIV „Cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova”, modificată la 30 octombrie 2009.

Curtea a constatat că dizolvarea Parlamentului reprezintă o sancțiune constituțională care se aplică acestuia în cazurile prevăzute de art.78 alin.(5) și art.85 alin.(1) din Constituție. Prin dizolvarea Parlamentului și desfășurarea alegerilor repetate electoratului i se oferă posibilitatea de a soluționa pe cale constituțională conflictul dintre autorități sau dintre partidele politice.

Potrivit art.85 alin.(3) din Constituție, în cursul unui an Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. Scopul acestei norme constituționale este de a garanta stabilitatea politică și funcționarea neîntreruptă a organului legislativ. Nici unul din aceste obiective nu poate fi realizat în cazul alegerilor repetate desfășurate la intervale scurte de timp. Prevederile art.85 alin.(3) din Constituție sînt aplicabile în orice situație care implică dizolvarea Parlamentului.

Curtea a subliniat că Parlamentul, ca organ legislativ, este în drept să adopte legi prin care să dezvolte normele constituționale și să explice modul de aplicare a acestora. Dezvoltînd norma constituțională a art.85 alin.(3) în art.10 alin.(3) din Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Parlamentul a stipulat că următoarea dizolvare a Parlamentului poate avea loc numai după expirarea unui an de la data ultimei dizolvări.

Curtea a conchis că din dispozițiile art.78 alin.(5) din Constituție, coroborate cu norma constituțională a art.85 alin.(3) și cu prevederea art.10 alin.(3) din Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, rezultă cu certitudine că după expirarea unui an de la data ultimei dizolvări a Parlamentului, dar nu mai devreme, Președintele în exercițiu, în baza avizului Curții Constituționale privind constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului, are obligația de a emite decretul privind dizolvarea Parlamentului și stabilirea datei alegerilor anticipate în termenele prevăzute de art.76 alin.(3) din Codul electoral.

Printr-o *adresă* Curtea a reținut atenția Parlamentului asupra oportunității de a indica în Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova termenul-limită, în care după expirarea unui an de la ultima dizolvare Parlamentul trebuie să fie dizolvat, evitîndu-se astfel încălcarea normelor constituționale.

La 1 iulie 2010 Parlamentul a adoptat Legea nr.131-XIX pentru modificarea art.10 din Legea nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 „Cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova”. Astfel, adresa Curții Constituționale a fost executată.

La **8 aprilie 2010** Curtea a declarat drept neconstituționale Legea nr. 44-XVIII din 20 octombrie 2009 pentru modificarea art.4 din Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament și Hotărîrea Parlamentului nr.47-XVIII din 22 octombrie 2009

privind cumularea unor funcții cu mandatul de deputat în Parlament, care a fost adoptată în temeiul normei modificate (**Hotărîrea nr.9²**).

Potrivit normei contestate, persoanele numite în organele centrale ale administrației de stat pot cumula exercitarea acestei misiuni cu mandatul de deputat pe o durată de cel mult 6 luni.

În hotărîre Curtea a arătat că, potrivit Constituției, calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice, și încetează în cazurile expres prevăzute, inclusiv în caz de incompatibilitate (art.69 alin.(2), art.70 alin.(1)). Funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite (art.99 alin.(1)).

Incompatibilitățile funcționale impuse autorităților publice, consacrate prin dispoziții constituționale și acte legislative conforme Legii Supreme, constituie măsuri de drept menite să asigure real funcționarea statului de drept, democrația în Republica Moldova în condițiile pluralismului politic.

Conform principiului separației puterilor, toate ramurile puterii de stat trebuie să-și desfășoare activitatea în strictă concordanță cu rigorile constituționale, nici una nu este în drept să comită imixtiuni sau să-și aroge atribuțiile celorlalte puteri.

Realizarea principiului general al separației și colaborării puterilor în stat are drept scop asigurarea funcționalității statului într-un cadru strict constituțional, excluderea oricăror tentative de instituire a dictaturii și a regimului totalitar.

Curtea a stabilit că situația de drept generată de legea contestată este inadmisibilă din perspectiva realizării principiului constituțional al separației și colaborării puterilor. Argumentele ce țin de rațiunea asigurărilor acordate reprezentanților poporului pentru păstrarea statutului de deputat în cazul eventualelor remanieri de cadre în Guvern, precum și cele ce țin de provizoratul exercitării cumulative a unei funcții în organele centrale ale administrației de stat nu pot justifica încălcarea Legii Supreme. În cazul în care intervine o incompatibilitate, potrivit art.69 alin.(2) din Constituție, calitatea de deputat trebuie să înceteze.

Pentru aceleași considerente a fost declarată neconformă cu Legea Supremă și Hotărîrea Parlamentului nr.47-XVIII privind cumularea unor funcții cu mandatul de deputat în Parlament.

La **10 martie 2010** a fost depusă sesizarea pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr.30-XVIII din 4 martie 2010 „Privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție”.

În procesul examinării preliminare a sesizării asupra acestei hotărîri, care are caracter individual, Curtea a constatat că este necesar să revizuiască Hotărîrea sa anterioară nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001. Curtea s-a bazat pe două argumente importante: primul argument, de ordin intern, rezidă în faptul că atît în legislația Republicii Moldova, cît și în jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova există mai multe incertitudini privind accesul la justiție al persoanelor oficiale exponente ale unui interes politic sau public deosebit; al doilea argument, de ordin extern, constă în posibilele contradicții între jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova și jurisprudența CtEDO ca urmare a modificărilor survenite în ultimii ani în jurisprudența acesteia.

¹ M.O. nr.39-40/5 din 23.03.2010

² M.O. nr. 56-57/8 din 20.04.2010

Prin Hotărîrea nr.39 din 09.07.2001 Curtea a stabilit că pot fi supuse controlului constituționalității doar actele normative. Actele administrative cu caracter individual, emise de o autoritate publică în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, fiind acte juridice care nu conțin norme de drept, avînd efecte juridice unice, aplicabile doar unui singur caz, nu pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept, însă ele pot fi supuse controlului legalității de către instanța judecătorească în condițiile legii.

Considerînd inadecvate aceste concluzii în cazul în care Constituția Republicii Moldova, prin art.135 alin.(1) lit.a), abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor actelor adoptate de Parlament, fără a face distincție între actele normative și cele individuale, la **16 aprilie 2010**, în temeiul art. 72 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională a adoptat Hotărîrea nr.10 pentru revizuirea Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001 (**Hotărîrea nr. 10³**).

Prin acest act Curtea Constituțională a hotărît să excepteze de la controlul de constituționalitate actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes politic deosebit, însă să admită spre examinare sesizările privind actele administrative ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, urmînd ca pînă la adoptarea de către Parlament a cadrului legal pertinent să decidă cu discernămint în cazurile privind funcțiile oficiale cu caracter public deosebit.

Curtea Constituțională a apreciat că actele administrative cu caracter individual, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, pot face obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept, dar numai sub aspectul fmei și procedurii de adoptare, fără a fi analizate circumstanțele de fapt.

Un judecător nu a fost de acord cu hotărîrea Curții și, *in opinia separată*, a subliniat că, potrivit art.72 alin.(1) lit.b) din Codul jurisdicției constituționale, revizuirea hotărîrii se efectuează în cazul în care se modifică prevederile Constituției, ale legilor și ale altor acte normative în al căror temei a fost pronunțată. Deoarece nu există aceste circumstanțe, Curtea Constituțională nu era în drept să dispună revizuirea Hotărîrii sale privind interpretarea art.20 din Constituție. Judecătorul a considerat greșită concluzia Curții, potrivit căreia “modificarea jurisprudenței CEDO echivalează cu modificarea actelor normative”, subliniind că nu în toate cazurile jurisprudența CEDO devine parte a dreptului intern și, prin urmare, nu poate genera revizuirea hotărîrilor Curții Constituționale. El a subliniat că actele administrative cu caracter individual nu conțin norme de drept, deci, nu pot face obiect al controlului constituționalității, însă pot fi supuse controlului legalității de către instanța judecătorească.

Printr-o *adresă* Curtea a atras atenția Parlamentului asupra faptului că este necesar să aducă legislația Republicii Moldova în corespundere cu jurisprudența Curții Constituționale și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului. Curtea a reamintit adresa din 21 noiembrie 2002, în care a menționat că dispozițiile art.4 lit.a) din Legea conten-

ciosului administrativ nr.793-XIV “necesită o interpretare suplimentară în sensul delimitării exprese a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, oportunitate care se circumscrie în competența exclusivă a Parlamentului”. În același sens, la 19.04.2007, prin hotărîrea Vilho Eskelinen ș.a. contra Finlandei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut că “pentru ca un Stat pîrît să poată invoca în fața Curții statutul de funcționar al unui reclamant, în vederea neaplicării protecției oferite de articolul 6, sînt necesare două condiții. În primul rînd, dreptul intern al Statului vizat trebuie să excludă în mod expres accesul la o instanță cu referire la postul sau categoria salariaților în cauză. În al doilea rînd, această derogare trebuie să aibă drept bază motive obiective, legate de interesul Statului”.

La **27 aprilie 2010** Curtea a declarat neconstituțională Hotărîrea Parlamentului nr.30-XVIII din 4 martie 2010 “Privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție” (**Hotărîrea nr. 11⁴**).

În această hotărîre Curtea a menționat că, în scopul garantării independenței persoanei ce exercită o funcție de demnitate publică, normele constituționale și legale impun respectarea exercitării termenului mandatului. De regulă, destituirea presupune o procedură mai complicată decît numirea în funcție sau cel puțin una echivalentă. Astfel, în cazul săvîrșirii unei încălcări incompatibile cu funcția deținută, Președintele Curții Supreme de Justiție este demis de Parlament prin aceeași procedură prin care a fost numit, adică la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin urmare, ignorînd Consiliul Superior al Magistraturii în cazul adoptării Hotărîrii nr.30-XVIII privind destituirea Președintelui instanței supreme, Parlamentul a încălcat dispozițiile art.116 alin.(4) din Constituție.

Curtea a menționat că eliberarea din funcția de Președinte al Curții Supreme de Justiție, în temeiul art.23 din Legea cu privire la statutul judecătorului, constituie o sancțiune disciplinară, care se aplică potrivit procedurii reglementate de lege. Fiind un organ constituțional independent, care exercită autoadministrarea judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței autorității judecătorești. Întrucît Constituția și legea stipulează că Președintele Curții Supreme de Justiție este numit în funcție numai la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, Parlamentul este în drept să-l elibereze din funcție de asemenea doar la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Orice abatere de la această regulă, inclusiv cea admisă prin actul contestat, contravine art.123 alin.(1) din Constituție.

Curtea a subliniat că numirea în funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție printr-o procedură la care participă egal două autorități reprezentînd două puteri ale statului este voința legiuitorului constituant de a le determina să-și coordoneze activitatea pentru o colaborare eficientă în exercitarea prerogativelor ce le revin. Destituirea presupune aceeași colaborare a autorităților, pentru care scop ele trebuie să respecte procedura prevăzută expres sau care rezultă implicit din Constituție.

La **12 iulie 2010** Curtea a apreciat Decretul nr. 376-V din 24 iunie 2010 privind declararea zilei de 28 iunie 1940 Zi a ocupației sovietice ca fiind neconstituțional (**Hotărîrea nr. 17⁴**).

Curtea nu a dat apreciere politică și istorică evenimentelor care au făcut obiectul decretului, pronunțîndu-se doar asupra problemelor de drept invocate în sesizare.

Curtea a subliniat că un principiu inerent al statului de drept, recunoscut de doctrina de drept, este principiul supremației legii, care ierarhizează tot sistemul actelor

³ M.O. nr. 58-60/9 din 23.04.2010

⁴ M.O.nr. 68-69/10 din 07.05.2010

normative. Conform acestui principiu, actele normative se divizează în două categorii: legi și acte subordonate legii. Decretele, acte emise de Președintele Republicii Moldova, sînt eminamente subordonate legii și pot viza doar domeniile care au fost reglementate la nivel primar. Președintele, în calitate de organ ce emite acte administrative de autoritate, trebuie să se conducă de prevederile legii.

Curtea a conchis că, întrucît a încălcat ierarhia actelor normative, Decretul nr.376-V a depășit limitele impuse de art.1 alin.(3), art.6 și art.94 alin.(1) din Constituție.

Curtea Constituțională a menționat că Președintele își exercită funcția de garant al suveranității, al independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării conducîndu-se de normele constituționale care statuează atribuțiile Președintelui și de actele organului reprezentativ suprem în domeniile respective. În cazul în care opiniile sale, în aceste domenii, nu se înscriu în atribuțiile prevăzute de Constituție și cadrul legal, în special, în problemele de interes național, Președintele urmează să consulte poporul, în conformitate cu art.75 din Constituție și art.142-144 din Codul electoral.

Curtea a menționat că Președintele are dreptul de a dezvolta prin decrete normele constituționale în domeniile date în competența sa prin Constituție, în alte domenii Președintele este obligat să se ghideze de lege, ca act al organului reprezentativ suprem al poporului.

Prevederile Declarației de independență, care au servit ca punct de reper pentru emiterea decretului, urmau a fi dezvoltate printr-un act legislativ al organului reprezentativ suprem al poporului, și doar în temeiul acestuia Președintele Republicii Moldova putea emite un act juridic în această problemă.

Curtea a observat că Președintele țării nu dispune de dreptul de a adopta decrete în problema care face obiectul actului contestat, pentru care motiv a apreciat că Decretul nr. 376-V contravine art.88 din Constituție.

Un judecător, care a fost de acord cu dispozitivul actului pronunțat, în *opinia sa concordantă* a menționat că aprecierea evenimentelor politico-juridice și a impactului decretului asupra suveranității și independenței statului Republica Moldova ar fi consolidat concluziile enunțate în hotărîre.

Printr-o *adresă* Curtea a sugerat Parlamentului să reglementeze prin lege, în baza art.88 lit.j) din Constituție, statutul decretelor prezidențiale, fapt ce va contribui la respectarea normelor constituționale de către autoritățile publice.

La **9 noiembrie 2010** Curtea a recunoscut drept constituționale sintagmele "viceprim-ministrii, miniștrii" și "membrii din oficiu ai Guvernului" cuprinse în art.13 alin.(3) lit.a) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, cu modificările ulterioare (**Hotărîrea nr.25⁶**).

Curtea a menționat că prevederea legală supusă controlului constituționalității vizează dreptul unor persoane care dețin funcții de demnitate publică de a fi aleși. O condiție legală pentru persoanele ce pretind la o funcție publică eligibilă, care, în virtutea postului ocupat, nu au dreptul să fie membri ai partidelor sau ai altor organizații social-politice, și cele care exercită o înaltă funcție de răspundere, fiind numite sau alese în conformitate cu normele Constituției Republicii Moldova și/sau legilor organice, este suspendarea activității în funcția exercitată din momentul înregistrării lor în calitate de concurenți electorali. Sub incidența acestei prevederi cad membrii Guvernului: viceprim-ministrii, miniștrii și membrii din oficiu ai Guvernului.

Curtea a reținut că dreptul de a fi ales și dreptul de a accede la o funcție publică nu sînt drepturi absolute, nu cad

sub incidența art.54 alin.(3) din Constituție, prin urmare, pot fi restrînse.

Dispozițiile art.38 alin.(3) din Constituție, care garantează dreptul cetățenilor Republicii Moldova de a fi aleși, presupun reglementarea prin lege a modului de realizare a acestui drept, implicit, instituirea unor restrîngerii.

Conform art.54 alin.(4) din Constituție, restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Curtea Constituțională a menționat că scopul urmărit de legiuitor prin norma privind suspendarea din funcție pe durata campaniei electorale a membrilor Guvernului incluși în listele de candidați îl constituie asigurarea egalității șanselor tuturor concurenților electorali în realizarea dreptului de a accede în Parlament. Astfel, legiuitorul a fost în drept să stipuleze pentru viceprim-ministrii, miniștrii și membrii din oficiu ai Guvernului obligativitatea suspendării activității în funcția deținută din momentul înregistrării lor în calitate de concurenți electorali.

Curtea a considerat că restrîngerea este proporțională scopului urmărit, deoarece nu aduce atingere substanței drepturilor electorale, în speță dreptului de a candida pentru alegeri și de a fi ales, nu anihilează libera exprimare a voinței poporului în alegerea corpului legislativ, nu privează de substanță nici dreptul de acces la o funcție publică, ci doar condiționează exercițiul dreptului de a candida la funcția de deputat în Parlament. Prevederea art.13 alin.(3) lit.a) din Codul electoral permite cetățenilor Republicii Moldova care ocupă funcțiile respective să-și conformeze conduita socială, astfel încît să nu le fie limitate drepturile.

Un judecător nu a fost de acord cu hotărîrea Curții, afirmînd în *opinia separată* că din prevederile art.1 și alin.(3) art.13 din Codul electoral rezultă cu certitudine că membrii Guvernului trebuie să-și suspende activitatea în funcția pe care o dețin numai dacă sînt înregistrați de CEC în calitate de concurenți electorali sau, cu alte cuvinte, de candidați independenți, dar nu și în cazul cînd au calitatea de candidați pe listele partidelor. După părerea sa, Curtea Constituțională nu trebuia să admită sesizarea spre examinare, indicînd în decizia de respingere sensul exact al termenilor juridici utilizați în Codul electoral. El a considerat, de asemenea, că alin.(3) art.13 din Codul electoral comportă neclaritate și incertitudine și astfel nu corespunde cu alin.(2) art.23 din Constituție, deoarece statul, prin autoritatea legislativă, nu a putut asigura dreptul persoanelor vizate de lege de a-și cunoaște drepturile și obligațiile, iar prin interdicțiile prevăzute restrînge dreptul de a fi ales, garantat de art.38 din Constituție.

În *adresa* către Parlament Curtea a menționat că pentru asigurarea exercitării neîntrerupte a atribuțiilor Guvernului, după cum prevede art.103 din Constituție, este necesar să fie reglementat modul de formare a Guvernului în cazul suspendării activității unor membri din momentul înregistrării lor în calitate de concurenți electorali, astfel încît să poată fi executate prevederile constituționale ale art.96 și art.102.

La **25 noiembrie 2010** Curtea a declarat drept neconstituționale prevederile art.7 alin.(1) lit.h) și lit.n) din Legea nr.1104-XV din 6 iunie 2002 „Cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției” și prevederile art.8 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.190-XVI din 26 iulie 2007 „Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului” (**Hotărîrea nr.27⁷**).

Curtea a relevat că prevederile art.7 alin.(1) lit.h) și lit.n) din Legea nr.1104-XV și art.8 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.190-XVI implică imixtiuni în exercițiul unor drepturi și libertăți ale persoanei.

⁵ M.O. nr. 126-128/17 din 23.07.2010

⁶ M.O. nr. 227-230/25 din 19.11.2010

⁷ M.O. nr. 247-251/28 din 17.12.2010

Analizând prevederile contestate în corelare cu Legea privind activitatea operativă de investigații și Codul de procedură penală, Curtea a menționat că Legea nr. 1104-XV nu indică expres în care dintre cele trei direcții de activitate ale Centrului: de prevenție, operativă de investigație, de urmărire penală, se încadrează acțiunile specificate la art.7 alin.(1) lit.h) și lit.n).

Art.6 din Legea privind activitatea operativă de investigații nu prevede, nici la categoria măsurilor operative de investigații și nici la categoria măsurilor asiguratorii, *suspendarea* operațiunilor persoanelor juridice, precum și a persoanelor fizice subiecte ale activității de întreprinzător pe conturi în bănci și în alte instituții financiare, *sechestrarea* mijloacelor bănești, a bunurilor materiale, a datoriiilor debitoare și a altor active ale acestor persoane în cazul depistării unor fapte de activitate economică ilicită, neonorării obligațiilor față de buget, *sistarea* executării operațiunilor financiare limitate sau suspecte, *sechestrarea și ridicarea* de la persoanele juridice, precum și de la persoanele fizice subiecte ale activității de întreprinzător, a bunurilor materiale, inclusiv a mijloacelor de transport, acțiuni pe care Centrul este în drept să le opereze conform Legii nr.1104-XV din 06.06.2002.

Totodată, din prevederile Legii privind activitatea operativă de investigații nu rezultă suficient de clar dacă acțiunile stipulate de art.8 alin.(1) și (2) din Legea nr.190-XVI din 26.07.2007 intră în competența Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Sechestrarea și ridicarea bunurilor persoanei fizice sau juridice pot fi efectuate în cursul urmăririi penale cu respectarea principiului constituțional al inviolabilității proprietății și doar în baza hotărârii judecătorești (art.13 CPP).

Potrivit prevederilor art.153/1 din Codul fiscal, titlul V, Centrul poate efectua controale fiscale doar în cadrul urmăririi penale, adică în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale.

Cu referire la celelalte acțiuni, pe care Centrul este în drept să le execute conform normelor contestate, Curtea a observat că acestea nu sînt reglementate de Codul de procedură penală.

Astfel, Curtea a conchis că prevederile contestate vin în contradicție cu dispozițiile legilor speciale: Codul de procedură penală și Legea privind activitatea operativă de investigații.

În Hotărîrea nr.1 din 22.01.2008 Curtea a menționat că: „În vederea unificării cadrului legal procesual și excluderii prevederilor confuze și contradictorii, în scopul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor persoanelor implicate în procesul penal, legiuitorul a stipulat că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția că sînt incluse în Codul de procedură penală...Codul de procedură penală nu are prioritate față de alte legi organice, însă ca lege specială, după regulile generale ale dreptului, indiferent de data adoptării, el dobîndește superioritate față de alte legi organice după principiul *lex specialis derogat generali*”.

Curtea a conchis că abilitarea CCCEC cu dreptul de executare a altor măsuri asiguratorii, decît cele prevăzute de CPP și Legea privind activitatea operativă de investigații, contravine principiilor enunțate mai sus.

Normele contestate intră în contradicție și cu prevederile Convenției privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională. Prevederile Convenției, în art.8, încadrează sechestrarea și alte măsuri inferioare confiscării la măsurile provizorii, care pot fi întreprinse de părți asupra bunurilor ce au constituit obiectul cererii sau care ar putea permite satisfacerea unei astfel de cereri, la cererea altei părți, care a pornit o procedură penală sau o acțiune de confiscare.

Astfel, Centrul, conform Convenției, nu poate dispune în mod arbitrar sechestrarea, suspendarea, sistarea operațiunilor bancare, informarea cu privire la acțiunile suspecte, în lipsa unei cereri, sentințe sau hotărîri judiciare (alin.(2) art.14 din Convenție). Conform art.12 din Convenție, acțiunile provizorii trebuie să fie executate în conformitate cu dreptul intern și în măsura în care nu sînt incompatibile cu acesta.

În Raportul explicativ la Convenție se arată că prin legislația națională necesită a fi reglementat “un ansamblu complet de reguli aplicabile oricărei din fazele procedurii, de la primele investigații pînă la pronunțarea sentinței și executarea deciziilor de confiscare și implementarea mecanismelor suplimentare, dar eficiente”. Or, normele contestate nu reglementează cu claritate competențele și tehnicile de investigare la fiecare fază de activitate: atît în afara procesului penal, inclusiv în cadrul unor activități cu caracter administrativ, cît și în cadrul unui proces penal.

Curtea a considerat că normele contestate implică ingerința organului statal abilitat în exercițiul dreptului de proprietate, garantat de art.46 din Constituție și art.1 din Protocolul 1 adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, constatînd că nu este respectată regula, potrivit căreia ingerința în exercițiul dreptului la proprietate cade sub rezerva exigenței securității juridice sau legalității, care prevede că lipsirea de proprietate trebuie să fie efectuată în „condițiile prevăzute de lege”.

Curtea a luat în considerare și faptul că informațiile vizate în art.8 din Legea nr.190-XVI constituie secret comercial și pot fi utilizate contrar principiului concurenței loiale. Acțiunile de informare asupra tranzacțiilor suspecte pot afecta drepturile patrimoniale ale persoanelor, avînd în vedere că ele nu se efectuează în cadrul unui proces penal.

Normele contestate nu conțin măsuri de protecție contra acțiunilor arbitrare ale autorităților publice. Curtea a menționat că prin lipsa măsurilor de protecție adecvate se încalcă dreptul persoanei la un proces echitabil, garantat de art.21 din Constituție și art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fapt care, la rîndul său, duce la încălcarea prevederilor art.16 din Constituție, potrivit cărora respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice.

Curtea a relevat că activitatea de întreprinzător este o activitate specifică, strîns legată de fluxurile financiare și îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor contractuale. Suspendarea și/sau sistarea operațiunilor bancare în condiții incerte poate afecta grav interesele patrimoniale ale agenților economici. Aceste măsuri, precum și prezentarea informațiilor ce constituie secret comercial în condiții imprevizibile, precum și aplicarea sechestrului pe toate tipurile de bunuri fără sancțiunea unei instanțe judiciare, fără posibilitatea de a contesta măsurile aplicate în termene rezonabile într-o autoritate judiciară independentă, nu pot fi apreciate de Curtea Constituțională ca măsuri conforme normelor art.126 alin. (1) și alin.(2) lit.b), h) din Legea Supremă.

În sensul art.23 din Constituție, o restrîngere poate fi considerată „prevăzută de lege”, în termenii art.54 din Constituție, numai dacă ea este formulată cu suficientă precizie, astfel încît să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

Articolul 1 al Convenției din 8 noiembrie 1990 definește anumiți termeni. Conform Raportului explicativ la Convenție, „numărul de termeni care trebuie definiți a fost limitat

la cei care sînt strict necesari pentru aplicarea corectă a Convenției. Mai multe definiții sînt interpretate într-o manieră generală, astfel încît un aspect sau altul al unei legislații interne să nu se îndepărteze de cîmpul de aplicare al Convenției". Curtea a menționat că aceste prevederi convenționale nu au fost respectate. Neelucidarea sensului exact al imixtiunii creează pentru persoanele juridice, precum și persoanele fizice subiecte ale activității de întreprinzător, situații de incertitudine, prin aceasta normele contestate intrînd în contradicție cu principiul previzibilității.

În ședința Curții reprezentantul Centrului a menționat că termenii specifici sînt definiți în ghidul adoptat de CCCEC. Curtea a relevat că ghidul nu poate substitui legea, definițiile noțiunilor trebuie să fie expuse în legea care le utilizează. Conform lit.r) alin.(1) art.7 din Legea nr.1104-XV din 06.06.2002, Centrul are dreptul să participe la elaborarea și perfecționarea cadrului legislativ, nu să adopte norme cu caracter primar.

Doi judecători, în *opinia separată*, au considerat nefondată hotărîrea Curții Constituționale, afirmînd că, potrivit art.54 din Constituție, normele contestate nu aduc atingere existenței drepturilor restrînse. Or, persoanele, drepturile și interesele legitime ale cărora au fost lezate, pot înainta, în temeiul art.298 alin.(1) din Codul de procedură penală, plîngere împotriva acțiunilor și inacțiunilor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate operativă de investigații. De asemenea, în conformitate cu art.313 alin.(1) din Codul de procedură penală, plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate operativă de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție. Măsurile asiguratorii prevăzute de art.7 alin.(1) lit.h) și lit.n) din Legea nr.1104-XV din 06.06.2002 nu urmăresc depozitarea proprietății de bunuri, ci au drept scop combaterea activităților criminale, fiind în acest sens modalități eficiente, verificate în timp.

Lipsind CCCEC de dreptul de a exercita măsurile asiguratorii și preventive prevăzute de normele contestate, statul nu-și va putea onora obligațiile asumate la scară internațională privind combaterea corupției și spălării banilor și nu va putea realiza normele Convenției europene privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională. Hotărîrea Curții, în opinia celor doi judecători, va bloca activitatea Republicii Moldova în cadrul grupului de state antrenate în cooperarea pentru un schimb operativ de informații privind identificarea tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor, de finanțare a terorismului, precum și primirea acestor infracțiuni grave. Curtea nu a luat măsuri pentru a exclude situația de incertitudine generată de hotărîrea sa, legea permițîndu-i să stabilească intrarea în vigoare a actului său la data pe care o consideră necesară. Or, grupările criminale internaționale pot profita de faptul că în Republica Moldova nu există un sistem de informare asupra tranzacțiilor suspecte.

La **14 decembrie 2010** Curtea a declarat neconstituționale prevederile art.22 alin.(1) lit.b) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului” în redacția Legii nr.247-XVI din 21 iulie 2006 (**Hotărîrea nr.28⁸**).

Potrivit art.22 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la statutul judecătorului, constituie abatere disciplinară interpretarea sau aplicarea neuniformă a legislației, intenționat sau din neglijență gravă, dacă acest lucru nu este justificat de schimbarea practicii judiciare.

Curtea a reținut că protecția judiciară efectivă și completă se poate realiza doar în condițiile unei adevărate independențe a puterii judecătorești. Independența judecă-

torului presupune că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gîndire al unui judecător, decît prin procedurile judiciare stabilite.

Constituția (art.123 alin.(1), consfințind atribuțiile de bază ale organului de administrare judecătorească, statuează că Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și *aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători*.

Procedura de sancționare disciplinară a judecătorului urmează a fi realizată de către Consiliul Superior al Magistraturii și colegiul disciplinar, în calitate de instanțe disciplinare, în strictă conformitate cu Constituția și prevederile legale.

Curtea a considerat că un judecător nu poate fi tras la răspundere disciplinară numai pentru interpretarea neuniformă a legislației, prin aceasta fiind încălcate drepturile judecătorului de a gîndi liber, de a trata legea diferit.

Aprecierea conformității deciziilor judecătorești cu practica judiciară nu ține de competența Consiliului Superior al Magistraturii și colegiului disciplinar, deoarece aceasta implică aprecierea legalității hotărîrii judecătorești - atribuție ce aparține în exclusivitate instanțelor judecătorești, în frunte cu Curtea Supremă de Justiție.

Curtea a subliniat că instanța de recurs, prin prisma art.427 alin.(1) pct.16) și art.431 alin.(2) din Codul de procedură penală, stabilind că norma de drept aplicată de către judecător contravine unei hotărîri de aplicare a acestei norme, anulează hotărîrea în cauză, însă, potrivit art.9 din Legea cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorului, anularea sau modificarea hotărîrii judiciare nu atrage răspundere dacă judecătorul care a pronunțat-o nu a încălcat legea intenționat sau din culpă gravă.

Astfel, doar instanța de judecată poate aprecia dacă judecătorul a aplicat neuniform legislația în mod intenționat sau din neglijență gravă.

Colegiul disciplinar și, respectiv, Consiliul Superior al Magistraturii pot examina orice decizie privind intentarea procedurii disciplinare în cazurile prevăzute de art.22 alin.(1) lit.b) din Legea nr.544-XIII doar în limitele competențelor ce le revin, fără a interveni în actul judecătorec sau a-i diminua autoritatea.

Sancțiunea disciplinară va fi aplicată judecătorului doar în cazul anulării hotărîrii judecătorești defectuoase și constatării faptului că la examinarea cauzei judecătorul, intenționat sau din neglijență gravă, a interpretat sau a aplicat neuniform legislația.

Curtea a menționat că interpretarea sau aplicarea neuniformă intenționată a legislației cade sub incidența prevederilor art.307 din Codul penal (pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărîri contrare legii), iar interpretarea sau aplicarea neuniformă a legislației din neglijență gravă, care au fost constatate de o instanță de judecată, constituie o abatere disciplinară.

Nici un organ, cu excepția instanțelor judecătorești, nu este în drept să pună la îndoială forța juridică a actului judecătorec, inclusiv a celui, la adoptarea căruia a participat judecătorul în privința căruia s-a intentat procedura disciplinară.

Curtea a conchis că norma legală contestată contravine art.6, art.114 și art.116 alin.(1) din Constituție.

La **21 decembrie 2010** Curtea Constituțională a declarat neconstituționale dispozițiile art.31 alin.(4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994, art.4 alin.(4) din Codul jurisdicției constituționale nr.502-XIII din 16 iunie 1995 și unele prevederi din Anexa la Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 în redacția Legii nr.95-XVIII din 21 mai 2010 (**Hotărîrea nr.29⁹**).

⁸ M.O. nr. 254-256 /30 din 24.12.2010

⁹ M.O. nr. 1-4/1 din 07.01.2011

Curtea a constatat că, operînd completările respective, legislatorul nu a ținut cont de jurisprudența obligatorie a Curții Constituționale în această materie.

Prin pct.1 din dispozitivul Hotărîrii nr.10 din 16.04.2010 pentru revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 "Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova" în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001 Curtea a statuat că actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în privința persoanelor oficiale, exponenți ale unui interes public deosebit, alese sau numite pentru durata mandatului, pot face obiect al controlului constituționalității sub aspectul formei și procedurii de adoptare.

Astfel, prin hotărîrile de interpretare a art.20 din Constituție, Curtea și-a format propria jurisprudență privind exercitarea controlului actelor cu caracter individual. În context Curtea a relevat că puterea de lucru judecat a actului Curții decurge atît din dispozitivul, cît și din considerentele pe care se sprijină acesta. Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice, deci, urmează să respecte întru totul atît dispozitivul, cît și considerentele expuse în actul Curții Constituționale.

Curtea a remarcat totodată că prevederile introduse în art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 din Codul jurisdicției constituționale reprezintă o modificare a competenței în materie a Curții Constituționale expres prevăzută în art.135 alin.(1) din Constituție, care, ocupînd cea mai înaltă poziție în ierarhia legilor și a celorlalte acte normative, dispune de forță juridică superioară față de toate acestea.

Curtea a subliniat că accesul la justiție face parte din categoria drepturilor fundamentale garantate de Constituție. Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție (art.20).

Potrivit art.13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv în instanțele naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Totuși, Convenția admite stabilirea prin legislația internă a statelor contractante a limitărilor dreptului de acces la justiție cu condiția ca acestea să nu afecteze dreptul în substanța sa, să urmărească un scop legitim, să existe un raport de proporționalitate între măsurile respective și scopul urmărit.

Curtea a relevat că persoanele specificate în Anexa la Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 au fost exceptate de la adresarea în contenciosul administrativ deoarece dețin funcții publice cu responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului sau ale instituțiilor publice și sînt exponenți ale unui interes politic sau public deosebit.

În contextul jurisprudenței stabilite prin Hotărîrea nr.10 din 16.04.2010 privind interpretarea art.20 din Constituție, Curtea a concluzionat că actele cu caracter individual, emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în privința persoanelor specificate în pct.5-9, pct.11-13, pct.21-23 din Anexă, vor face obiect al controlului constituționalității *sub aspectul formei și procedurii de adoptare*.

Contrar prevederilor art.4 lit.a) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV, de la adresarea în instanța

de contencios administrativ au fost exceptate inclusiv persoane, numirea și destituirea din funcție a cărora se efectuează prin acte departamentale. În consecință Curtea a declarat neconstituționale următoarele sintagme din Anexa la Legea contenciosului administrativ: „Șeful, adjunctul șefului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat” (pct.14), „Directorul general al Serviciului Vamal” (pct.15), deoarece acești funcționari sînt numiți în funcție prin acte departamentale.

Concomitent Curtea a adoptat o *adresă* către Parlament în care a invocat adresele precedente din 21 noiembrie 2002 și 16 aprilie 2010 și a menționat că modificările operate în Legea contenciosului administrativ conțin unele inadvertențe, care ar putea conduce la încălcarea drepturilor constituționale ale cetățenilor. La întocmirea listei din Anexă nu s-a făcut distincție între persoanele oficiale de stat, exponenți ale unui interes *politic deosebit*, și persoanele oficiale de stat, exponenți ale unui interes *public deosebit*.

Curtea a subliniat de asemenea că legislatorul, operînd în art.4 lit.a) din lege cu termenii: „responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului”, „interes politic sau public deosebit”, nu a explicat semnificația acestora.

La **23 decembrie 2010** Curtea a recunoscut drept constituțională norma art.16 alin.(1) lit.g) din Legea nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat în redacția Legii nr.300-XVI din 25 decembrie 2008 (**Hotărîrea nr. 30¹⁰**).

Prevederea contestată stipulează că activitatea notarului încetează în cazul atingerii vîrstei de 65 de ani.

Curtea a notat că stabilirea unui cens de vîrstă pentru exercitarea anumitor activități nu poate fi privită a priori ca o încălcare a dreptului constituțional la muncă sau ca o discriminare în raport cu exercitarea unor activități. Asemenea limitare poartă un caracter necesar atunci cînd este determinată de obiective ale statului legate de optimizarea utilizării forței de muncă în ramurile economiei naționale. Instrumentele juridice internaționale lasă la discreția statului dreptul de impunere a plafonului de vîrstă pentru desfășurarea unor activități.

Curtea a constatat că prevederea despre încetarea activității notarului în cazul atingerii vîrstei de 65 ani intră în contradicție cu prevederile legii privind eliberarea licenței pentru activitatea notarială pe un termen nelimitat (art.13 alin.(1), numirea notarului pentru o durată nedeterminată (art.20 alin.(1)).

Potrivit Codului civil, legea civilă nu are caracter retro-activ. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior (art.6 alin.(1)), în conformitate cu prevederile art.87 din dispozițiile finale și tranzitorii din Legea cu privire la notariat, persoanele care la data intrării în vigoare a legii menționate dispun de licență pentru activitate notarială au dreptul să activeze în continuare ca notari în baza acestor licențe.

Astfel, prevederea art.16 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la notariat privind încetarea activității notarului la vîrsta de 65 de ani este aplicabilă notarilor investiți cu împuterniciri de exercitare a activității notariale ulterior intrării în vigoare a Legii nr.300-XVI din 25 decembrie 2008 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la notariat. Potrivit art.20 alin.(1) din Legea cu privire la notariat, notarul nu poate fi destituit decît în temeiul legii.

Avînd în vedere faptul că notarul public își exercită atribuțiile ce îi sînt conferite prin lege în baza statutului de funcție publică și faptul că activitatea publică de notariat determină statutul notarului public, inclusiv prin statuarea temeiurilor de încetare a activității notariale, Curtea a constatat că instituirea plafonului de vîrstă de 65 de ani pentru exerci-

¹⁰ M.O. nr. 1-4/2 din 07.01.2011

țarea funcției de notar este justificată, statul fiind în drept să decidă, la discreția sa, pînă la ce vîrstă să mandateze o persoană pentru exercitarea anumitor servicii publice în numele său. Prevederea art.16 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la notariat privind încetarea activității notariale la vîrsta de 65 de ani nu suprimă și nu diminuează drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, este conformă Constituției și normelor de drept internațional.

Printr-o *adresă* Curtea a reținut atenția Parlamentului asupra necesității de a asigura coerența prevederilor Legii cu privire la notariat. Potrivit legii, dreptul persoanei la exercitarea activității de notar nu este limitat în timp; licența pentru activitate notarială se eliberează pe un termen nelimitat, notarul este numit pentru o durată nedeterminată și nu poate fi destituit decît în temeiul legii.

* * *

La **21 octombrie 2010** Curtea a sistat procesul pentru controlul constituționalității art.13 alin.(3) lit.a) din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 pentru următoarele considerente.

Sesizarea a fost semnată de Primul-ministru al Republicii Moldova. După cum a menționat Curtea, conform art.38 din Codul jurisdicției constituționale, unul din subiecții cu drept de sesizare a Curții Constituționale este Guvernul, care, în temeiul art.97 din Constituție și art.4 din Legea cu privire la Guvern nr.64-XII din 31 mai 1990, este un organ colegial și se compune din Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, viceprim-miniștri, miniștri și alți membri stabiliți prin lege.

Sesizarea Curții Constituționale, în problema controlului constituționalității unei norme legale, urma să fie o decizie asumată a întregului Guvern, adoptată printr-o hotărîre, în cadrul unei ședințe a Guvernului.

Conform prevederilor art.60 lit.b) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională a dispus sistarea procesului pentru motivul că *sesizarea nu ține de competența persoanei care a făcut-o (Decizia nr.2¹¹)*.

* * *

Curtea a respins sesizările:

- pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995, modificată prin Legea nr.27-XVII din 15.06.2009, pentru că nu corespunde după conținut cerințelor procedurale ale justiției constituționale (***scrisoarea PCC-01/3a din 15 martie 2010***);

- pentru controlul constituționalității art.168 alin.(1) și art.171 din Codul electoral, pentru motivul că în jurisprudența sa anterioară s-a pronunțat asupra unor probleme similare. Curtea a subliniat că stabilirea pragului reprezentativ al voturilor valabil exprimate în scrutin constituie prerogativa exclusivă a Parlamentului (***Decizia din 8 iulie 2010¹²***);

- pentru controlul constituționalității punctelor 65, 67 și 68 art.I din Legea nr.119 din 18 iunie 2010 "Pentru modificarea și completarea Codului electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997". Curtea a reiterat că stabilirea pragului electoral, modalitatea de atribuire a mandatului de deputat, cotele de participare a cetățenilor la orice tip de scrutin, condițiile de valabilitate a rezultatelor acestuia constituie probleme de oportunitate, care fac resortul exclusiv al Parlamentului, nereprezentînd probleme de constituționalitate, opinie expusă clar în Decizia din 08.02.2010 (***Decizia din 12 iulie 2010¹³***);

- privind revizuirea Deciziei nr.18 din 12 iulie 2010, precum și sesizarea suplimentară, prin care s-a cerut controlul constituționalității punctelor 17, 65, 67 și 68 art.I

din Legea nr.119 din 18 iunie 2010 "Pentru modificarea și completarea Codului electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997", pentru motivul că problemele abordate sînt de oportunitate și țin de competența Parlamentului (***scrisoarea nr. JCC-04/24a din 2 septembrie 2010***);

- pentru controlul constituționalității dispozițiilor art.86 alin.(1) lit. l) - p), art.263 și art.264 din Codul muncii al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.154-XV din 28.03.2003, pentru motivul că nu corespunde după formă și conținut cerințelor procedurale ale jurisdicției constituționale (***scrisoarea PCC-01/27a din 8 septembrie 2010***);

- pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova și Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, date fiind unele inexactități ce țin de obiectul sesizării (***scrisoarea nr. JCC-05/31a din 1 octombrie 2010***);

- pentru controlul constituționalității prevederilor art.87 alin.(5) din Codul electoral, pentru motivul că problemele abordate în sesizare sînt de oportunitate și țin de competența Parlamentului. Curtea a subliniat că există o discrepanță între argumentele de neconstituționalitate invocate și cerințele sesizării; din sesizare nu rezultă o legătură causală între norma contestată prezumată a fi neconstituțională și prevederile art.16 și art.38 din Constituție (***Decizia din 15 noiembrie 2010¹³***);

- pentru controlul constituționalității unor sintagme din art.1, art.9, art.39 și art.53 din Codul electoral, întrucît nu întrunește condițiile impuse de art.39 din Codul jurisdicției constituționale (***scrisoarea JCC-03/43a din 15 noiembrie 2010***).

1.2. Art. 135 alin. (1) lit.a) din Constituție (Controlul constituționalității hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului)

Curtea a respins sesizarea pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.84 din 13 februarie 2010 „Cu privire la transmiterea unei întreprinderi de stat” (***Decizia din 30 aprilie 2010¹⁴***).

Curtea a apreciat că sesizarea nu întrunește criteriile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității, nu corespunde rigorilor art.39 din Codul jurisdicției constituționale, menționînd că după natura sa Hotărîrea nr.84 este un act administrativ individual de gestiune, este valabilă pentru un singur caz, motiv pentru care nu poate face obiect al jurisdicției constituționale.

1.3. Art. 135 alin. (1) lit.a) din Constituție (Controlul constituționalității tratatelor internaționale)

Curtea nu a acceptat spre examinare în fond sesizarea repetată pentru controlul constituționalității Legii nr.348-XV din 12.07.2001 privind ratificarea Tratatului dintre Republica Moldova și Ucraina cu privire la frontiera de stat (***Decizia din 15 martie 2010¹⁵***).

Analizînd sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea Constituțională a reținut că aceasta nu poate fi acceptată spre examinare în fond, deoarece problema abordată în ea, în speță Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la frontiera de stat și Protocolul adițional la Tratat, semnate la Kiev la 18 august 1999, au făcut anterior obiectul jurisdicției constituționale, la sesizarea unor deputați în Parlament.

Prin decizia din 24 septembrie 2002 Curtea Constituțională a sistat procesul pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Tratatului dintre Republica Moldova

¹¹ M.O. nr. 211-212/24 din 29.10.2010

¹² M.O. nr. 121-123/16 din 16.07.2010

¹³ M.O. nr. 227-230/26 din 19.11.2010

¹⁴ M.O. nr. 72-74/13 din 14.05.2010

¹⁵ M.O. nr. 41-43/6 din 26.03.2010

și Ucraina cu privire la frontiera de stat și a Protocolului adițional la Tratat.

Invocând principiul dreptului internațional privind îndeplinirea de către stat a angajamentelor internaționale, în decizia din 24 septembrie 2002 Curtea a relevat că exercitarea controlului constituționalității acestui tratat contrazice principiul internațional privind executarea tratatelor cu bună-credință, ceea ce poate aduce prejudicii credibilității Republicii Moldova ca partener în raporturile instituite prin tratatele internaționale și poate întârzia sau chiar frâna dezvoltarea relațiilor interstatuale și interguvernamentale ale țării.

Curtea a subliniat că, odată intrat în vigoare, tratatul cade sub incidența principiului de drept internațional "pacta sunt servanda", devenind executoriu. Potrivit art.24 alin.(4) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova nr.595-XIV din 24.09.1999, deciziile cu privire la suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului internațional se adoptă de către autoritatea care a luat decizia cu privire la consimțământul Republicii Moldova de a fi legată prin tratatul în cauză.

Curtea a adoptat o *adresă*, prin care a menționat că, odată cu aderarea Republicii Moldova la Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor (4 august 1992), statul și-a asumat angajamentul să respecte cu bună-credință acest act internațional și să aducă legislația națională în conformitate cu reglementările internaționale în domeniu.

Curtea a reținut atenția Parlamentului asupra art. 26, 27 și 62 din Convenție, potrivit cărora o parte nu poate invoca dispozițiile dreptului său intern sau alte motive pentru a justifica neexecutarea unui tratat.

În majoritatea țărilor exercitarea controlului constituționalității tratatelor internaționale se realizează la etapa ratificării sau pînă la intrarea lor în vigoare (Rusia, România, Bulgaria, Albania, Franța, Armenia, Azerbaidjan ș.a.).

Prevederile art.22 alin. (2) din Legea nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999 servesc drept temei pentru a reflecta asupra abilitării Curții cu atribuția de exercitare a controlului constituționalității tratatelor internaționale pînă la intrarea lor în vigoare. Curtea a subliniat necesitatea de a specifica în art. 135 din Constituție categoriile de tratate care pot fi supuse controlului constituționalității. Adresa nu a fost executată.

Curtea a restituit sesizarea pentru controlul constituționalității Planului de Acțiune pentru coordonarea cooperării, a schimbului de experiență și a pregătirii de specialitate în domeniul comun de activitate, încheiat la 27 iulie 2010 între Departamentul Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratul general din cadrul Ministerului Administrației și Internelor din România, pentru a fi adusă în conformitate cu art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale (**scrisoarea nr. JCC - 04/37a din 24 decembrie 2010**).

1.4. Art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție (Interpretarea Constituției)

La **3 august 2010** Curtea a dat interpretare dispozițiilor art.80 alin.(4) din Constituție, potrivit cărora nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al Republicii Moldova decît pentru cel mult două mandate consecutive (**Hotărîrea nr. 18¹⁶**).

Pentru elucidarea conținutului autentic al prevederii art.80 alin.(4) din Constituție, Curtea a operat cu prevederile art.77, art.78, art.80, art.89, art.90, art.91, art.135 din Constituție, precum și cu jurisprudența sa anterioară.

Curtea a menționat că interdicția de a îndeplini funcția de Președinte al Republicii Moldova mai mult de două termene consecutiv vizează sensul strict al noțiunii de mandat, așa

cum decurge din art.80 alin.(1) și alin.(2) coroborat cu art.78 alin.(1) – alin.(4) din Constituție. Dispozițiile constituționale enunțate exclud egalarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova cu interimatul acestei funcții, prin care se asigură continuitatea exercitării atribuțiilor șefului statului, dar nu se pune începutul unui nou mandat prezidențial.

Curtea a subliniat că Președintele interimar are un statut provizoriu, funcția sa de bază fiind, după caz, Președinte al Parlamentului sau Prim-ministru. Pentru exercitarea funcției de Președinte al țării el nu are nici mandatul poporului, nici mandatul Parlamentului, prin instituirea interimatului urmărindu-se asigurarea continuității exercitării atribuțiilor șefului statului, care, în virtutea caracterului lor special, nu permit intermitențe.

Stabilind în art.80 alin.(4) din Constituție restricții asupra exercitării succesive de către o persoană a mai mult de două mandate de Președinte al Republicii Moldova, legiuitorul s-a referit la caracterul neîntrerupt al curgerii termenului celor două mandate. Întrucît interimatul funcției nu echivalează cu un mandat efectiv de șef al statului, persoana care a deținut două mandate președințiale consecutive anterior momentului la care a intervenit interimatul nu poate candida pentru un nou mandat președințial.

Curtea a conchis că, potrivit voinței legiuitorului constituant, Președintele Parlamentului sau Primul-ministru nu exercită un mandat de Președinte al Republicii Moldova, ci asigură interimatul acestei funcții. Doar persoana care a fost aleasă în conformitate cu prevederile art.78 alin.(1) – (4) din Constituție exercită mandatul de Președinte al Republicii Moldova, atribuit în condițiile art.79 din Constituție, după depunerea jurămîntului.

Astfel, persoana care a deținut funcția de Președinte al Republicii Moldova două termene succesiv nu poate exercita această funcție pentru un nou termen în cazul în care, după încheierea celui de-al doilea mandat consecutiv, a intervenit vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova, interimatul acestei funcții fiind asigurat de Președintele Parlamentului sau Primul-ministru.

Curtea Constituțională a sistat procesul pentru interpretarea prevederilor art.106¹ din Constituție, pentru motivul că sesizarea a fost înaintată de Prim-ministru, care, conform art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 din Codul jurisdicției constituționale, nu este subiect cu drept de sesizare (**Decizia nr.3 din 18 noiembrie 2010**).

Au fost respinse sesizările:

- pentru interpretarea art.141, art.142 și art.143 din Constituție, pentru motivul că aceste dispoziții au făcut obiect de interpretare, inclusiv sub aspectele invocate în sesizare (**Decizia din 5 mai 2010¹⁷**);

- privind interpretarea art.78 alin.(5) și art.85 alin.(3) din Constituție, pentru motivul că sensul juridic al normelor constituționale este clar explicat în Legea nr.1234-XIV din 22 septembrie 2000 „Cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova”. Aceste norme constituționale nu conțin ambiguități, imprecizii sau neclarități, voința legiuitorului fiind expresă (**scrisoarea nr. JCC-02/25b/27b din 4 februarie 2010**).

1.5. Art. 135 alin. (1) lit. c) din Constituție (Avizarea inițiativelor de revizuire a Constituției)

La **29 aprilie 2010** Curtea a examinat proiectul de lege pentru modificarea art.78 din Constituția Republicii Moldova (**Avizul nr. 1¹⁸**).

Curtea a constatat că proiectul de lege nu depășește

¹⁶ M.O. nr.141-144/19 din 10.08.2010

¹⁷ M.O. nr. 72-74/14 din 14.05.2010

¹⁸ M.O. nr.70-71/11 din 11.05.2010

limitele de revizuire a Constituției prevăzute de art.142 din Constituție, însă a considerat inacceptabilă prevederea proiectului referitoare la alegerea Președintelui țării în bază de alternativă. Curtea a apreciat că această prevedere a proiectului de lege lezează dreptul deputaților la exprimarea liberă a opiniilor.

Curtea a menționat că obligativitatea desfășurării alegerilor șefului statului cu cel puțin doi candidați pot determina deputații să acționeze împotriva voinței lor și să propună un candidat pentru care nu doresc să voteze. Art.64 din Constituție, care stipulează organizarea internă a Parlamentului, nu conține specificarea că Președintele Parlamentului este ales în cazul înaintării mai multor candidați. Curtea a reținut că, în baza proiectului de lege constituțională înaintat spre avizare, alegerea șefului statului poate avea loc și în cazul în care pentru această funcție candidează o singură persoană.

Curtea a considerat necesară excluderea din proiectul de lege a prevederilor alin.(5), deoarece dizolvarea Parlamentului și desfășurarea alegerilor repetate la intervale scurte de timp constituie factori care destabilizează situația politică și perturbă activitatea legislativului.

Curtea a apreciat ca fiind exagerate dispozițiile art.II din proiectul de lege. Ținând cont de prevederile art.143 alin.(1) și art.76 din Constituție, intrarea în vigoare a unei legi constituționale nu poate fi condiționată de anumite circumstanțe care vor avea loc.

La **4 mai 2010** Curtea a emis un aviz asupra proiectului de lege pentru modificarea art.78 din Constituția Republicii Moldova (**Avizul nr.2¹⁹**).

Potrivit proiectului de lege constituțională, Președintele țării este ales prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Proiectul prevede condițiile pentru a candida la funcția de Președinte al Republicii Moldova și numărul de mandate succesive.

Curtea a menționat că proiectul de lege nu depășește limitele de revizuire a Constituției impuse de normele constituționale ale art.142, fiind în corespundere cu exigențele privind caracterul suveran, independent și unitar al statului și nefiind de natură să conducă la suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

În același timp, Curtea a observat că proiectul de lege include în art.78 prevederea: „Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al Republicii Moldova decât pentru cel mult două mandate succesive”, cuprinsă în alin.(4) art.80 al Legii Supreme în vigoare.

De asemenea, Curtea Constituțională a reținut atenția asupra prevederii art.85 alin.(4) din Constituție, potrivit căreia „Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, cu excepția cazului prevăzut la art.78 alin.(5)...”, în legătură cu faptul că art.78 în varianta revizuită nu mai conține norma: „Dacă și după alegerile repetate Președintele Republicii Moldova nu va fi ales, Președintele în exercițiu dizolvă Parlamentul și stabilește data alegerilor în noul Parlament”.

În contextul celor enunțate, Curtea Constituțională a relevat că revizuirea inițiată trebuie să asigure unitatea materiei constituționale și echilibrul între normele concurente și cele ce țin de instituția Președinției și raporturile acesteia cu Parlamentul și Guvernul.

La **6 iulie 2010** Curtea a dat aviz pozitiv asupra proiectului de lege pentru modificarea art.78 din Constituție prin

referendum constituțional (**Avizul nr. 3²⁰**).

Curtea a constatat concordanța proiectului de lege cu exigențele constituționale privind caracterul suveran, independent și unitar al statului și privind inadmisibilitatea suprimării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora. Curtea a reținut că anterior a fost depus spre avizare un proiect similar privind revizuirea Constituției pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova prin sufragiu universal. În Avizul nr.2 din 4 mai 2010 Curtea Constituțională a expus unele observații, de care s-a ținut cont în noul proiect de lege constituțională. Având în vedere necesitatea de a exclude din art.85 alin.(4) din Constituție textul “cu excepția cazului prevăzut la art.78 alin.(5)”, alineat care nu a fost inclus în proiectul propus pentru avizare, Curtea a considerat oportun să-și reitereze poziția expusă în avizul anterior, prin care a atenționat că revizuirea inițiată trebuie să asigure unitatea materiei constituționale.

Curtea a respins sesizarea privind avizarea proiectului de lege pentru modificarea art.78 din Constituția Republicii Moldova, pentru motivul că din aceasta nu rezultă intenția de a desfășura un referendum constituțional asupra proiectului în cauză în condițiile art.148 din Codul electoral și nu conține argumente privind necesitatea revizuirii art.78 din Legea Supremă (**scrisoarea JCC-06/16c din 23 iunie 2010**).

1.6. Art. 135 alin. (1) lit.d) din Constituție (Confirmarea rezultatelor referendumurilor republicane)

La **23 septembrie 2010** Curtea a confirmat nevalabilitatea referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010 asupra proiectului de lege pentru modificarea art.78 din Constituție privind alegerea Președintelui țării de către întreg poporul (**Hotărîrea nr.22²¹**).

Curtea Constituțională a relevat că, în conformitate cu prevederile art.171 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală declară nevalabil referendumul republican dacă la el au participat mai puțin de 1/3 din numărul persoanelor înscrise în listele electorale.

Examinînd raportul Comisiei Electorale Centrale, procesul-verbal și materialele anexate, Curtea Constituțională nu a constatat în campania de organizare și pe durata desfășurării referendumului încălcări grave ale prevederilor Codului electoral de natură să influențeze rezultatele referendumului.

Curtea a observat că referendumul s-a desfășurat în conformitate cu dispozițiile legale în domeniu și standardele internaționale, rezultatele referendumului reflectă voința cetățenilor.

Un judecător nu a fost de acord cu hotărîrea Curții Constituționale. În *opinia separată* el a menționat că, avînd în vedere boicotarea referendumului de către trei concurenți electorali, dintre care unul cu o prezență masivă în Parlament, Curtea trebuia să declare referendumul nul.

Printr-o *adresă* Curtea a sugerat Parlamentului să perfecționeze cadrul legislativ cu referire la referendumurile democratice. În viziunea Curții Constituționale, compartimentele respective din Codul electoral nu conțin regulamente depline și clare de natură să corespundă Codului de bune practici în materie de referendum, adoptat de Comisia de la Veneția.

¹⁹ M.O. nr.70-71/12 din 11.05.2010

²⁰ M.O. nr. 117-118/15 din 09.07.2010

²¹ M.O. nr. 191-193/23 din 01.10.2010

**1.7. Art. 135 alin. (1) lit.e) din Constituție
(Confirmarea rezultatelor alegerii Parlamentului
și a Președintelui Republicii Moldova)**

Pe parcursul anului, prin *hotărârile nr.2 din 2 ianuarie 2010²², nr. 6 din 16 martie 2010²³, nr. 8 din 31 martie 2010²⁴, nr. 19 din 17 august 2010²⁵*, Curtea a validat mandatele a 15 deputați în Parlament.

La **24 decembrie 2010** Curtea Constituțională a confirmat legalitatea alegerii la 28 noiembrie 2010 a Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XIX-a, subliniind că Parlamentul a fost ales în mod legal, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat (*Avizul nr.5²⁶*).

În aceeași ședință Curtea Constituțională a validat mandatele deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a și a confirmat listele candidaților supleanți la funcția de deputat. În hotărârea adoptată Curtea a menționat că nu au fost constatate circumstanțe care să împiedice validarea mandatelor deputaților aleși în Parlament (*Hotărârea nr.31²⁷*).

La **10 decembrie 2010** Curtea Constituțională a dispus renumărarea voturilor exprimate în alegerile parlamentare din 28 noiembrie 2010 în ansamblu pe țară (*Decizia nr.5²⁸*).

**1.8. Art. 135 alin. (1) lit.f) din Constituție
(Constatarea circumstanțelor care justifică
dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui
Republicii Moldova sau interimatul funcției de
Președinte, precum și imposibilitatea Președin-
telui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile
mai mult de 60 de zile)**

La **21 septembrie 2010** Curtea Constituțională a emis avizul privind constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului. Curtea a constatat drept circumstanțe care justifică dizolvarea Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XVIII-a nealegerea Președintelui Republicii Moldova în cadrul alegerilor ordinare din 10 noiembrie 2009 și al alegerilor repetate din 7 decembrie 2009 (*Avizul nr.4²⁹*).

Curtea Constituțională a constatat că alegerile ordinare și repetate pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova au eșuat din cauză că 48 de deputați n-au participat la votare, ceea ce a generat consecințele prevăzute de art.78 alin.(5) din Constituție.

Un judecător, în *opinia separată* (concordantă), subscriind la avizul Curții, n-a fost de acord cu decizia Curții de a examina această sesizare înainte de sesizarea referitoare la rezultatele referendumului constituțional din 5 septembrie 2010.

**1.9. Art. 135 alin. (1) lit.g) din Constituție
(Rezolvarea cazurilor excepționale de neconsti-
tuționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea
Supremă de Justiție)**

La **2 septembrie 2010** Curtea a declarat constituțională sintagma „restanțele reflectate în sistemul de evidență al Serviciului Fiscal de Stat, al Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv în sistemul de evidență specială, la situația din 1 ianuarie 2007” din art.27, art. 28 alin.(3), art.29 alin.(2) și art. 34 alin.(1) din Legea nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal

în redacția Legii nr.111-XVI din 27 aprilie 2007 (*Hotărârea nr.21³⁰*).

Curtea a reținut că amnistia fiscală constituie un mod excepțional de stingere a obligațiilor bugetare, aplicându-se față de contribuabilii ce au restanțe la bugetele publice în condițiile absenței perspectivei de a fi recuperate și oportunității prin prisma politicii fiscale a statului.

Reflectarea obligațiilor fiscale în sistemul de evidență al Serviciului Fiscal de Stat, al Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv în sistemul de evidență specială, stipulată de prevederea contestată, constituie condiția de bază care determină executarea amnistiei fiscale. Ca urmare a reflectării în sistemul de evidență, toate restanțele înregistrate până la data de 1 ianuarie 2007, conform legii, se anulează. Prin efectele prevederii legale contestate nu pot fi anulate restanțele nereflectate în actele de evidență până la data de 1 ianuarie 2007, care, în sensul strict al legii, nu aveau calitatea de restanțe, implicit, categoria respectivă de contribuabili nu pot fi considerați subiecți ai amnistiei fiscale. Potrivit Codului fiscal, restanța este suma pe care contribuabilul *era obligat să o plătească* la buget ca impozit, taxă sau altă plată, dar pe care nu a plătit-o *în termen*, precum și suma majorării de întârziere (penalității) și/sau amenzii.

Constatînd conformitatea procedurii legale de efectuare a amnistiei fiscale cu rigorile fundamentale privind sistemul fiscal, statuate prin Constituție și cadrul legal în domeniu, Curtea a reținut că prevederea legii nu comportă caracter discriminatoriu, deoarece legislația fiscală obligă toți contribuabilii să achite impozitele și taxele, impunînd condiția ca acestea să fie reflectate în sistemul de evidență și sancționînd drastic evaziunea fiscală. Conform Constituției, cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, iar sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale (art.58).

La **23 noiembrie 2010** Curtea a declarat drept neconstituțional alineatul (6) al articolului 63 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, potrivit căruia “încetarea de drept a calității de bănuît în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin.(2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire penru același fapt” (*Hotărârea nr. 26³¹*).

Curtea a subliniat că principiul statuat de art.21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar - pe lîngă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept. Curtea a relevat că el se aplică numai atunci cînd s-a emis un act cu caracter definitiv, fie că este vorba de o ordonanță de încetare a urmăririi penale, fie de o sentință de acuzare sau achitare.

Conform normelor, reluarea urmăririi penale se admite numai dacă “fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sînt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată”.

Curtea a relevat că sintagma „în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente” din propoziția a doua a

²² M.O. nr. 11-12/1 din 26.01.2010

²³ M.O. nr. 37-38/4 din 19.03.2010

²⁴ M.O. nr. 50/7 din 07.04.2010

²⁵ M.O. nr. 153-154/20 din 24.08.2010

²⁶ M.O. nr. 257-258/31 din 27.12.2010

²⁷ M.O. nr. 257-258/32 din 27.12.2010

²⁸ M.O. nr. 247-251/29 din 17.12.2010

²⁹ M.O. nr. 179-181/22 din 24.09.2010

³⁰ M.O. nr. 163-165/21 din 10.09.2010

³¹ M.O. nr. 235-240/27 din 03.12.2010

alin.(6) art.63 CPP intră în contradicție cu prevederea „apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărârea pronunțată” din art.22 și art.287 CPP. Neavând ca suport o procedură reglementată clar de CPP, ea permite reluarea urmăririi penale și după încetarea calității de bănuît a persoanei, în baza probelor dobândite în procedura precedentă deja finalizată. Astfel, dacă pentru organul de urmărire penală sintagma „în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente” poate însemna continuarea urmăririi penale, pentru persoana suspectată aceasta înseamnă urmărire penală repetată, ceea ce este contrar principiului *non bis in idem*.

Si prima propoziție a alin.(6) art.63 CPP: “Dacă, la expirarea termenelor indicate în alin.(2), nu s-a dispus scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau punerea ei sub învinuire, calitatea de bănuît încetează de drept” generează consecințe imprevizibile, deoarece nu obligă organul de urmărire penală să elibereze persoanei un act care să certifice încetarea de drept a calității de bănuît.

Examinând alin.(6) art.63 CPP după standardele care privesc calitatea legii, Curtea Constituțională l-a apreciat integral drept neconform art.23 din Constituție.

Curtea a constatat necoresponderea alin.(6) art.63 CPP cu principiul constituțional privind accesul liber la justiție, raportat la victimă (partea vătămată). Incertitudinea generată de alin.(6) art.63 CPP și lipsa unui act doveditor privind încetarea de drept a calității de bănuît nu permite persoanei-victime de a fi informată cu privire la încetarea urmăririi penale, de a contesta actul inexistent și de a reclama, în caz de necesitate, organul de urmărire penală. De asemenea, nu permite organului statal să constate că s-a desfășurat o anchetă eficientă, exigentă înaintată față de orice procedură penală finalizată.

**1.10. Art. 135 alin. (1) lit. h) din Constituție
(Soluționarea chestiunilor care au ca obiect
constituționalitatea unui partid)**

Curtea a respins sesizarea deputatului Victor Stepaniuc, care a contestat constituționalitatea Partidului Național Liberal, invocând motivul că, potrivit art.38 alin.(2) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, deputatul în Parlament nu este abilitat cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională în chestiunile care au ca obiect constituționalitatea unui partid, sesizarea ce are ca obiect constituționalitatea unui partid poate fi făcută de Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului și de Guvern (**scrisoarea nr.JCC-05/40h din 15 noiembrie 2010**).

**II. REALIZAREA HOTĂRÎRILOR CURȚII
CONSTITUȚIONALE**

Articolul 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională stipulează obligația autorităților publice privind executarea actelor Curții Constituționale.

Potrivit acestui articol, Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv va fi examinat de Parlament în mod prioritar.

Urmează să fie executate în termenele prescrite:

- Hotărârea nr.26 din 22.11.2010, prin care s-a declarat drept neconstituțional alineatul (6) al articolului 63 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova;

- Hotărârea nr.27 din 25 noiembrie 2010 privind neconstituționalitatea art.7 alin.(1) lit.h) și lit.n) din Legea nr. 1104-XV din 6 iunie 2002 “Cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției” și art.8 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.190-XVI din 26 iulie 2007 “Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și

finanțării terorismului”;

- Hotărârea nr.28 din 14.12.2010 privind neconstituționalitatea art.22 alin.(1) lit.b) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 “Cu privire la statutul judecătorului” în redacția Legii nr.247-XVI din 21 iulie 2006 “Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”;

- Hotărârea nr.29 din 21.12.2010, prin care au fost declarate neconstituționale dispozițiile art.31 alin.(4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 și art.4 alin.(4) din Codul jurisdicției constituționale nr.502-XIII din 16 iunie 1995, precum și sintagmele „șeful, adjunctul șefului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat” (pct.14), „directorul general al Serviciului Vamal” (pct.15) din Anexa la Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000.

Curtea atestă o întârziere inadmisibilă în ceea ce privește executarea:

- Hotărârii nr.10 din 2 iunie 2009, prin care au fost declarate neconstituționale sintagma “cu excepția cazurilor expuse la alin.(2) și (3)” cuprinsă în alin.(1) art.53 și prevederile alin.(2) și alin.(3) art.53 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993 în redacția Legii nr.94-XVI din 8 mai 2008;

- Hotărârii nr.9 din 08.04.2010, fiind declarate neconstituționale Legea nr.44-XVIII din 20 octombrie 2009 pentru modificarea art.4 din Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament și Hotărârea Parlamentului nr.47-XVIII din 22 octombrie 2009 privind cumularea unor funcții cu mandatul de deputat în Parlament.

Art.79 alin.(2) din Codul jurisdicției constituționale prevede că organele sesizate comunică, în termenul stabilit, Curții Constituționale rezultatele examinării adresei.

Această normă legală n-a fost respectată în cazul următoarelor adrese:

- din 24 septembrie 2002, cu privire la oportunitatea de a specifica în art.135 din Constituție categoriile de tratate care pot fi supuse controlului constituționalității, precum și momentul din care Republica Moldova devine parte la ele (ratificare, semnare, acceptare, aderare, aprobare etc.);

- din 26 martie 2007, care vizează prevederile Codului de procedură civilă referitoare la procedura de ridicare a excepției de neconstituționalitate, prevederi care intră în contradicție cu normele Constituției;

- din 12 iulie 2010, cu referire la reglementarea prin lege, în baza art.88 lit.j) din Constituție, a statutului decretelor prezidențiale;

- din 23 septembrie 2010, privind necesitatea perfecționării legislației electorale cu privire la referendumurile democratice.

III. PUBLICITATE ȘI TRANSPARENȚĂ

Ca și în anii precedenți, actele adoptate de Curtea Constituțională în anul 2010 au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în digestul „Justiția constituțională în țările CSI și cele baltice”, în buletinele de jurisprudență constituțională ale Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) a Consiliului Europei.

În cele patru numere ale revistei Curții Constituționale „Justiția constituțională” au fost publicate în variantă bilingvă 16 hotărâri, 4 avize, 4 decizii și Raportul anual cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale. Revista a inserat 13 articole de sinteză semnate de judecători ai Curții, autori din Armenia, Belarus, Kirgizstan, Ucraina, Franța, 8 discursuri rostite în cadrul Ședinței festive consacrate aniversării a 15-a a Curții Constituționale, 39 de informații despre diverse acțiuni la care au participat membri ai corpului judecătoresc – întrevederi, vizite, primirea delegațiilor, conferințe de presă, seminare și conferințe internaționale.

Revista a oglindit pe larg lucrările Conferinței internaționale jubiliare cu genericul „Asigurarea supremației Constituției – funcția de bază a Curții Constituționale”, desfășurată la Chișinău în zilele de 25-26 februarie 2010, la care au participat delegații ale curților constituționale din 11 state, reprezentanți ai organismelor internaționale acreditate în Moldova, reprezentantul special al Secretarului General al Consiliului Europei, delegații ale Comisiei de la Veneția, Fundației Germane pentru Cooperare Juridică, Universității din Regensburg (Germania).

Atît lucrările conferinței jubiliare, cît și desfășurarea ședinței au fost reflectate pe larg de mijloacele de informare în masă. O prezentă masivă a presei s-a înregistrat la ședințele plenare ale Curții Constituționale. La solicitarea jurnaliștilor, președintele Curții, alți judecători au explicat deciziile pronunțate. Președintele Curții a ținut două conferințe de presă vizînd Raportul anual cu privire la exercitarea jurisdicției constituționale și semnarea, la Baku, a Memorandumului de colaborare între Curtea Constituțională a Republicii Moldova și Curtea Constituțională a Republicii Azerbaidjan.

La dispoziția presei au fost puse cu regularitate avizele despre desfășurarea ședințelor Curții, comunicatele cu privire la rezultatele acestora. Informații privind conținutul sesizărilor, cronică acțiunilor extrajurisdicționale au fost plasate operativ pe site-ul Curții.

A fost editată Culegerea de hotărîri și decizii adoptate de Curtea Constituțională în anul 2009, sînt în curs de apariție materialele Conferinței internaționale jubiliare.

IV. ADRESĂRILE CETĂȚENILOR

În anul precedent au fost depuse 110 adresări și petiții

ale cetățenilor referitoare la:

- decizii judecătorești	- 15
- pensii și indemnizații bănești	- 5
- încălcarea drepturilor omului	- 27
- restituirea averii	- 3
- interpretarea legilor	- 1
- repararea pagubelor morale	- 2
- altele	- 57

S-a dat explicații asupra problemelor abordate

și competenței Curții Constituționale: - 93

O parte din petiții au fost readresate

altor autorități: - 17

- Parlamentului Republicii Moldova	- 1
- Procuraturii Generale	- 3
- Ministerului Justiției	- 2
- Centrului pentru Drepturile Omului	- 6
- Consiliului Superior al Magistraturii	- 1
- Ministerului Muncii, Protecției Sociale	

și Familiei - 2

- Ministerului Sănătății - 1

- Comisiei Naționale a Pieței Financiare - 1

Toate petițiile au fost examinate în termenele prevăzute de lege.

V. RELAȚII INTERNAȚIONALE

În anul 2010 s-a marcat cea de-a 15-a aniversare a Curții Constituționale a Republicii Moldova. La 25-26 februarie 2010 au avut loc Ședința festivă și Conferința internațională jubiliară cu genericul „Asigurarea supremației Constituției – funcția de bază a Curții Constituționale”. Ambele evenimente s-au desfășurat cu suportul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) a Consiliului Europei, Fundației Germane pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ), PNUD Moldova, Misiunii OSCE în Moldova. Ședința festivă a întrunit peste 350 de invitați: legislatori, reprezentanți ai organelor publice centrale și locale, ai societății civile, politicieni, oameni de știință, exponenți ai curților constituționale din 11 state europene

și membre ale CSI, ai misiunilor diplomatice și organismelor internaționale acreditate în Republica Moldova, delegația Comisiei de la Veneția, în frunte cu Președinte, Gianni Buquicchio, și delegația Fundației IRZ, condusă de dr. Stefan Hülshörster.

La 24 februarie 2010, la Chișinău a fost semnat Protocolul asupra intențiilor de colaborare între Curtea Constituțională a Republicii Moldova și Curtea Constituțională a Republicii Azerbaidjan, iar la 14 iulie 2010, la Baku a fost semnat Memorandumul de colaborare între cele două autorități de jurisdicție constituțională. Decizia oficializării relațiilor de cooperare și schimbului de experiență se bazează pe comunitatea de interese și responsabilitatea pentru respectarea supremației Constituției și a principiilor democratice.

În contextul consolidării relațiilor de cooperare cu alte curți constituționale sau instituții echivalente din străinătate și organisme internaționale, judecătorii Curții au participat la diverse conferințe, seminare și alte evenimente internaționale, după cum urmează:

- inaugurarea noului an judiciar la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, eveniment desfășurat la Strasbourg, Franța, la care a participat judecătorul Petru Railean;

- vizita oficială de răspuns a delegației Curții Constituționale, în frunte cu Președintele Dumitru Pulbere, în Republica Populară Chineză. Programul de lucru a inclus o întrevedere cu oficiali ai Comisiei Juridice a Comitetului Permanent al Marii Adunări Naționale a Reprezentanților Poporului din Întreaga China. Relațiile de colaborare cu această autoritate sînt în ascensiune, delegații chineze au fost la Chișinău în anii 2003 și 2009, iar judecătorii constituționali moldoveni au fost oaspeții colegilor chinezi în 2002;

- simpozionul „Independența, imparțialitatea și responsabilitatea sistemului judecătorec” și manifestările internaționale organizate cu ocazia celebrării a 48 de ani de la înființarea Curții Constituționale a Turciei, evenimente desfășurate în orașele Ankara și Istanbul. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a fost reprezentată de judecătorul Alina Ianucenco și judecătorul-asistent Veaceslav Zaporojan;

- ceremonia oficială și alte acțiuni organizate cu ocazia celei de-a 20-a aniversări a Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei, desfășurate la Veneția (Italia), la care a participat Președintele Dumitru Pulbere;

- Conferința internațională practico-științifică sub genericul „Constituția – baza dezvoltării democratice a statului”, consacrată aniversării a 15-a a Constituției Republicii Kazahstan. Evenimentul s-a desfășurat în or. Astana, Curtea Constituțională fiind reprezentată de Președintele Dumitru Pulbere și de judecătorul Petru Railean;

- Congresul XII internațional de drept constituțional european și comparat cu genericul „Internționalizarea progresivă și europeanizarea dreptului constituțional în Europa, în special în urma impactului Tratatului de la Lisabona” și Forumul II constituțional european, desfășurate la Universitatea din or. Regensburg (Germania). La aceste evenimente au participat judecătorul-asistent Veaceslav Zaporojan și specialistul principal Radu Plămădeală;

- Conferința regională a curților constituționale din bazinul Mării Negre, organizată în or. Batumi de Curtea Constituțională a Georgiei în cooperare cu Comisia de la Veneția, cu genericul „Importanța opiniilor separate și a celor convergente în dezvoltarea controlului constituțional”. Judecătorul Elena Safalera a reprezentat Curtea Constituțională a Republicii Moldova;

- cea de-a XV-a Conferință internațională de la Erevan (Armenia), consacrată aniversării a 15-a a Constituției Republicii Armenia, cu genericul „Garantarea și protecția drepturilor constituționale ale omului în practica justiției

constituționale, în corelație cu jurisprudența CEDO". A participat Președintele Curții Dumitru Pulbere;

- Conferința internațională practico-științifică „Organele de control constituțional în condițiile de integrare a sistemelor de drept: practica internațională și a Republicii Tadjikistan”, care s-a desfășurat în or. Dușanbe. Conferința a fost dedicată jubileului de 15 ani de la fondarea Curții Constituționale a Republicii Tadjikistan. Președintele Dumitru Pulbere a reprezentat Curtea Constituțională a Republicii Moldova;

- Conferința internațională „Mecanismul constituțional al protecției drepturilor și libertăților omului”, dedicată aniversării a 15-a a Constituției Republicii Azerbaidjan. Conferința a fost organizată în cooperare cu Comisia de la Veneția și s-a desfășurat în or. Baku. A participat judecătorul Petru Railean;

- Seminarul VII al corespondenților naționali ai Asociației Curților Constituționale Francofone (ACCPUF) cu tema „Funcționarea curților constituționale în perioada electorală”, care a avut loc în or. Paris (Franța). Curtea Constituțională a Republicii Moldova a fost reprezentată de șefa Secretariatului, Maia Bănărescu.

Curtea Constituțională a prezentat Comisiei de la Veneția rezumatele celor mai importante hotărâri pentru a fi publicate în Buletinul de jurisprudență constituțională și a solicitat opinia experților forumului de la Veneția în anumite chestiuni.

Pe parcursul anului 2010 a avut loc o serie de întreveneri cu oficialități, reprezentanți ai misiunilor străine acreditate în Republica Moldova și persoane importante: Ambasadorul Philip Remler, șeful Misiunii OSCE în Moldova; Ambasadorul

Majestății Britanice în Republica Moldova dl Keith Shannon; E.S. dl Asif J. Chaudhry, Ambasadorul SUA în Republica Moldova; reprezentanți ai Misiunii de experți independenți USAID în Moldova; E.S. dl Serghei Pirojkov, Ambasadorul Ucrainei în Republica Moldova; o delegație de experți ai ONU, Departamentul Afaceri Politice și Oficiul Central PNUD din New York; reprezentanți ai Institutului euro-atlantic de cooperare din Kiev, în frunte cu dl Oleksandr Suško, director pentru cercetări; un grup de experți independenți ai Uniunii Europene, aflat într-o misiune de evaluare a sistemului de drept din Moldova; dl Christian Hegemer, Directorul Institutului pentru Cooperare Internațională al Fundației germane „Hanns Seidel” cu sediul la München, însoțit de dl Klaus Sollfrank, șeful Reprezentanței fundației în România, și dl Serghei Zadornii, șeful Reprezentanței fundației în Ucraina; E.S. dl Fang Li, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în Republica Moldova; misiunea specială a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, aflată la Chișinău pentru evaluarea procesului electoral în cadrul alegerilor parlamentare anticipate din Republica Moldova; dl Peter Eicher, șeful Misiunii OSCE/BIDD0 pentru observarea alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, însoțit de expertul în probleme juridice al misiunii dl Donald Bisson; Ministrul Justiției al Lituaniei, dl Remigijus Simasius, aflat într-o vizită oficială în Republica Moldova; Misiunea de observatori din partea CSI la alegerile parlamentare anticipate, condusă de dl Vladimir Garkun, însoțit de dl Oleg Kuleba, directorul executiv al misiunii; delegația Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF), în cadrul Misiunii de observatori pentru alegerile parlamentare anticipate din Moldova.

Președintele Curții Constituționale

Dumitru PULBERE

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**7****HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului formării și utilizării resurselor
bugetului raionului Ocnița pe anii 2009-2010 (9 luni)
și gestionării patrimoniului public**

Curtea de Conturi, în prezența viceministrului finanțelor dna M. Căraș, președintelui raionului Ocnița dl M. Postolache, șefului Direcției generale finanțe a Consiliului raional Ocnița dl C. Gudima, șefului Direcției generale învățământ, tineret și sport a Consiliului raional Ocnița dna V. Cazacu, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnița pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionării patrimoniului public.

Misiunea de audit s-a desfășurat în temeiul art.14 alin.(1) lit.(i) și art. 30 alin.(4) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, la cererea Fracțiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, având ca scop obținerea probelor de audit credibile și rezonabile pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit referitor la evaluarea conformității cu statutul și regulamentele aplicabile a executiei veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnița pe anii 2009-2010 (9 luni), precum și a conformității gestionării patrimoniului public.

Auditul a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, **Curtea de Conturi**

a constatat:

Auditul formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnița pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionării patrimoniului public a relevat existența unor irregularități și neconformități admise la execuția veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnița și la gestionarea patrimoniului public de către autoritățile administrației publice locale din raionul Ocnița, care se exprimă prin:

- gestionarea inadecvată a patrimoniului public (inclusiv a terenurilor), care a dus la neincasarea la buget a veniturilor respective în sumă de 1139,9 mii lei, precum și la neasigurarea integrității lui;

- lipsa controlului și neasigurarea respectării prevederilor legale ce țin de retribuirea muncii, ceea ce a condiționat un risc sporit de fraudă și a dus la efectuarea cheltuielilor neregulate în sumă de 410,2 mii lei;

- majorarea neîntemeiată cu suma de 251,3 mii lei a valorii lucrărilor de construcție executate la reparația capitală;

- efectuarea cheltuielilor din contul fondului de rezervă ce nu se asimilează unor cheltuieli cu caracter excepțional și imprevizibil, în lipsa deciziilor corespunzătoare ale organului deliberativ raional;

- neînregistrarea dreptului de proprietate asupra 136 de bunuri imobile, cu valoarea sumară de 124,7 mil.lei, care constituie patrimoniul public al raionului Ocnița;

- organizarea cu deficiențe a evidenței contabile, ce a determinat reflectarea neveridică în rapoartele financiare a cheltuielilor bugetare.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit. a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, **Curtea de Conturi**

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnița pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionării patrimoniului public, anexat la prezenta hotărâre.

2. Prezenta hotărâre și Raportul de audit se remit:

- 2.1. Aparatului președintelui raionului Ocnița și șefilor satelor (comunelor) menționate în prezentul Raport să examineze în ședințele Consiliului raional și Consiliilor locale rezultatele auditului, cu adoptarea unor decizii privind înlăturarea deficiențelor constatate la execuția bugetelor UAT de nivelul al doilea și, respectiv, de nivelul întâi, și să întreprindă măsuri întru implementarea recomandărilor expuse în Raportul de audit.

- 2.2. Fracțiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova, pentru informare.

3. Se ia act că:

- 3.1. materialele auditului privind cheltuielile neregulate la salarizarea personalului Direcției generale învățământ, tineret și sport (DGITS) a Consiliului raional Ocnița și la achitarea lucrărilor de reparație capitală la Școala sportivă din or. Ocnița au fost remise Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinare după competență;

- 3.2. de către Consiliul raional Ocnița a fost aprobat un nou Regulament privind modul de formare și utilizare a mijloacelor fondului de rezervă;

- 3.3. contabilitatea Aparatului președintelui raionului a restabilit în evidența contabilă valoarea investițiilor pentru reparații capitale în sumă de 2679,6 mii lei;

- 3.4. funcționarilor publici ai Aparatului președintelui raionului Ocnița și Direcției generale finanțe a Consiliului raional Ocnița de la 01.10.2010 li s-a anulat plata sporului la salariu pentru acces permanent la secretul de stat;

- 3.5. de către persoanele cu răspundere materială ale DGITS a fost restituită la buget suma de 9,0 mii lei;

- 3.6. Primăria or. Ocnița a încheiat două contracte privind utilizarea a două terenuri cu suprafața totală de 0,175 ha;

- 3.7. valoarea lucrărilor executate la obiectul „Centrul de cultură pentru tineret din or. Otaci” a fost diminuată cu suma de 243,2 mii lei și la obiectul “Anexa la Școala medie “C. Stamati” din s. Ocnița” – cu suma de 5,5 mii lei, fiind efectuate corectările respective.

4. Despre executarea pct. 2.1. din prezenta hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

5. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Ala POPESCU**PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI****Nr. 1. Chișinău, 13 ianuarie 2011.**

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr. 1 din 13 ianuarie 2011

RAPORTUL
auditului formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnîța pe anii 2009-2010 (9 luni)
și gestionării patrimoniului public

I. Introducere

Auditul formării și utilizării resurselor bugetului raionului Ocnîța pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionării patrimoniului public a fost efectuat în conformitate cu art. 28, art. 30 alin. (4) și art. 14 alin. (1) lit. (i) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ la solicitarea Fracțiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova.

Obiectivul acțiunilor de audit a constat în evaluarea conformității cu statutul și regulamentele aplicabile a execuției veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnîța pe anii 2009-2010 (9 luni), precum și a conformității gestionării patrimoniului public.

Responsabilitatea autorităților administrației publice locale, potrivit cadrului regulamentar, este de a întocmi și de a prezenta la timp situațiile financiare, precum și de a asigura respectarea prevederilor legale la executarea bugetelor și în activitatea economico-financiară.

Responsabilitatea echipei de audit constă în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor asupra regularității execuției veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnîța și a gestionării patrimoniului public. Totodată, auditorii nu sînt responsabili de prevenirea fraudelor și erorilor.

Auditul a fost planificat și s-a realizat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute în urma aplicării procedurilor analitice și efectuării testelor de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode cum ar fi: examinarea rapoartelor financiare, registrelor contabile, documentelor primare; analiza comparativă a datelor și informației financiare; observații directe.

În cadrul misiunii de audit s-a solicitat asistența Inspectiei de Stat în Construcții, pentru efectuarea verificărilor de specialitate ale volumelor lucrărilor de investiții și reparații capitale.

Potrivit pragului de semnificație și riscurilor determinate la etapa de planificare a auditului, verificărilor urmau a fi supuse 15 autorități ale administrației publice locale din raionul Ocnîța. Luîndu-se în considerație problemele evaluate, probele de audit au fost acumulate la următoarele autorități ale administrației publice locale (în continuare – AAPL) din raionul Ocnîța: Aparatul președintelui raionului Ocnîța; Direcția generală finanțe a Consiliului raional Ocnîța; Direcția generală învățămînt, tineret și sport (în continuare – DGÎTS) a Consiliului raional Ocnîța; Primăria orașului

Ocnîța; Primăria orașului Otaci; Primăria com. Ocnîța; Primăria Bîrnova; Primăria Mereșeuca; Primăria Calarașovca; Primăria Grinăuți; Primăria Vălcineț.

II. Prezentare generală**1. Cadrul legal și contextual**

Bugetul raionului include, ca părți componente, bugetele satelor (comunelor), orașelor și bugetul raional, care reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor necesare pentru exercitarea funcțiilor ce intră în competența raionului conform legislației, precum și a funcțiilor suplimentare delegate de Guvern.

În procesul de execuție bugetară funcția de executor principal al bugetului raional a fost exercitată de președintele raionului, iar al bugetelor unităților administrativ-teritoriale (în continuare – UAT) de nivelul întîii – de către primari.

Bazele juridice, organizatorice și financiare de constituire și utilizare a bugetului UAT sînt reglementate de Legea nr.397-XV din 16.10.2003³, Legea nr.847-XIII din 24.05.1996⁴, Legea nr.436-XVI din 28.12.2006⁵, precum și de alte acte legislative și normative care reglementează politica bugetar-fiscală.

Administrarea și gestionarea patrimoniului proprietate publică sînt reglementate de Legea nr.523-XIV din 16.07.1999⁶, Legea nr.121-XVI din 04.05.2007⁷ etc.

Ținerea evidenței contabile a executării bugetului raionului Ocnîța este reglementată de Legea nr.113-XVI din 27.04.2007⁸, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004⁹, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996¹⁰, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010¹¹ precum și alte acte normative.

2. Sinteza veniturilor bugetului raionului Ocnîța pe anul 2009

În anul 2009, bugetul, pe toate componentele, a fost precizat la venituri în sumă de 95643,4 mii lei și la cheltuieli în sumă de 102337,8 mii lei, sau cu un deficit de 6694,4 mii lei, care urma a fi acoperit din contul soldului de mijloace bănești existent la începutul anului, precum și din mijloacele provenite din comercializarea și privatizarea proprietății publice.

Execuția pe ansamblu a veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnîța pe anul 2009 se prezintă în Tabelul nr.1.

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările ulterioare).

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 "Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității".

³ Legea nr.397-XV din 16.10.2003 "Privind finanțele publice locale" (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.397-XV din 16.10.2003).

⁴ Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 "Privind sistemul bugetar și procesul bugetar" (cu modificările și completările ulterioare).

⁵ Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 "Privind administrația publică locală" (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.436-XVI din 28.12.2006).

⁶ Legea nr.523-XIV din 16.07.1999 "Cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale" (cu modificările și completările ulterioare).

⁷ Legea nr.121-XVI din 04.05.2007 "Privind administrarea și deținerea proprietății publice" (cu modificările și completările ulterioare).

⁸ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.113-XVI din 27.04.2007).

⁹ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă a execuției bugetului raional, municipal Bălți, municipal Chișinău și bugetului central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special în direcțiile finanțe”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁰ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996 (cu modificările și completările ulterioare; abrogată la 03.08.2010 prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010).

¹¹ Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 (cu modificările și completările ulterioare).

Tabelul nr.1
 (mii lei)

Nr. d/o	Indicatori	Plan precizat	Executat	Diferențe +,-	% executării
1.	Venituri	95643,4	94920,6	-722,8	99,2
2.	Cheltuieli	102337,8	95676,8	-6661,0	93,5
3.	Excedent /deficit (+;-)	-6694,4	-756,2		
4.	Mijloace din vânzarea și privatizarea patrimoniului		960,8		
5.	Soldul la 01.01.2009		8661,0		
6.	Soldul la 01.01.2010		8865,1		

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe venituri, la toate componentele, pe anul 2009 și Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe cheltuieli, la toate componentele, pe anul 2009

Datele din tabel denotă că exercițiul bugetar al raionului Ocnița pe anul 2009 s-a încheiat cu executarea veniturilor în mărime de 94920,6 mii lei și a cheltuielilor – de 95676,8 mii lei, ceea ce constituie 99,2% și, respectiv, 93,5% față de prevederile bugetare definitive, cu un deficit bugetar de 756,2 mii lei față de deficitul preconizat în sumă de 6694,4 mii lei. Asupra execuției bugetului au influențat nerealizarea veniturilor cu 722,8 mii lei, precum și nevalorificarea cheltuielilor în limita celor prognozate în sumă de 6661,0 mii lei.

Structura execuției bugetului raionului Ocnița pe sursele principale de venituri (inclusiv nivelul execuției și ponderea acestora în veniturile totale ale bugetului) în anul 2009 se prezintă în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr.2
 (mii lei)

Specificație	Planul precizat p/u perioada de gestiune		Executat (Realizat)		Depășiri (+) Nerealizări (-) (mii lei)	Nivelul executării (%)
	suma (mii lei)	ponderea (%)	suma (mii lei)	ponderea (%)		
Venituri totale, din care:	95643,4	100,0	94920,6	100,0	-722,8	99,2
1. Venituri proprii	19457,4	20,3	18736,5	19,8	-720,9	96,3
1.1. Venituri fiscale	14199,9	14,8	14280,6	15,0	80,7	100,6
1.2. Încasări nefiscale	2973,1	3,1	2548,1	2,7	-425,0	85,7
1.3. Mijloace speciale ale instituțiilor publice	2228,4	2,3	1858,3	2,0	-370,1	83,4
1.4. Venituri ale fondurilor speciale	56,0	0,1	49,5	0,1	-6,5	88,4
2. Transferuri	76185,9	79,7	76184,1	80,2	-1,8	100,0

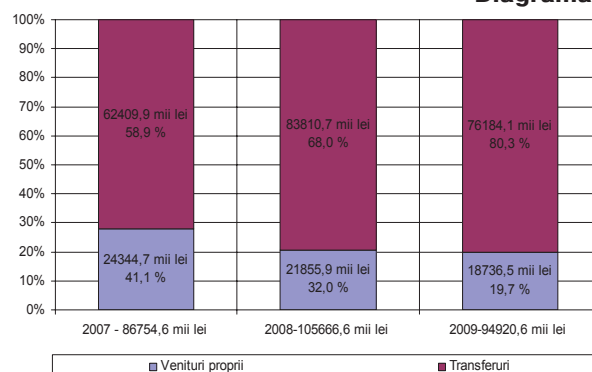
Sursă: Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe venituri, la toate componentele, pe anul 2009

Datele din tabel denotă că neîndeplinirea indicilor prognozați pe anul 2009 a fost condiționată, în principal, de neacumularea veniturilor proprii în mărime de 720,9 mii lei (96,3 %).

Urmare analizei execuției părții de venituri a bugetului raionului Ocnița în anul 2009, s-a constatat că pe structura veniturilor n-au fost acumulate mijloace în sumă totală de 1369,3 mii lei, din care ponderea cea mai mare revine: mijloacelor speciale – 370,1 mii lei; plății pentru arenda terenurilor cu o altă destinație decât cea agricolă – 315,1 mii lei; impozitului funciar pe terenurile cu destinație agricolă, cu excepția impozitului de la gospodăriile țărănești – 164,5 mii lei etc.

Analiza execuției veniturilor bugetului raionului Ocnița denotă o tendință negativă la executarea veniturilor în ultimii trei ani. Așadar, încasările veniturilor proprii, realizate pe ansamblu în anul 2009, s-au micșorat cu 5608,2 mii lei față de anul 2007 și cu 3119,4 mii lei – față de anul 2008. Cu toate acestea, s-au majorat considerabil transferurile din bugetul de stat în structura totală a veniturilor bugetare, constituind în anul de gestiune 80,3% față de 58,9% în anul 2007 și 68% – în anul 2008.

Evoluția structurii veniturilor realizate, în perioada anilor 2007-2009, se prezintă în Diagrama nr. 1.

Diagrama nr.1

Notă: Întocmită în baza datelor Rapoartelor privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe venituri, la toate componentele, pe anii 2007, 2008, 2009

*Datele pentru 9 luni ale anului 2010 nu sînt relevante din cauza datelor cu privire la impozitul funciar

Datele prezentate în diagramă denotă o micșorare considerabilă a veniturilor proprii. Astfel, cu toate că ponderea acestora în structura veniturilor totale în anul 2007 a constituit 41,1%, în anul 2009 – s-a micșorat mai mult de 2 ori (pînă la 19,7 % în volumul total al veniturilor). Dinamica negativă a execuției veniturilor proprii a dus la creșterea transferurilor alocate de la bugetul de stat.

Factorii principali care au cauzat micșorarea veniturilor proprii sînt atît obiectivi (introducerea cotei zero la impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător), cît și subiectivi (activitatea insuficientă a organelor UAT în domeniul administrării veniturilor). Totodată, asupra execuției veniturilor proprii au influențat negativ restanțele contribuabililor la bugetul raionului Ocnița, acestea avînd o tendință de creștere, comparativ cu anul 2008, cu 320,4 mii lei. Cele mai mari restanțe s-au înregistrat la impozitul funciar – 520,0 mii lei, impozitul pe venitul din salariu – 176,9 mii lei, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător – 72,2 mii lei.

Se relevă că deși, la situația din 01.01.2007, potrivit art.34 alin. (5) și Capitolului IV al Legii nr.1164-XIII din 24.04.1997¹², cu modificările operate prin Legea nr.111-XVI din 27.04.2007¹³, au fost anulate restanțele la buget în sumă de 6569,9 mii lei, peste 3 ani de la amnistia fiscală contribuabilii au acumulat restanțe în cuantum de 14 % din suma restanțelor anulate.

3. Sinteza cheltuielilor bugetului raionului Ocnița pe anul 2009

Execuția cheltuielilor bugetului raionului Ocnița, în comparație cu prevederile bugetare, potrivit clasificăției funcționale, se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3
 (mii lei)

Specificație	Planul precizat pentru perioada de gestiune		Executat (Realizat)		% executării
	suma (mii lei)	ponderea (%)	suma (mii lei)	ponderea (%)	%
Cheltuieli totale, din care:	102337,8	100,0	95676,8	100,0	93,5
Serviciile de stat cu destinație generală	10583,6	10,3	10022,9	10,5	94,7
Apărarea națională	81,5	0,1	47,5	0,0	58,3
Mentținerea ordinii publice și securitatea națională	3806,6	3,7	3743,0	3,9	98,3
Cheltuieli în domeniul social-cultural	71998,4	70,4	67601,6	70,7	93,9
Cheltuieli în domeniul economic	13419,6	13,1	12076,1	12,6	90,0
Cheltuieli neatribuite la alte grupuri principale	2559,9	2,5	2297,6	2,4	89,8
Restituirea la buget a mijloacelor neutilizate în anii precedenți, a mijloacelor utilizate contrar destinației și/sau a supracheltuielilor	-111,9	-0,1	-111,9	-0,1	100,0

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe cheltuieli, la toate componentele, pe anul 2009

¹² Legea nr.1164-XIII din 24.04.1997 „Pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal” (cu modificările și completările ulterioare).

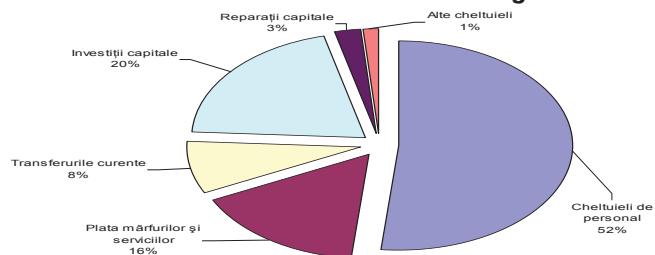
¹³ Legea nr.111-XVI din 27.04.2007 “Privind modificarea și completarea unor acte legislative”.

Ponderea de 70,7% a cheltuielilor din domeniul social denotă orientarea socială a bugetului raionului Ocnîța.

Sub aspectul clasificăției economice, ponderea cea mai mare revine cheltuielilor la capitolul „Învățământul” – 51,2%, acestea fiind urmate de cheltuielile la capitolele „Cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret” – 11,2% și „Serviciile de stat cu destinație generală” – 10,5%.

Structura cheltuielilor de casă, potrivit clasificăției economice, în anul 2009, se prezintă în Diagrama nr.2.

Diagrama nr. 2

Notă: Întocmită în baza datelor Raportului privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe cheltuieli, la toate componentele, conform clasificăției economice, pe anul 2009

Datele din diagramă denotă că ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor revine celor pentru retribuirea muncii și plăților ce derivă din acestea (52,0%). Ponderea cheltuielilor la plata mărfurilor și serviciilor a fost menținută la nivel de 16%. În total, cheltuielile curente au constituit 77%, în timp ce cheltuielile capitale au alcătuit 23%.

Execuția bugetului raionului Ocnîța pe anul 2009 s-a soldat cu un sold disponibil de mijloace bugetare în sumă de 8865,1 mii lei, la situația din 31.12.2009 fiind înregistrată o datorie debitoare de 135,9 mii lei și datorii creditoare în sumă totală de 4755,6 mii lei, acestea purtând un caracter curent.

III. Constatări, concluzii, recomandări

1. Cu privire la administrarea veniturilor

AAPL din raionul Ocnîța n-au întreprins măsurile de rigoare întru identificarea și realizarea posibilităților de majorare a încasărilor de venituri proprii, ceea ce a afectat execuția bugetului raionului.

1.1. Cu privire la aplicarea taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială

Misiunea de audit a stabilit că atât la planificarea veniturilor bugetelor locale, cât și la executarea lor, nu s-a ținut cont în măsură deplină de baza impunerii la prognoza veniturilor din plata taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială, ceea ce a dus la neasigurarea acumulării și la estimarea incorectă a veniturilor proprii. Ca urmare, ignorarea de către ordonatorii principali ai bugetelor locale a prevederilor legale stipulate în art. 32 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 397-XV din 16.10.2003 a lipsit bugetele locale de venituri în suma totală de 699,1 mii lei. Deși 113 unități comerciale desfășurau activitate de comerț pe teritoriul raionului, autoritățile administrației publice locale nu au determinat obiectele nominalizate ca plătitori ai taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială. Ca rezultat, UAT din raionul Ocnîța, pentru perioada auditată, nu au prognozat și, respectiv, nu au acumulat venituri proprii din această sursă, reieșind din cotele maxime, stabilite în Anexa la Titlul VII „Taxele locale” al Codului fiscal¹⁴, în sumă de 689,4 mii lei.

Consiliul local al com. Grinăuți-Moldova, cu toate că

prin decizia sa a aprobat cotele taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială pe anul 2010 în mărime de 2000 lei pentru un obiect impozabil (față de 900 lei pe anul precedent), în realitate nu a asigurat aplicarea cotelor actualizate, ceea ce a dus la nerealizarea veniturilor proprii la capitolul respectiv în sumă de 9,7 mii lei.

1.2. Cu privire la estimarea veniturilor de la folosirea suprafețelor de teren

Control insuficient din partea persoanelor cu funcții de răspundere ale Primăriei or. Ocnîța, nerespectarea prevederilor legislației funciare, admiterea abaterilor la ținerea cadastrului funciar, precum și lipsa unor proceduri de control intern au determinat faptul că entitatea nominalizată a utilizat ineficient terenurile proprietate publică. Prin urmare, potrivit estimărilor, suma veniturilor nerealizate a constituit 376,1 mii lei.

Primăria or. Ocnîța, neexecutând prevederile art. 10¹ al Legii nr.1308-XIII din 25.07.1997¹⁵, nu a luat decizii privind calcularea plăților pentru folosirea terenurilor proprietate publică, cu suprafața de 0,9105 ha, de către 4 utilizatori. Ca rezultat, nu a realizat venituri proprii în sumă de 199,9 mii lei (a.2009 – 82,3 mii lei, 9 luni ale a.2010 – 117,6 mii lei).

În afară de aceasta, Primăria or. Ocnîța nu a luat măsuri suficiente referitor la identificarea proprietarilor a 2 obiecte private, amplasate pe terenurile proprietate publică cu suprafața de 0,7865 ha. Ca rezultat, bugetul local a ratat venituri pasibile încasării în sumă de 172,6 mii lei (anul 2009 – 71,0 mii lei, 9 luni ale anului 2010 – 101,6 mii lei).

Consiliul orășenesc și Primăria or. Ocnîța au admis utilizarea terenurilor proprietate publică de către un agent economic (S.A. „Vita-Nova”) în lipsa asigurării plenitudinii și justificării calculelor plăților pentru folosirea acestora, în conformitate cu datele cadastrului funciar, ceea ce a dat posibilitate agentului economic de a se eschiva de la plata pentru utilizarea terenului cu suprafața de 0,04 ha, neachitând la bugetul local plata pentru arendă în sumă de 3,6 mii lei.

1.3. Cu privire la estimarea veniturilor de la darea în locațiune a bunurilor publice

Lipsa controlului din partea persoanelor cu funcții de răspundere ale Aparatului președintelui raionului Ocnîța, nerespectarea reglementărilor legale privind darea în locațiune a bunurilor publice și neasigurarea achitării serviciilor comunale pentru suprafața arendată au dus la aceea că la bugetul raional nu au fost încasate venituri în sumă totală de 64,7 mii lei.

În perioada anilor 2009-2010 (9 luni), contractele de dare în locațiune au fost întocmite cu nerespectarea prevederilor Legii nr.244-XVI din 21.11.2008¹⁶ și Legii nr.436-XVI din 28.12.2006, fiind micșorat neargumentat coeficientul de ramură privind utilizarea încăperii la calcularea plății pentru chirie, precum și fiind eliberată neîntemeiat unii locatari de plata pentru locațiune. Totodată, nu au fost încheiate contracte cu un șir de instituții publice finanțate din bugetul de stat. Ca urmare, bugetul raional a ratat venituri în sumă totală de 59,6 mii lei.

Lipsa unei monitorizări conforme asupra efectuării calculelor pentru serviciile comunale aferente suprafețelor date în locațiune a dus la neincasarea plăților pentru serviciile comunale în sumă de 5,1 mii lei.

Cu nerespectarea prevederilor Legii nr.113-XVI din 27.04.2007, serviciul contabil al Aparatului președintelui Ocnîța nu a înregistrat în evidența contabilă datoria

¹⁴ Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁵ Legea nr.1308-XIII din 25.07.1997 “Privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului” (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁶ Legea bugetului de stat pe anul 2009 nr.244-XVI din 21.11.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

debitoare privind plata de arendă a agentului economic ÎI „V. Reaboii” în sumă de 8,3 mii lei, ceea ce creează riscuri de neîncasare a veniturilor în bugetul raional în continuare.

Recomandări:

- AAPL din raionul Ocnița să întreprindă acțiuni în vederea identificării ca obiecte impozabile a tuturor unităților comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială, cu luarea măsurilor de încasare regulamentară a plăților cuvenite la buget;

- Primăria or. Ocnița să efectueze inventarierea terenurilor proprietate publică, cu identificarea tuturor utilizatorilor acestora, în vederea calculării, solicitării și încasării plăților cuvenite pentru folosirea lor.

2. Cu privire la administrarea cheltuielilor

2.1. Constatări referitor la starea de personal și la corectitudinea utilizării mijloacelor publice pentru retribuirea muncii

Lipsa controlului și neasigurarea respectării prevederilor legale de către unele autorități publice locale din raionul Ocnița referitor la retribuirea muncii au condiționat un risc sporit de fraudă, care a dus la efectuarea cheltuielilor neregulate în sumă totală de 410,2 mii lei. Totodată, a fost admisă denaturarea dării de seamă pe anul 2009 privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale din contul cheltuielilor de bază, la retribuirea muncii, cu 119,9 mii lei.

Cu încălcarea prevederilor art.30 din Legea nr.355-XVI din 23.12.2005¹⁷, pct. 13 din Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006¹⁸, Anexei nr.12 la Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006¹⁹, în 3 instituții subordonate Aparatului președintelui raionului Ocnița și în 4 UAT de nivelul întâi suplimentele de plată pentru cumularea funcțiilor s-au calculat nu din salariul funcției lucrătorului absent, dar reieșind din salariul lunar total calculat (ținând cont de toate sporurile și suplimentele), ca rezultat fiind suportate cheltuieli neîntemeiate în sumă totală de 46,6 mii lei.

Fără a se ține cont de pct.15 din Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006, de către Aparatul președintelui raionului și 5 UAT de nivelul întâi ale raionului Ocnița, în lipsa economiilor de mijloace la retribuirea muncii din contul alocațiilor pentru anul respectiv, în anul 2009 s-au acordat premii unice cu prilejul sărbătorilor, admitându-se cheltuieli nelegitime în sumă de 110,4 mii lei.

Analogic, în anul 2009, președintelui și vicepreședintelui raionului Ocnița li s-au acordat premii în mărimi ce depășesc 50 la sută din salariul lunar stabilit conform legii, ceea ce contravine prevederilor pct.15 din Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006. Ca rezultat, suma cheltuielilor nelegitime a constituit 17,8 mii lei.

Nerespectând prescripțiile pct.1 și pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.863 din 01.08.2006²⁰; Legii nr.245-XVI din 27.11.2008²¹; Hotărârii Guvernului nr.411 din 25.05.2010²², în lipsa Nomenclatorului informațiilor care urmau a fi secrete, unor angajați ai Aparatului președintelui și ai Direcției generale finanțe le-au fost stabilite și achitate sporuri la

salariul funcției pentru acces permanent la secretul de stat, fapt ce a determinat efectuarea unor plăți nelegale în sumă totală de 20,6 mii lei.

DGITS a efectuat salarizarea neregulamentară a două persoane (șeful DGITS; 1 specialist principal) pentru cumulul funcției de metodist. Conform explicației șefului Centrului metodic, pentru funcția respectivă nu a fost elaborată fișa postului și, de fapt, nu au fost exercitate obligațiuni funcționale, ca rezultat utilizându-se neîntemeiat suma de 67,3 mii lei.

De asemenea, s-a efectuat salarizarea neregulamentară a contabilului-șef și a contabilului DGITS pentru cumulul funcției de specialist în problemele tehnicii informaționale. În perioada auditată (a.2009 - 9 luni ale a.2010), plățile neîntemeiate pentru cumulul funcției de specialist în problemele tehnicii informaționale au constituit 55,5 mii lei.

Analogic, cu nerespectarea prevederilor pct. 6 din Anexa nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11.03.2009²³, funcționarilor publici de la DGITS li s-a calculat și achitat salariu pentru cumulul funcției didactice, depășind limitele maxime stabilite (nu mai mult de 4 ore pe săptămână până la 31 august 2009 și nu mai mult de 6 ore - de la 1 septembrie 2009 până la 31 decembrie 2009). Ca urmare, cheltuielile nelegitime au constituit 9,9 mii lei.

Din cauza calculării incorecte a fondului mediu lunar la calcularea indemnizației de maternitate, care s-a efectuat cu nerespectarea prevederilor pct.23 și pct.24 din Hotărârea Guvernului nr.108 din 03.02.2005²⁴, incorectitudinii calculării sporului pentru vechime în muncă²⁵, majorării suplimentului de plată la salariul funcției pentru indemnizația de conducere, contrar prescripțiilor Hotărârii Guvernului nr.381 din 13.04.2006 (Tabelul nr.2 la Anexa nr.1), s-au admis cheltuieli nelegitime de 19,0 mii lei.

În anul 2009, DGITS, neținând cont de prevederile pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.426 din 26.04.2004²⁶ la calcularea indemnizațiilor de concediu cadrelor didactice, pentru calcularea salariului mediu, neregulamentară a stabilit perioada de decontare cu durata de 6 luni calendaristice precedente evenimentului, dar nu de 12 luni conform prevederilor legale, ceea ce a dus la efectuarea cheltuielilor nelegitime în sumă totală de 43,6 mii lei.

În rezultatul verificării selective a legalității achitării salariului și premiilor unor angajați din instituțiile subordonate DGITS, s-au constatat multiple cazuri de fraudă din partea persoanelor responsabile, prin falsificarea semnăturilor unor cadre didactice în documentele de plată în sumă totală de 19,5 mii lei (inclusiv în documentele de plată a premiilor profesorilor - 9,0 mii lei și a salariilor persoanelor terțe - 10,5 mii lei).

Analiza datelor raportului pe anul 2009 și testarea selectivă a fișelor pentru salarizare a identificat că unele subdiviziuni ale Consiliului raional Ocnița au utilizat neregulamentară economia de mijloace de la alineatul 01 „Salariul funcției”, alineatul 02 „Sporuri la salariul funcției” și alineatul 03 „Retribuirea complementară la salariul funcției”

¹⁷ Legea nr.355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006 „Privind salarizarea funcționarilor publici și persoanelor care efectuează deservirea tehnică” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Hotărârea Guvernului nr.525 din 16.05.2006).

¹⁹ Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Hotărârea Guvernului nr. 381 din 13.04.2006).

²⁰ Hotărârea Guvernului nr.863 din 01.08.2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat” (cu modificările și completările ulterioare).

²¹ Legea nr.245-XVI din 27.11.2008 „Cu privire la secretul de stat” (cu modificările ulterioare).

²² Hotărârea Guvernului nr.411 din 25.05.2010 „Privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat”.

²³ Hotărârea Guvernului nr.201 din 11.03. 2009 „Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” (cu modificările și completările ulterioare).

²⁴ Hotărârea Guvernului nr.108 din 03.02.2005 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale” (cu modificările ulterioare).

²⁵ Hotărârea Guvernului nr. 801 din 20.07.2007 „Privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă personalului din unitățile bugetare, salarizat în baza Rețelei tarifare unice”.

²⁶ Hotărârea Guvernului nr.426 din 26.04.2004 „Privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu” (cu modificările și completările ulterioare).

la achitarea premiilor în sumă totală de 119,9 mii lei, acest lucru fiind condiționat de neefectuarea modificărilor aprobate în mod legal la devizul de cheltuieli și la planul de finanțare, ceea ce a dus la denaturarea dării de seamă pe anul 2009 privind executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale din contul cheltuielilor de bază pe raionul Ocnîța (forma nr.52404).

Nerespectarea modalității de cumulare a funcțiilor, precum și lipsa unui mecanism bine determinat de aplicare a prevederilor art.267 alin.(1) și art. 268 din Codul muncii²⁷, a dus la faptul când unii angajați ai DGITS au cumulat funcții în diferite instituții din subordine, în aceleași ore concomitent cu exercitarea funcțiilor la locul de bază, în scopul măririi salariilor, ceea ce creează riscuri majore de efectuare a cheltuielilor neîntemeiate în sumă de 73,5 mii lei.

Recomandări:

AAPL din raionul Ocnîța, menționate la acest compartiment:

- să asigure respectarea actelor normative ce reglementează domeniul retribuirii muncii și un control intern adecvat, cu înlăturarea neajunsurilor și încălcărilor constatate.

2.2. Cu privire la cheltuielile pentru investiții capitale și reparații capitale

Unele autorități publice locale din raionul Ocnîța au admis demararea și executarea lucrărilor de reparație capitală în lipsa documentației de proiect, elaborată și aprobată regulamentar, au monitorizat ineficient modul de efectuare a lucrărilor de construcție și reparație capitală, ceea ce a dus la exagerarea costului lucrărilor respective cu 251,3 mii lei.

Contrar prevederilor art.13 alin. (1) din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996²⁸, 5 entități din raionul Ocnîța, în anul 2009, au executat reparații capitale în sumă de 1277,2 mii lei în lipsa documentației de proiect, elaborată și aprobată regulamentar, ceea ce a determinat riscul neasigurării execuției corecte a lucrărilor de construcție și, ca urmare, neasigurarea calității lucrărilor și durabilității lor.

În rezultatul efectuării în cadrul auditului, la solicitarea Curții de Conturi, de către Inspekția de Stat în Construcții a controlului asupra volumelor, costului și calității lucrărilor de construcție și reparație capitală executate pe raionul Ocnîța în perioada auditată, s-a constatat nerespectarea prevederilor pct.23 lit.e) al Capitolului IV din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.360 din 25.06.1996²⁹, ceea ce a dus la exagerări în valoare totală de 251,3 mii lei, inclusiv:

- includerea în procesele-verbale de executare a lucrărilor a cheltuielilor neprevăzute în deviz în sumă de 243,2 mii lei (Centrul de cultură pentru tineret din or. Otaci);

- majorarea costului lucrărilor executate cu suma de 8,1 mii lei (anexa la Școala medie „C. Stamati” din s. Ocnîța; sala sportivă a Școlii sportive din or. Ocnîța).

Două UAT de nivelul întâi (Primăriile Calarașovca și Vălcineț), la încheierea contractelor cu investitorii (UNICEF) și la valorificarea investițiilor capitale în sumă de 609,3 mii lei, nerespectând prevederile art.37 alin.(2) din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996, nu au stabilit subiectul participării la crearea mijloacelor pentru elaborarea documentelor normative în construcții prin virarea la bugetul de stat a defalcărilor în mărime de 0,5 la sută din volumul investițiilor (pentru obiectivele care nu sînt finanțate din bugetul public

național). Ca rezultat, în anul 2009 la bugetul de stat nu au fost calculate și virate mijloace financiare în sumă de 3,0 mii lei.

Recomandări:

- AAPL din raionul Ocnîța să eficientizeze controlul asupra valorificării cheltuielilor pentru investiții și reparații capitale și să asigure respectarea prevederilor legale la autorizarea lucrărilor de construcție și reparație capitală;

- Primăriile Calarașovca și Vălcineț să întreprindă măsuri în vederea restituirii în bugetul de stat a defalcărilor pentru elaborarea documentelor normative în construcții în sumă de 3,0 mii lei.

2.3. Cu privire la utilizarea mijloacelor fondului de rezervă

Consiliul raional Ocnîța, neasigurînd ajustarea Regulamentului privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al raionului Ocnîța, aprobat prin Decizia Consiliului raional Ocnîța nr.5/2 din 14.09.2004³⁰, la prevederile recomandate prin Hotărârea Guvernului nr.1427 din 22.12.2004³¹, a permis președintelui raionului de a efectua cheltuielile din contul fondului de rezervă raional în mod arbitrar, ceea ce a dus la efectuarea unor cheltuieli ce nu poartă caracter excepțional și imprevizibil.

Numai în anul 2009, această situație a generat efectuarea unor cheltuieli din contul mijloacelor fondului de rezervă ce nu poartă caracter imprevizibil și de urgență în sumă de 148,1 mii lei, sau 75 % din volumul total al fondului de rezervă (198,6 mii lei), inclusiv acordarea premiilor – 9,1 mii lei și ajutorului material – 62,0 mii lei etc. colaboratorilor Aparatului președintelui raionului.

Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că utilizarea mijloacelor fondului de rezervă, conform Regulamentului nominalizat, a fost efectuată numai în baza dispozițiilor președintelui raionului, în lipsa examinării și aprobării lor de către Consiliul raional, ceea ce a determinat folosirea inadecvată și ineficientă a mijloacelor fondului.

Recomandări:

Consiliul raional Ocnîța:

- să conformeze Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al raionului Ocnîța la prevederile legale și să ia măsuri în vederea înlăturării deficiențelor constatate;

- să stabilească unele proceduri de control intern privind asigurarea utilizării conform destinației a mijloacelor fondului de rezervă.

3. Cu privire la gestionarea patrimoniului public

Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că modul de gestionare a patrimoniului public de către unele autorități publice din raionul Ocnîța a fost afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei politici exhaustive de reglementare în domeniul respectiv și a unei evidențe conforme a patrimoniului public; neasigurarea integrității conforme și a dreptului asupra patrimoniului public; nerealizarea recomandărilor auditelor/controlor anterioare în vederea înlăturării neregulilor.

Această situație condiționează o existență continuă a deficiențelor, iar neasigurarea respectării prevederilor legale generează riscul de efectuare a unor cheltuieli iraționale.

3.1. Unele constatări ale auditului privind integritatea patrimoniului public

Ca rezultat al lipsei unui control adecvat din partea

²⁷ Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28.03.2003 (cu modificările și completările ulterioare).

²⁸ Legea nr.721-XIII din 02.02.1996 "Privind calitatea în construcții" (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.721-XIII din 02.02.1996).

²⁹ Regulamentul privind modul de exercitare a controlului de stat al calității în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.360 din 25.06.1996 (cu modificările și completările ulterioare).

³⁰ Decizia Consiliului raional Ocnîța nr.5/2 din 14.09.2004 "Cu privire la aprobarea Regulamentului privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al raionului Ocnîța".

³¹ Hotărârea Guvernului nr.1427 din 22.12.2004 "Pentru aprobarea Regulamentului-tip privind constituirea fondurilor de rezervă ale autorităților administrației publice locale și utilizarea mijloacelor acestora".

persoanelor cu funcții de răspundere ale Aparatului președintelui raionului Ocnîța asupra gestionării patrimoniului public, nu a fost asigurată integritatea acestuia. Astfel, pentru reparația și reconstrucția obiectelor de menire social-culturală, din bugetul public s-au alocat 3466,5 mii lei, însă obiectele menționate pînă în prezent nu funcționează, aflîndu-se într-o stare deplorabilă.

Pentru neadmiterea distrugerii în continuare a Casei-muzeu "Constantin Stamati" din com. Ocnîța – monument al istoriei și culturii din sec. XIX, încă în anul 2004 de către Guvernul Republicii Moldova a fost aprobat planul de acțiuni privind reconstrucția muzeului nominalizat, fiind alocate din bugetul de stat mijloace financiare pentru aceste scopuri în sumă de 2158,7 mii lei și din bugetul local – 274,4 mii lei, în total – 2433,1 mii lei, care, în perioada anilor 2005-2006, au fost utilizate integral, obiectul respectiv fiind dat în exploatare la 28 septembrie 2009. Cu toate acestea, Primăria com. Ocnîța, la balanța căreia se află edificiul menționat, nu a întreprins măsurile corespunzătoare privind asigurarea integrității Casei-muzeu. Ca urmare, de la darea în exploatare și pînă la momentul actual, Casa-muzeu s-a aflat într-o situație de deteriorare continuă, ajungînd la o stare deplorabilă (podelele sînt distruse; trotuarele nu corespund cerințelor; pereții și podurile sînt acoperite cu mușegai,) ceea ce, la rîndul său, a dus la deteriorarea fondurilor și exponatelor, acestea fiind demontate și expediate la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, pentru a fi restaurate.

Situația menționată se datorează și neexecutării de către factorii de decizie ai Ministerului Culturii, în comun cu AAPL din raionul Ocnîța, a cerințelor Hotărîrii Curții de Conturi nr.3 din 19.02.2009³² ce țin de ameliorarea situației privind bunurile imobile și alt patrimoniu public.

Analogic, în lipsa evaluării reale a cerințelor populației orașului Ocnîța, precum și a eficienței economice, în perioada anilor 2007-2009, din contul bugetului raional au fost alocate mijloace financiare în sumă de 1033,5 mii lei pentru construcția obiectului „Băia orășenească”. În decurs de 1,5 ani, de serviciile băii nu a beneficiat nici un locuitor al orașului. Din motivul neutilizării o perioadă îndelungată a obiectului nominalizat, nementinerii temperaturii corespunzătoare și neefectuării reparațiilor curente, s-au creat riscuri mari de distrugere a edificiului.

3.2. Constatările auditului privind legalitatea transmiterii și contabilizării bunurilor publice raionale transmise instituțiilor medico-sanitare publice

Urmare monitorizării ineficiente a modului de gestionare a patrimoniului public transmis de la Consiliul raional instituțiilor medico-sanitare publice din raionul Ocnîța (în continuare – IMSP Ocnîța), a fost admisă o diferență semnificativă a valorii mijloacelor fixe gestionate de ambele

părți. Astfel, conform datelor bilanțelor contabile ale IMSP, fondator al cărora este Consiliul raional Ocnîța, valoarea mijloacelor fixe constituie 36736,2 mii lei. Totodată, potrivit datelor din registrele contabile ale Aparatului președintelui raionului, valoarea mijloacelor fixe transmise IMSP constituie 30910,0 mii lei, sau cu 5826,2 mii lei mai puțin, din care 2679,6 mii lei – suma investițiilor capitale alocate de către Consiliul raional, în anii 2004-2009, pentru reparații capitale, care n-a fost reflectată în evidența contabilă la majorarea valorii mijloacelor fixe transmise IMSP.

Diferențe în evidența contabilă s-au creat din motivul nerespectării de către persoanele cu funcții de răspundere ale Aparatului președintelui raionului a recomandărilor Ministerului Finanțelor, precum și al diferitor politici de contabilitate privind cheltuielile pentru reparații capitale ale clădirilor și construcțiilor, conform cărora în instituțiile bugetare cheltuielile de reparații capitale se atribuie la majorarea costului fondurilor fixe, iar în IMSP – la cheltuieli curente. Totodată, IMSP administrează bunurile transmise în gestiune în lipsa contractelor de comodat și a actelor de primire-predare, aprobate regulamentar.

Recomandări:

AAPL din raionul Ocnîța:

- să examineze modul de gestionare a patrimoniului public, cu stabilirea concretă a modalității de soluționare a problemelor existente;
- să întreprindă măsuri întru exploatarea conformă a imobilelor;
- să încheie contractele de gestionare a patrimoniului public cu directorii IMSP, totodată, asigurînd întocmirea actelor de primire-predare a patrimoniului administrat de aceștia și înregistrarea conformă a lui;
- să ajusteze evidența contabilă a patrimoniului transmis în gestiunea IMSP.

3.3. Constatările auditului privind înregistrarea drepturilor de proprietate

Autoritățile unităților administrativ-teritoriale din raionul Ocnîța n-au asigurat înregistrarea la organul cadastral a 136 de imobile.

Cu toate că au fost întreprinse unele măsuri privind înregistrarea la organul cadastral a patrimoniului, la situația din 01.01.2010, 136 de imobile aflate în proprietatea publică a UAT din raionul Ocnîța nu au fost înregistrate în modul stabilit, prin ce au fost încălcate prevederile Legii nr.1543-XIII din 25.02.1998³³. Potrivit datelor estimative, valoarea de bilanț a patrimoniului respectiv constituie 124,7 mil.lei. Această situație a fost generată de lipsa documentelor justificative privind unele imobile și majorează riscul pierderii patrimoniului public.

Recomandări:

- AAPL din raionul Ocnîța să înregistreze la organele cadastrale patrimoniul proprietate publică (136 de imobile cu valoarea estimată la suma de 124,7 mil.lei).

4. Cu privire la administrarea fondului local de susținere socială a populației

Consiliul raional Ocnîța nu a respectat întocmai prevederile legislative³⁴ atît la crearea fondului local de susținere socială a populației, cît și la asigurarea legalității utilizării lui.

Drept bază de calcul a defalcărilor în fondul local de susținere socială a populației a fost utilizată partea de cheltuieli aprobată inițial de către UAT și care nu se modifică concomitent cu rectificarea bugetului. În aceste condiții, cuantumul de 1% din mijloacele bugetului raional

³² Hotărîrea Curții de Conturi nr.3 din 19.02.2009 „Privind raportul asupra gestionării patrimoniului public de către muzeele subordonate Ministerului Culturii și Turismului în perioada anilor 2005-2008 (9 luni)”.

³³ Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările și completările ulterioare).

³⁴ Legea Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației nr.827-XIV din 18.02.2000 (cu modificările și completările ulterioare).

nu a fost respectat de Consiliul raional. Astfel, cuantumul stabilit pentru anul 2009 a constituit 0,68 la sută din volumul cheltuielilor bugetului raional aprobat inițial. Ca urmare, la fondul local n-au fost încasate mijloace financiare în sumă de 240,0 mii lei.

De menționat că, în anul 2009, organele de anchetă ale Comisariatului de poliție raional Ocnîța au intentat un dosar penal (conform art. 191 alin. (2) lit. „d” din Codul penal³⁵) pe faptul însușirii mijloacelor bănești în sumă de 2,0 mii lei din fondul local de susținere socială a populației de către factorii de decizie, precum și au acumulat dovezi privind însușirea și gestionarea ilegală a mijloacelor bănești în sumă de peste 100,0 mii lei, ceea ce denotă un risc sporit de administrare ineficientă a mijloacelor financiare ale acestui fond.

Recomandări:

- Consiliul raional Ocnîța să asigure respectarea prevederilor legislației în vigoare referitor la modul de creare a fondului local de susținere socială a populației și legalitatea utilizării mijloacelor acestuia.

5. Constatările auditului referitor la achizițiile publice de lucrări și servicii

În procesul de efectuare a achizițiilor publice de lucrări și de încheiere a contractelor de antrepriză, beneficiarii de investiții capitale din raionul Ocnîța n-au respectat întocmai prevederile actelor normative în vigoare și au admis unele abateri și încălcări, din care se specifică următoarele.

La efectuarea achizițiilor publice, organele administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea ale raionului Ocnîța nu au respectat prevederile Legii nr.96-XVI din 13.04.2007³⁶ și ale Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003³⁷. Ca rezultat, nu au fost elaborate planuri de efectuare a achizițiilor publice; membrii grupului de lucru n-au semnat o declarație de confidențialitate și imparțialitate; investitorii n-au stabilit în documentele de licitație cerințele față de emitent, forma și alte condiții de bază ale garanției de bună execuție, cuantumul garanției. Astfel, în anul 2009, cu nerespectarea reglementărilor

menționate, au fost achiziționate bunuri și lucrări pentru investiții și reparații capitale la 14 obiecte în sumă totală de 2075,3 mii lei. În afară de aceasta, misiunea de audit a constatat unele iregularități ce țin de întocmirea și păstrarea dosarelor achizițiilor publice, precum și de conținutul lor, ceea ce poate duce la posibilitatea sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor pe care acestea le conțin.

Nerespectînd prevederile legale, persoanele responsabile din cadrul DGITS au inițiat lucrări de reparație a sălii sportive a Școlii sportive din or. Ocnîța cu valoarea de deviz în sumă de 166,4 mii lei, fără a efectua procedura de achiziții publice, astfel neasigurîndu-se utilizarea eficientă a finanțelor publice, minimalizarea riscurilor autorității contractante și transparența în folosirea acestora, mărindu-se riscul efectuării cheltuielilor ineficiente.

Recomandări:

AAPL din raionul Ocnîța:

- să efectueze achizițiile de lucrări și servicii în conformitate cu cadrul legal și să asigure controlul asupra executării corespunzătoare a obligațiilor contractuale și înlăturarea tuturor deficiențelor.

IV. Concluzii generale de audit

Auditul a relevat că managementul execuției veniturilor și cheltuielilor bugetului raionului Ocnîța pe anii 2009-2010 (9 luni) și gestionarea patrimoniului public au fost afectate de nerespectarea întocmai a normelor de reglementare a disciplinei financiar-bugetare și de lipsa controlului corespunzător, ceea ce a condiționat neidentificarea surselor și veniturilor pasibile încasării în bugetul raionului; admiterea unor cheltuieli neregulamentare, în special a cheltuielilor pentru retribuirea muncii; utilizarea fondului de rezervă preponderent pentru cheltuieli ce nu poartă caracter excepțional și imprevizibil; nereguli la folosirea mijloacelor financiare pentru investițiile capitale, precum și a altor mijloace; gestionarea ineficientă a patrimoniului public; efectuarea achizițiilor publice cu nerespectarea procedurilor legale; deficiențe la ținerea evidenței contabile, ceea ce a dus la raportarea eronată a situațiilor patrimoniale.

Responsabil de consolidarea Raportului de audit:

**Șeful Direcției Nord
a Departamentului de audit III**

R.Tcaci

³⁵ Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 (cu modificările și completările ulterioare).

³⁶ Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice” (cu modificările și completările ulterioare).

³⁷ Regulamentul „Cu privire la achizițiile publice de lucrări”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003 (cu modificările și completările ulterioare; abrogat la 17.09.2010 prin Hotărârea Guvernului nr.834 din 13.09.2010).

8

HOTĂRÎRE

privind Raportul auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009 „Mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace”

Curtea de Conturi, în prezența vicepreședintelui Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media dna C.Fusu, viceministrului culturii dl Gh.Postică, șefului adjunct al Direcției finanțele în învățămînt, cultură și știință a Ministerului Finanțelor dna R.Ghilan, contabilului-șef al Asociației „Euro-Moldova Art” dna V.Rață, precum și a altor persoane responsabile, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009 „Mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace”.

Examinînd rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, **Curtea de Conturi**

a constatat:

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, ca ghid servind Manualul de audit al performanței.

Scopul auditului a fost de a determina impactul real al proiectului „Caravela Culturii” și de a verifica performanța și regularitatea utilizării mijloacelor bugetare alocate.

Pentru implementarea proiectului „Caravela Culturii”, în scopul reanimării și promovării valorilor culturale și a talentelor artistice din spațiul rural, în perioada anilor 2005-

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

2009 au fost alocate și utilizate mijloace financiare publice cu admiterea unor abateri și nereguli:

a. La nivel de implementare a proiectului:

➤ Proiectul a fost aprobat neregulamentar, în lipsa unui cadru normativ bine determinat, obiectivelor, indicatorilor de performanță și a planului de implementare.

➤ S-a admis finanțarea din bugetul de stat a unor activități ce nu au fost desfășurate, fiind alocați și, respectiv, prejudiciat bugetul cu 1,3 mil. lei.

➤ Lipsa controlului din partea autorităților centrale de specialitate a condiționat utilizarea contrar destinației a mijloacelor publice în sumă de 3,5 mil. lei.

Această situație a fost cauzată și de influența din partea factorilor externi de impunere.

b. La nivel de organe centrale de specialitate:

➤ Ministerul Culturii, fiind abilitat cu funcțiile de bază de elaborare, de monitorizare și evaluare a impactului implementării politicilor naționale în domeniul culturii, de evaluare și monitorizare a calității serviciilor culturale, precum și de gestionare eficientă a mijloacelor financiare publice alocate în scopul implementării politicii statului în acest domeniu, ca beneficiar de mijloace publice, nu a asigurat monitorizarea adecvată a desfășurării proiectului auditat, urmare căruia fapt mijloacele publice alocate au fost utilizate neeconom, neeficient, iar unele – contrar destinației și nejustificat, ceea ce a determinat neeficacitatea acestora.

➤ Ministerul Finanțelor, prin organele sale de specialitate, depistând nereguli la utilizarea mijloacelor publice de către Asociație, a admis finanțarea nejustificată a acesteia pentru anul 2009 în lipsa calculelor și contractelor corespunzătoare, prin ce nu s-a asigurat exercitarea controlului asupra eficienței și corectitudinii utilizării mijloacelor alocate în sumă de 1,3 mil. lei.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008,

Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009 „Mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace”, anexat la prezenta hotărâre.

2. Prezenta hotărâre și Raportul anexat se remit:

2.1. Ministerului Culturii i se cere să întreprindă măsuri în vederea implementării recomandărilor auditului, expuse în Raport, conform competențelor;

2.2. Ministerului Finanțelor, pentru informare și luare de atitudine;

2.3. Procuraturii Generale, în vederea examinării conform competențelor;

2.4. Guvernului, pentru luare de atitudine referitor la rezultatele implementării proiectului „Caravela Culturii”;

2.5. Parlamentului, pentru informare.

3. Despre executarea cerințelor din pct. 2.1. al prezentei hotărâri și referitor la implementarea recomandărilor auditului se va informa Curtea de Conturi în termen de 3 luni.

4. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Ala POPESCU

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 4. Chișinău, 21 ianuarie 2011.

APROBAT:

prin Hotărârea Curții de Conturi
nr. 4 din 21.01.2011

RAPORTUL

auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009 „Mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace”

Sumar executiv

Curtea de Conturi a efectuat auditul performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009, pentru a determina rezultatele reale ale proiectului, precum și pentru a evalua economicitatea, eficiența și eficacitatea utilizării mijloacelor financiare bugetare alocate.

Proiectul dat a fost inițiat în anul 2005, în baza Hotărârii Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii”¹, cu genericul „Un neam bogat – o cultură bogată”. Ministerul Culturii urma să coordoneze toate acțiunile preconizate în proiect și, în comun cu Asociația „Euro-Moldova Art”, să asigure buna realizare a acestuia.

Auditul a constatat că în perioada anilor 2005-2008 proiectul s-a desfășurat în lipsa unor reglementări normative privind modalitatea finanțării unui astfel de proiect din contul bugetului de stat, precum și privind determinarea responsabilului de implementarea proiectelor culturale, ceea ce a generat situații de incertitudine și riscuri la utilizarea conformă a mijloacelor financiare, fiind stabilite un șir de probleme și nereguli ce țin de aprobarea și implementarea proiectului „Caravela Culturii”:

• Proiectul a fost aprobat fără determinarea obiectivelor acestuia, activității ce urma a fi desfășurată, perioadei

de implementare a proiectului și a indicatorilor de performanță, ceea ce a condiționat implementarea proiectului fără obținerea unui impact, adică mijloacele alocate au fost utilizate neeficace;

• Controlul insuficient la aprobarea alocațiilor a determinat nestabilirea destinației mijloacelor publice și finanțarea proiectului în lipsa unor justificări, prin ce bugetul a fost prejudiciat cu suma de 1317,0 mii lei;

• Lipsa unor pîrghii de control privind utilizarea mijloacelor publice și nemonitorizarea din partea Ministerului Culturii au condiționat acceptarea unor costuri exagerate, fiind risipiți banii publici, iar suma de 3533,3 mii lei – cheltuită contrar destinației.

Reieșind din cele relatate, auditul concluzionează că mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace.

Context

Întru realizarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.2044-III din 15 octombrie 2004 "Privind declararea anului 2005 Anul Colectivităților Locale din Republica Moldova", orientat spre dezvoltarea social-economică a localităților din țară, intensificarea activității obștești a populației și soluționarea problemelor de importanță vitală la nivel local, precum și în scopul realizării mai eficiente a

¹ Hotărârea Guvernului nr.910 din 26.08.2005 „Cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii”” (în continuare - Hotărârea Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii”).

obiectivelor Programului Național "Satul Moldovenesc", reanimării și promovării valorilor culturale și a talentelor artistice din spațiul rural, prin Hotărârea Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii”, s-a acceptat inițiativa Asociației „Euro-Moldova Art” (în continuare – Asociația) privind implementarea proiectului „Caravela Culturii”, cu genericul „Un neam bogat – o cultură bogată”.

Ministerul Culturii a fost beneficiar al mijloacelor financiare și responsabil de monitorizarea implementării proiectului, iar Asociația – responsabilă de implementarea proiectului.

Conform acestui proiect, Asociația își asuma obligația de a realiza acțiuni cultural-concertistice în satele Republicii Moldova.

Pentru realizarea programului de activitate al proiectului „Caravela Culturii”, în perioada anilor 2005-2009 au fost alocate mijloace financiare în sumă de 9824,25 mii lei, inclusiv prin legile anuale ale bugetului de stat – 6564,95 mii lei, și din fondul de rezervă al Guvernului – 3259,3 mii lei.

Obiectivul și metodologia auditului

Scopul auditului a fost de a determina impactul real al proiectului „Caravela Culturii” și de a verifica performanța și regularitatea utilizării mijloacelor bugetare alocate, **obiectivul auditului** fiind: **A utilizat oare Asociația „Euro-Moldova Art” mijloacele alocate într-un mod econom și eficient, asigurând totodată eficacitatea utilizării lor?**

Abordarea de audit a fost orientată pe rezultate, determinându-se performanța realizată și respectarea cerințelor regulamentare.

Reieșind din problemele și riscurile identificate, la evaluarea realizării scopului proiectului, precum și pentru argumentarea obiectivului de audit selectat, auditorul s-a axat pe următoarele aspecte ale performanței:

1. **Economicitate și eficiență** – s-a analizat dacă resursele alocate au fost utilizate de către Asociație în mod optimal și conform destinației, inclusiv necesitatea suportării costurilor aferente acțiunilor desfășurate de aceasta;

2. **Eficacitate** – s-a determinat care a fost impactul real al proiectului și dacă acesta corespunde cu impactul scontat.

Principalele surse de criterii ale auditului au fost actele legislative și normative ce reglementează implementarea proiectului dat, precum și atribuțiile și sarcinile părților implicate în realizarea acestuia. După caz, au fost aplicate și bunele practici, cum ar fi: Ghidul finanțării nerambursabile și Managementul ONG.

Misiunea de audit s-a desfășurat la Ministerul Culturii, precum și la Asociație. Pentru a determina rezultatele proiectului și a le evalua, au fost remise chestionare autorităților administrației publice locale de nivelul II din 26 de raioane în care s-au desfășurat acțiuni culturale.

Auditul a fost realizat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi și Manualul de audit al performanței, întocmindu-se un Raport de audit. Structura Raportului cuprinde: sumar executiv, context, constatări, concluzii, recomandări, precum și anexa cu informații privind rezultatele chestionării.

Impactul potențial al auditului

Reieșind din faptul că pentru proiect s-au alocat mijloace financiare publice semnificative, iar implementarea acestui proiect a fost urmărită de Guvern și de societatea civilă, auditul a evaluat rezultatele proiectului implementat, determinând performanța proiectului, precum și regularitatea utilizării mijloacelor publice. Totodată, auditul va contribui la

crearea pîrghiilor de responsabilizare pe viitor atît a beneficiarilor de mijloace financiare, cît și a autorităților administrației publice centrale privind implementarea și finanțarea unor proiecte bine definite, cu prestabilirea obiectivelor, criteriilor de performanță, precum și a impactului scontat pentru dezvoltarea domeniilor respective.

Constatări, concluzii și recomandări

A utilizat oare Asociația „Euro-Moldova Art” mijloacele alocate într-un mod econom și eficient, asigurînd totodată eficacitatea utilizării lor?

Influența din partea factorilor externi de impunere a determinat admiterea aprobării proiectului în lipsa obiectivelor, indicatorilor de performanță și planului de implementare, ceea ce a condiționat imposibilitatea monitorizării de către ministerul de resort a realizării proiectului, efectuarea cheltuielilor contrar destinației, precum și finanțarea neregulamentară și nejustificată, aceasta ducînd la prejudicierea bugetului. Astfel, mijloacele alocate proiectului „Caravela Culturii” au fost utilizate neeconom, neeficient și neeficace.

I. Lipsa cerințelor privind procedurile de elaborare a unui proiect în domeniul culturii a determinat aprobarea unui proiect neeficace

Toate proiectele trebuie planificate. Scopul, sau obiectivul general, trebuie să fie bine definit și măsurabil. Analiza cadrului normativ denotă că la inițierea proiectului „Caravela Culturii” nu s-au determinat obiectivele acestuia, activitatea ce urma a fi desfășurată și indicatorii de performanță, fapt care din start a condiționat neeficacitatea proiectului.

Criteriile ce asigură succesul proiectelor

Ținînd cont de faptul că proiectul a fost elaborat în anul 2005, în lipsa unor reglementări, auditul a utilizat drept criterii bunele practici în domeniul managementului proiectelor și se expune asupra cerințelor necesare elaborării unui proiect relevant și rezultativ. Astfel, toate proiectele necesită o planificare a tuturor resurselor: umane, de timp, financiare. Planul unui proiect trebuie bine gîndit, fiind necesară analiza nevoilor, pentru a determina ce se dorește de realizat prin acest proiect. Ideile de proiect vin adesea ca răspuns la nevoi, la lipsa de resurse ori la existența unor probleme. *Scopul, sau obiectivul general, trebuie să fie bine definit și măsurabil.*

Obiectivele sînt pașii ce trebuie făcuți pentru a ne apropia de scop. Caracteristicile obiectivelor se definesc printr-un singur cuvînt – **SMART**: **S** – specific (obiectivul clar: cine, ce, unde, cînd, cum); **M** – măsurabil, **A** – abordabil (realizabil), **R** – realist, **T** – încadrare în timp (termen-limită).

Obiectivele reprezintă un „sfîrșit”, în timp ce metodele – un drum. O strategie arată pașii de bază care urmează a fi întreprinși pentru a realiza obiectivele. La realizarea obiectivelor trebuie să existe un plan de implementare a proiectului, descifrat pe activități, mijloace, costuri și calendar.

Succesul tuturor proiectelor este rezultatul unui echilibru între trei elemente: timp, resurse și rezultate. Din punctul de vedere al beneficiarului, la sfîrșitul proiectului apare un al patrulea factor: satisfacția clientului din punctul de vedere al calității.

Toate acestea alcătuiesc criteriile care determină viabilitatea unui proiect și asigură implementarea eficace a acestuia.

Totodată, se menționează că Regulamentul cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a programelor, proiectelor sau acțiunilor culturale desfășurate de asociațiile obștești² a fost adoptat de către Guvern abia în anul 2009.

² Hotărîrea Guvernului nr.39 din 26.01.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a programelor, proiectelor sau acțiunilor culturale desfășurate de asociațiile obștești” (în continuare – Regulamentul cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a programelor, proiectelor sau acțiunilor culturale desfășurate de asociațiile obștești).

Proiectul auditat nu întrunește toate criteriile ce asigură implementarea eficace a acestuia

Cu toate că orice proiect se elaborează ca răspuns la satisfacerea anumitor nevoi, Ministerul Culturii nu a determinat aceste necesități, iar inițiativa Asociației nu a fost susținută (bazată) de valori și studii bine argumentate.

Acest proiect a fost elaborat de către președintele Asociației (dna Elena Burghilă) și înaintat spre examinare conducerii țării. Consilierul Președintelui Republicii Moldova a înaintat un șir de propuneri privind implementarea proiectului „Caravela Culturii”. Astfel, s-a propus ca prin hotărâre de Guvern să fie aprobat planul de acțiuni, aprobându-se doar lista responsabililor.

Atît proiectul, cît și simbolul „Caravela Culturii” au fost înregistrate în Registrul de stat al operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe la Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, ceea ce a determinat această Asociație drept responsabilă de implementarea proiectului.

În urma analizei cadrului normativ, s-a constatat că la inițierea proiectului nu au fost determinate obiectivele acestuia, activitatea ce urma a fi desfășurată și indicatorii de performanță, precum și perioada de implementare a proiectului.

Obiectivele proiectului nu sînt expuse în Hotărîrea Guvernului, ci doar în textul proiectului „Caravela Culturii”, și nu au fost coordonate cu Ministerul Culturii. Conform proiectului prezentat de Asociație, scopul acestuia a fost: „Dezvoltarea satelor moldovenesti prin valorificarea tradițiilor, datinilor culturale și economice, specifice fiecărui sat și crearea condițiilor egale la acces al cetățenilor la valorile culturale și procesul cultural”.

Conform informației prezentate de Asociație, scopul propus urma a fi atins prin realizarea următoarelor sarcini:

1. Ridicarea atractivității investiționale și mobilizarea investițiilor;
2. Determinarea și atragerea surselor suplimentare pentru valorificarea potențialului cultural național;
3. Crearea locurilor de muncă și întoarcerea oamenilor la sate;
4. Colaborarea cu agențiile turistice pentru atragerea turiștilor și crearea traseelor turistice locale în zona rurală a Moldovei;
5. Renașterea tradițiilor uitate și organizarea turneelor artistice la sate.

Astfel, proiectul inițiat nu a avut obiective clar definite, măsurabile și realiste. Din toate aceste obiective, auditul consideră ca realizată doar sarcina privind organizarea turneelor artistice la sate.

Asociația și-a stabilit perioada de implementare a proiectului de 4 ani, anul 2005 fiind perioada de probă. De facto, acțiunile preconizate în cadrul proiectului s-au desfășurat pe parcursul a trei ani. Conform rapoartelor prezentate de Asociație, în perioada anilor 2005-2008, s-au desfășurat 710 acțiuni culturale. În anul 2009 n-au fost desfășurate acțiuni, dar finanțarea s-a efectuat.

Proiectul a derulat în 26 de raioane, selectate de Asociație. Ministerul de resort nu a participat la elaborarea programului acțiunilor culturale (calendarul desfășurării acțiunilor pe localități) și la determinarea echipei de creație, Asociația prezentîndu-i doar orarul stabilit.

La realizarea măsurilor preconizate în cadrul proiectului, Asociația nu a raportat Ministerului Culturii privind rezultatele acestuia, ci doar despre utilizarea mijloacelor financiare.

Aprobarea proiectului în lipsa determinării obiectivelor și indicatorilor de performanță a condiționat realizarea fără rezultate a măsurilor proiectului

Lipsa obiectivelor măsurabile și a indicatorilor de performanță a creat dificultăți la aprecierea de către auditor a

eficacității acestui proiect. Totodată, în baza chestionarelor completate de către autoritățile administrației publice locale în cadrul cărora s-a desfășurat proiectul, se poate concluziona că acțiunile culturale ale acestuia n-au obținut rezultatele conform sarcinilor puse.

În opinia Ministerului Culturii, concertele organizate au fost populiste, specialiștii în domeniu neapreciind rezultatul, însă de către acesta nu au fost prezentate auditului studii și evaluări ale proiectului.

Conform unor articole din presă și dărilor de seamă ale responsabililor din cadrul ministerului care au însoțit unele acțiuni ale acestui proiect în teritoriu, amprenta lăsată de acesta pare a fi pozitivă, deoarece localitățile rurale, în mare parte, nu au posibilitatea de a participa la diferite manifestări culturale și în acestea nu se organizează măsuri de un nivel mai înalt. Reieșind din analiza rezultatelor chestionării, impresiile generale create despre proiect au fost bune. În același timp, doi beneficiari au răspuns că proiectul nu s-a desfășurat în conformitate cu așteptările. Drept cele mai importante activități au fost considerate programul concertistic și expozițiile, celelalte activități avînd un rol mediu sau nesemnificativ în cadrul acestui proiect.

Programul proiectului „Caravela Culturii” nu corespunde cu obiectivele stabilite în acesta. Unele activități, cum ar fi oferirea cadourilor, au constituit doar cheltuieli fără importanță și fără impact, fiind premiați nu participanții la proiect, ci cetățenii localităților, selectați de primării (mamă cu mulți copii, cel mai dotat elev, meșter popular, artistul satului, cea mai în vîrstă persoană, veteranii de război), și cu cadouri departe de domeniul culturii (produse alimentare, de uz gospodăresc – detergenți etc.). Astfel, mijloacele financiare au fost cheltuite nu doar neeconom și neeficient, ci și neeficace.

Cu toate că în Hotărîrea Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii” a fost prevăzută monitorizarea din partea Ministerului Culturii, precum și determinarea echipei de creație (inclusiv în proiectul prezentat de Asociație), Asociația nu a admis implicarea în activitatea sa a Ministerului Culturii, reprezentanții acestuia participînd doar la etapele incipiente ale proiectului. Această situație a condus la desfășurarea unor acțiuni culturale care, în opinia Ministerului Culturii, nu au avut impactul scontat.

Recomandări Ministerului Culturii:

1. Elaborarea și aprobarea unor Norme metodologice privind procedurile de elaborare a proiectelor culturale, cu stabilirea priorității și exhaustivă a criteriilor privind elaborarea proiectelor, inclusiv a modalității de determinare a obiectivelor și indicatorilor de performanță, precum și a planului de implementare.

II. Controlul insuficient la aprobarea alocațiilor a determinat nestabilirea destinației mijloacelor publice și finanțarea proiectului în lipsa unor justificări

Conform reglementărilor în vigoare, Asociația urma a fi finanțată în baza contractelor, cu justificarea mijloacelor solicitate. De facto, Asociația a fost finanțată în lipsa argumentărilor convenite, precum și a controlului adecvat la alocarea mijloacelor bugetare, prejudiciînd bugetul cu 1317,0 mii lei.

Reglementările privind finanțarea proiectului

Conform pct.8 din Hotărîrea Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii”, cheltuielile ce țin de organizarea și desfășurarea acțiunilor artistice din cadrul proiectului urmau a fi finanțate de către organele centrale de specialitate ale administrației publice, responsabile de realizarea acestor acțiuni, din contul bugetelor proprii, precum și din donații și sponsorizări.

Statul, potrivit art.8 alin. (1) din Legea nr.837-XIII din 17.05.1996 „Cu privire la asociațiile obștești”, poate să acorde

sprijin asociațiilor obștești prin finanțarea cu destinație specială, la cererea acestora, a unor programe sociale, științifice și culturale, prin încheierea unor contracte pentru executare de lucrări și prestare de servicii, precum și prin plasarea, pe bază de concurs, a unor comenzi sociale de realizare a diferitelor programe de stat unui număr nelimitat de asociații obștești.

Finanțarea proiectului a derulat cu abateri de la legislație

Cu toate că, conform reglementărilor în vigoare, cheltuielile ce țin de organizarea și desfășurarea acțiunilor artistice din cadrul proiectului urmau a fi finanțate de către organele centrale de specialitate ale administrației publice, acestora nu le-au fost prevăzute mijloace bugetare pentru acoperirea acestor cheltuieli. Unicul beneficiar al mijloacelor alocate pentru implementarea proiectului „Caravela Culturii” a fost Ministerul Culturii.

Pentru realizarea proiectului „Caravela Culturii”, în perioada anilor 2005-2009 au fost alocate mijloace financiare în sumă de 9824,25 mii lei, inclusiv prin legile anuale ale bugetului de stat – 6564,95 mii lei și din fondul de rezervă al Guvernului – 3259,3 mii lei. Descifrarea pe ani a finanțărilor este prezentată în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1
mii lei

Sursa	2005	2006	2007	2008	2009
Fondul de rezervă al Guvernului	976,8	2282,5	-	-	-
Bugetul de stat	-	1815,45	1615,5	1817,0	1317,0
Total	976,8*	4097,95	1615,5	1817,0	1317,0

*inclusiv 160,5 mii lei pentru finanțarea scenei, transferați direct furnizorului.

Sursă: Documentele de plată și rapoartele prezentate auditului.

Anul 2005

Proiectul a demarat la 27 august 2005, cu toate că nu erau prevăzute mijloace financiare privind acoperirea cheltuielilor.

Asociația a înaintat un proiect de deviz privind necesarul de mijloace financiare în sumă de 919,3 mii lei, inclusiv: 299,3 mii lei – pentru desfășurarea acțiunilor culturale (15) în raionul Călărași; 498,7 mii lei – pentru desfășurarea acțiunilor culturale (25) în raionul Cantemir; 46,3 mii lei – cheltuieli administrative și 75,0 mii lei – alte cheltuieli. Conform acestui deviz, costul unei acțiuni culturale a fost estimat la prețul de 19,95 mii lei.

Ministerul Culturii a examinat devizul și a propus să fie optimizate cheltuielile, diminuând costul până la 8,2 mii lei.

În vederea organizării și desfășurării acțiunilor culturale prevăzute în proiect au fost alocate mijloace financiare din fondul de rezervă al Guvernului, prin Hotărârea Guvernului nr. 976 din 16.09.2005 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”, în sumă de 328,0 mii lei, iar conform Notei informative la aceasta, valoarea alocațiilor a fost determinată de minister reieșind din costul de 8,2 mii lei și numărul de acțiuni culturale preconizate pentru anul 2005 (40), *neprevăzând mijloace financiare pentru întreținerea Asociației*.

În urma unor decizii ale Comisiei formate în cadrul Ministerului Culturii, cu toate că prin Hotărârea Guvernului cu privire la implementarea proiectului „Caravela Culturii” s-a instituit Comitetul de organizare și desfășurare a proiectului, a fost încheiat contractul de prestare a serviciilor cu Asociația, aceasta fiind abilitată cu dreptul de a implementa proiectul. Deși Ministerul Culturii a informat Guvernul despre faptul că costul unei acțiuni este exagerat, la indicația conducerii țării, s-a acceptat costul solicitat de Asociație, suma contractului constituind 328,0 mii lei, ce acoperă acțiunile preconizate în raionul Călărași (15) în

perioada septembrie-octombrie 2005 (la prețul de 21,86 mii lei pentru o acțiune).

Ulterior, ca motiv al insuficienței mijloacelor alocate, pentru desfășurarea tuturor acțiunilor culturale planificate pentru anul 2005, prin Hotărârea Guvernului nr.1188 din 17.11.2005 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”, au fost aprobate mijloace suplimentare din fondul de rezervă al Guvernului în sumă de 648,8 mii lei, ministerul încheind un contract cu Asociația. De asemenea, din fondul de rezervă al Guvernului a fost achitată suma de 160,5 mii lei, direct furnizorului, pentru achiziționarea unei scene mobile, necesară pentru a-și desfășura activitatea „Caravela Culturii”. Conform analizei chestionarelor, majoritatea respondenților au remarcat că localurile unde au fost desfășurate acțiunile culturale dispuneau de propriile scene.

Alocarea mijloacelor publice în anul 2005 s-a desfășurat în baza costurilor majorate înaintate de Asociație, fără a fi acceptate de Ministerul Culturii, ceea ce determină nerespectarea principiilor de economicitate și eficiență la utilizarea mijloacelor publice (976,8 mii lei).

Anul 2006

Suma alocațiilor pentru anul 2006 (1815,45 mii lei) a fost determinată de Ministerul Culturii în baza calculelor din anul 2005 (8,2 mii lei pentru o acțiune), prevăzând mijloace pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de desfășurarea acțiunilor culturale (178 de acțiuni – 1459,6 mii lei), precum și a cheltuielilor pentru întreținerea Asociației (355,85 mii lei).

Nu s-a analizat justificarea acestor necesități, precum și cheltuielile suportate în anul precedent. Asociația nu a raportat despre cheltuielile efectuate în anul 2005.

La începutul anului 2006 a fost încheiat un contract, în care s-a stipulat suma totală a finanțărilor de 1815,45 mii lei, determinată reieșind din prețul oferit de Asociație de 19,95 mii lei pentru o acțiune, ce acoperă doar 88 de acțiuni culturale. Suma totală a fost repartizată pe patru trimestre, mijloacele financiare alocându-se la începutul fiecărui trimestru.

Președintele Asociației a propus un deviz în sumă de 5815,6 mii lei, înaintând nenumărate solicitări în adresa Guvernului, precum și a conducerii țării privind suplimentarea bugetului. Ca urmare, prin Hotărârea Guvernului cu privire la desfășurarea proiectului „Caravela Culturii” în anul 2006³, au fost alocate mijloace financiare suplimentare din fondul de rezervă al Guvernului în sumă de 2282,5 mii lei, fiind încheiat un contract adăugător. Conform acestei hotărâri, s-a stabilit costul unei acțiuni culturale în sumă de 14,75 mii lei. De asemenea, a fost determinat numărul și costul acțiunilor cultural-artistice programate pentru anul 2006 (2080,0 mii lei), precum și lista fondurilor fixe necesare activității proiectului (202,5 mii lei).

Auditul remarcă că mijloacele prevăzute (2282,5 mii lei) au fost transferate imediat după încheierea contractului, cu toate că, conform pct. 3 din hotărârea menționată, Ministerul Culturii urma să finanțeze cheltuielile privind acțiunile culturale desfășurate la prezentarea de către Asociație a documentelor de confirmare a cheltuielilor real suportate.

Asociația n-a utilizat suma de 202,5 mii lei, prevăzută pentru procurarea mijloacelor fixe, precum și nu a restituit în buget suma neutilizată alocată din fondul de rezervă al Guvernului. Acest fapt a dus la micșorarea finanțării pentru anul 2007, conform cerințelor Hotărârii Curții de Conturi nr. 43 din 19.06.2007 „Privind raportul asupra formării și utilizării resurselor bugetului de stat pe anul 2006”.

Finanțarea mijloacelor din buget în anul 2006, de facto, nu corespunde cu indicatorii planificați inițial de Ministerul Culturii, fiind acceptat un cost mai mare al unei acțiuni, ceea ce determină ineficiența utilizării mijloacelor publice.

³ Hotărârea Guvernului nr.1102 din 25.09.2006 „Cu privire la desfășurarea proiectului „Caravela Culturii” în anul 2006” (în continuare - Hotărârea Guvernului cu privire la desfășurarea proiectului „Caravela Culturii” în anul 2006).

Anul 2007

Pentru anul 2007 au fost aprobate mijloace financiare reieșind din costul aprobat prin Hotărârea Guvernului cu privire la desfășurarea proiectului „Caravela Culturii” în anul 2006. Astfel, a fost încheiat un contract în valoare de 1818,0 mii lei (123 acțiuni), ulterior suma contractului fiind micșorată cu 202,5 mii lei. Cu toate că a fost stabilit planul de finanțare, Asociația a înaintat propriul deviz, ce includea desfășurarea a 298 de acțiuni, solicitând mijloace suplimentare pentru acoperirea cheltuielilor (2578,1 mii lei).

Asociația a fost preîntîmpinată de către Ministerul Culturii că nu vor fi finanțate acțiunile suplimentare, însă aceasta a desfășurat în total 292 de acțiuni, adică cu 169 de acțiuni mai mult decît a fost planificat (2493,1 mii lei), fără a încheia un contract adițional cu ministerul.

Asociația a raportat despre desfășurarea tuturor acțiunilor, inclusiv a celor neaprobat de Ministerul Culturii, precum și despre cheltuielile suportate, care însă nu s-au finanțat de către minister, precum și nu au fost recunoscute drept datorie creditoare, peste limita alocațiilor, nefiind înregistrate la balanța Ministerului Culturii, și nici a Asociației.

Asociația, la începutul anului 2008, a solicitat repetat compensarea cheltuielilor efectuate supraplan, însă a fost informată de autoritățile centrale de competență că urma a fi respectat planul de finanțare aprobat.

La realizarea acțiunilor pentru anul 2007, Asociația a ignorat limitele stabilite și planul de finanțare aprobat de Ministerul Culturii, precum și prevederile contractului.

Anii 2008-2009

În perioada anilor 2008-2009, finanțarea Asociației s-a efectuat prin deschiderea unui cont trezorerial separat, alocîndu-se mijloace financiare în baza planurilor de finanțare secundare, cu toate că, conform legislației, finanțarea proiectelor trebuie să deruleze în baza contractelor încheiate. Ministerul Culturii, în această perioadă, nu a încheiat cu Asociația contracte de prestare a serviciilor, astfel neavînd pîrghii de monitorizare și control privind numărul de acțiuni planificate și desfășurate. În opinia Ministerului Culturii, acest tip de finanțare trebuia să stimuleze responsabilitatea Asociației pentru respectarea prevederilor actelor normative.

În Legea bugetului de stat pe anul 2008, alocațiile au fost prevăzute în sumă de 1817,0 mii lei, Asociația finanțîndu-se trimestrial în baza ordinelor de plată prezentate la Trezorerie, fără anexarea documentelor justificative, doar conform planurilor de finanțare, nefiind corelate cu datele raportate Ministerului Culturii.

Aceeași modalitate a fost utilizată și pe parcursul anului 2009. În legea bugetară anuală, suma alocațiilor a fost stabilită în întregime pentru susținerea proiectelor culturale (3250,0 mii lei). Suma alocată proiectului „Caravela Culturii” a fost indicată în planurile secundare de finanțare, ce constituie 1623,0 mii lei, fiind micșorată, în urma modificărilor, pînă la 1317,0 mii lei. Aceste planuri de finanțare nu au fost justificate prin calcule, iar la verificarea rapoartelor Asociației s-a constatat că pe parcursul anului 2009 nu s-au desfășurat acțiuni culturale în satele Republicii Moldova, ceea ce determină finanțarea nejustificată a acestor mijloace.

Modalitatea finanțării proiectului pentru anii 2008-2009, direct de la conturile trezoreriale, a lipsit Ministerul Culturii de posibilitatea de a monitoriza justificarea exactă a finanțărilor efectuate.

Asociația a fost finanțată în lipsa reglementărilor cuvenite, precum și a controlului adecvat la alocarea mijloacelor bugetare, prejudiciind bugetul cu 1317,0 mii lei

În perioada anilor 2005-2008 nu a existat un cadru normativ care să reglementeze modalitatea finanțării unui astfel de proiect din contul bugetului de stat, precum și

determinarea responsabilului de implementarea proiectelor culturale, ceea ce a generat situații de incertitudine la utilizarea conformă a mijloacelor publice. În anul 2009 a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a programelor, proiectelor sau acțiunilor culturale desfășurate de asociațiile obștești. Ministerul Culturii, în comun cu Ministerul Finanțelor, în contextul acestui regulament, nu au asigurat corectitudinea alocării mijloacelor bugetare în cadrul proiectului auditat, nesolicitînd justificări.

Contractele din anii 2005 și 2006 au fost încheiate contrar prevederilor legale, nerespectîndu-se alocațiile prevăzute și costul unei acțiuni, ceea ce a determinat alocarea suplimentară de mijloace financiare din fondul de rezervă al Guvernului.

Deoarece Ministerul Culturii nu a finanțat cheltuielile pentru desfășurarea acțiunilor culturale la prezentarea de către Asociație a documentelor de confirmare a cheltuielilor suportate, aceasta a utilizat mijloacele, în unele cazuri, contrar destinației. Situația dată este prezentată mai detaliat în capitolul următor.

Ministerul Culturii, fiind executor primar de buget, nu a participat la elaborarea devizului de cheltuieli necesare pentru realizarea acestui proiect, iar planurile de finanțare ale Asociației nu au fost însoțite de calcule justificative. Ministerul Culturii, în perioada anilor 2008-2009, nu a încheiat contracte de prestare a serviciilor cu Asociația și, respectiv, nu a deținut informații privind numărul și costul acțiunilor ce urmau a fi desfășurate. Acest fapt a condiționat alocarea neregulamentară și utilizarea nejustificată în anul 2009 a mijloacelor bugetare în sumă de 1317, 0 mii lei, fără ca Asociația să planifice și să desfășoare careva acțiuni culturale în satele Republicii Moldova.

III. Costul implementării proiectului „Caravela Culturii” a fost exagerat, suma de 3533,3 mii lei fiind cheltuită contrar destinației

Conform contractelor, precum și reglementărilor existente, s-a permis doar finanțarea cheltuielilor ce țin de desfășurarea acțiunilor culturale. Cu toate acestea, Asociația a utilizat mijloacele financiare alocate pentru acoperirea cheltuielilor proprii, fapt care a condiționat utilizarea contrar destinației a mijloacelor publice în sumă de 3533,3 mii lei.

Cerințele privind cheltuielile suportate

Conform contractelor, precum și reglementărilor existente, cheltuielile privind desfășurarea acțiunilor culturale trebuiau să includă: cheltuieli pentru remunerarea echipei de creație, chiria aparaturii și cadourile. Costul aprobat prin Hotărârea Guvernului cu privire la desfășurarea proiectului „Caravela Culturii” în anul 2006, începînd cu anul 2006, includea: remunerarea echipei, editarea simbolului proiectului „Caravela Culturii”, contribuțiile de asigurări sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală. În aceste cheltuieli nu trebuia inclusă suma cheltuielilor administrative suportate de Asociație (salariul personalului, procurarea mijloacelor fixe), precum și a altor cheltuieli ce țin de diverse manifestări culturale, transport. Pentru anii 2005-2007, conform contractelor încheiate, Asociația își asuma obligația de a realiza acțiuni cultural-concertistice în satele Republicii Moldova (numărul acestora era stipulat în fiecare contract separat), urmînd să prezinte trimestrial dări de seamă, însoțite de calculele de deviz și documentele justificative privind utilizarea surselor.

Modalitatea finanțării acțiunilor nu prevedea pîrghii de control, Asociația nerespectînd destinația mijloacelor publice

Conform rapoartelor prezentate de Asociație, în perioada anilor 2005-2009 aceasta a suportat cheltuieli în sumă totală de 9849,4 mii lei, care sînt detaliat prezentate în Tabelul nr.2.

Costul unei acțiuni culturale-artistice a fost stabilit de sine stătător de către Asociație. Ministerul Culturii, ca beneficiar al mijloacelor financiare, nu a participat la elaborarea devizului de cheltuieli necesare pentru realizarea acestui proiect, ceea ce a determinat costurile exagerate ale unei acțiuni.

În costul unei acțiuni au fost incluse neîntemeiat contribuțiile de asigurări sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, deoarece, conform legislației naționale, la momentul respectiv, din onorariile participanților se reținea doar impozitul pe venit la sursa de plată.

Tabelul nr. 2

mii lei

Anii	Cheltuieli acțiuni culturale	Cadouri	Cheltuieli administrative	Alte manifestări	Alte cheltuieli	Total
2005	438,5	106,0	128,6	94,2	18,7	785,9
2006	1537,4	379,2	482,2	203,9	215,6	2818,3
2007	1880,1	333,7	671,4	37,6	255,6	3178,5
2008	919,2	111,9	405,0	-	89,9	1525,9
2009*	1101,4	-	362,9	46,7	29,7	1540,8
Total	5876,6	930,8	2050,1**	382,4	609,5	9849,4

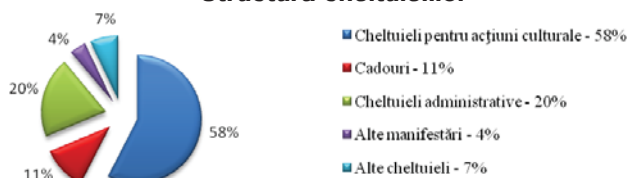
*Pe parcursul anului 2009 nu au fost desfășurate acțiuni culturale.

**În aceste cheltuieli este inclusă și valoarea mijloacelor fixe procurate.

Sursă: Notele explicative la darea de seamă și rapoartele financiare anuale prezentate de Asociație.

Pe parcursul anului 2009 nu s-au desfășurat acțiuni culturale. Cu toate acestea, Asociația a raportat Ministerului Culturii despre cheltuielile suportate în această perioadă în sumă de 1540,8 mii lei (pentru anul 2009 au fost alocați 1317,0 mii lei). Auditul consideră că Asociația a utilizat neregulamentar și nejustificat această sumă, prin ce a prejudiciat bugetul. Totodată, această sumă nu a fost luată în calcul la verificarea regularității utilizării mijloacelor bugetare, precum și la efectuarea analizei structurii cheltuielilor.

În diagrama de mai jos este prezentată structura cheltuielilor în perioada anilor 2005-2008.

Structura cheltuielilor

Astfel, din suma totală a cheltuielilor de 8308,5 mii lei, suportate în această perioadă, doar 4775,2 mii lei (58%) s-au utilizat pentru organizarea acțiunilor culturale, în rest au fost utilizate pentru cheltuieli administrative și alte tipuri de cheltuieli.

Cu toate că Ministerul Culturii a acceptat doar cheltuielile privind desfășurarea nemijlocită a acțiunilor culturale, Asociația a utilizat o parte din mijloacele financiare pentru acoperirea cheltuielilor administrative, precum și a altor cheltuieli, ceea ce a dus la supracheltuirea mijloacelor bugetare. Acest fapt denotă că costul unei acțiuni a fost majorat și nu corespundea realității.

Conform contractului, s-a permis acoperirea cheltuielilor administrative ale Asociației doar în perioada anilor 2005 (150,0 mii lei) și 2006 (59,85 mii lei), însă potrivit devizului aprobat, distribuirea salariilor angajaților Asociației a fost alta și acesta nu includea procurarea mijloacelor fixe.

De asemenea, a fost acceptată oferirea cadourilor în sumă de 2,7 mii lei pentru o acțiune, însă începând cu perioada cind a fost stabilit costul fix (14,75 mii lei), se

admitea doar editarea simbolului proiectului „Caravella Culturii”, în sumă de 1,0 mii lei pentru o acțiune.

Din contul surselor alocate au fost procurate, de asemenea, mijloace fixe: calculatoare, mobilă, un autoturism, care, la suspendarea proiectului, au fost transmise Ministerului Culturii (285,9 mii lei). Asociația a utilizat suma de 202,5 mii lei pentru procurarea unui autoturism, cu toate că era prevăzută procurarea altor mijloace fixe.

Cele relatate denotă că costul inițial a fost exagerat, ceea ce a permis acoperirea cheltuielilor privind acțiunile desfășurate, precum și a celor administrative.

Chiar de la începutul demarării proiectului (septembrie 2005), Ministerul Culturii a informat Guvernul despre problemele apărute în legătură cu implementarea proiectului, în primul rând privind finanțarea exagerată. După informarea conducerii țării referitor la costurile acestui proiect, au fost date indicații să se continue proiectul, și proiectul a derulat în continuare.

Asociația nu a confirmat la timp utilizarea mijloacelor bugetare, astfel în contabilitatea Ministerului Culturii fiind înregistrate datorii: la 01.01.2006 – de 976,8 mii lei, iar la 01.01.2007 – de 202,5 mii lei. Începând cu anul 2007, Asociația a raportat despre cheltuielile efectuate pe fiecare perioadă, inclusiv pe perioadele precedente.

În dările de seamă, ca documente justificative, au fost incluse: diverse facturi privind procurarea produselor și mărfurilor (inclusiv alimente, detergenți), cecuri privind procurarea și chiria vestimentației, servicii foto, telecomunicații, liste de achitare a onorariilor pe tipuri (fotograf, sculptor, pictor).

Cu toate că rapoartele prezentate de Asociație la Ministerul Culturii nu conțin documentele justificative suficiente privind cheltuielile suportate și, totodată, includ unele cheltuieli neadmise spre finanțare, acestea au fost acceptate de Ministerul Culturii. Mai mult decât atât, în perioada anului 2009 Asociația a fost finanțată, deși nu a desfășurat acțiuni culturale, iar Ministerul Culturii a acceptat darea de seamă.

De menționat că datele din rapoartele financiare prezentate de Asociație la organele statistice diferă de cele indicate în rapoartele prezentate Ministerului Culturii.

Lipsa pirghiilor de monitorizare și control din partea Ministerului Culturii a condiționat utilizarea contrar destinației a mijloacelor financiare în sumă de 3533,3 mii lei

Conform contractului încheiat cu Asociația „Euro-Moldova Art”, Ministerul Culturii era responsabil de monitorizarea organizării și desfășurării acțiunilor culturale și artistice în teritoriu. În cadrul realizării proiectului au fost finanțate toate cheltuielile solicitate de către Asociație, dat fiind faptul că mijloacele financiare se alocuau la începutul fiecărui trimestru, ceea ce a condiționat utilizarea mijloacelor financiare bugetare fără obținerea impactului cultural scontat. Ministerul Culturii nu a monitorizat activitatea proiectului, precum și nu a verificat corectitudinea efectuării cheltuielilor, fapt ce a determinat utilizarea contrar destinației a mijloacelor bugetare în sumă de 3533,3 mii lei.

Ministerul Culturii consideră proiectul neeficient și neprofesionist. Reieșind din faptul că proiectul nu a avut obiective clar definite, pași de realizare, precum și indicatorii de performanță ce urmau a fi atinși, se poate concluziona că mijloacele alocate au fost utilizate neeficace.

Recomandări Ministerului Culturii:

2. Elaborarea unor Norme metodologice privind monitorizarea proiectelor culturale, care să stabilească procesele controlului intern în vederea monitorizării (numirea unei unități responsabile de monitorizarea acestuia); metodologia și procedurile de monitorizare a proiectelor, ce ar include controlul la toate etapele de realizare a proiectelor; o formă de raport, care ar asigura posibilitatea verificării corectitudinii efectuării cheltuielilor.

**Controlor superior de stat,
auditor public**

Djurenco Olesca

Anexă

**Rezultatele chestionării
privind evaluarea proiectului „Caravela Culturii”**
Informație generală

În cadrul auditului performanței utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru susținerea proiectului „Caravela Culturii” în anii 2005-2009, pentru obținerea unor date/informații și colectarea unor opinii referitor la implementarea proiectului și rezultatelor acestuia, a fost utilizată metoda chestionării.

Chestionarea s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit al performanței. În cadrul prezentului audit, avantajul acestei metode a constat în chestionarea unui eșantion de 26 de autorități ale administrației publice locale, pe teritoriul cărora s-au desfășurat acțiunile culturale. Chestionarele au fost expediate prin poștă. Toți acei care au primit chestionare au avut posibilități egale, dar nu toți au vrut să fie chestionați. Astfel, chestionarele s-au transmis la 26 de autorități ale administrației publice locale în care s-a desfășurat proiectul, dar răspunsurile au fost primite de la 15, sau 57,7%, dintre care la un chestionar a fost dat un răspuns formal, nerespectându-se structura chestionarului (r-nul Ungheni). N-au prezentat răspunsuri următoarele autorități ale administrației publice locale: Călărași, Cantemir, Criuleni, Taraclia, Ocnița, Cimișlia, Căușeni, Telenești, Dubăsari, Cahul și Anenii Noi, care au ignorat solicitarea Curții de Conturi. Lista respondenților este indicată mai jos.

Misiunea de audit prin intermediul chestionării a identificat impactul proiectului, precum și opiniile referitor la realizarea acestui proiect, de care se va ține cont la elaborarea recomandărilor.

Obiective și metodologie

Principalele obiective ale chestionării au fost:

- stabilirea modalității de realizare a proiectului;
- identificarea rezultatelor proiectului;
- evaluarea impactului în urma realizării proiectului;
- cunoașterea opiniei respondenților referitor la acțiunile desfășurate în cadrul proiectului.

Volumul eșantionării

Respondenți, total: 14 autorități publice locale.

Răspunsurile la întrebările din chestionar sînt reflectate în formă de tabele. Totodată, Curtea de Conturi nu este responsabilă de conținutul răspunsurilor.

	Autoritatea publică locală	Perioada desfășurării proiectului	Comentarii
1.	Singerei	09.04-13.05.2007	
2.	Fălești	28.09-28.10.2007	
3.	Ungheni	18.05-24.06.2007	răspuns formal
4.	Florești	13.01-25.02.2007	
5.	Leova	03.10-02.11.2008	
6.	Edinet	26.05-25.06.2006	răspuns neconcret
7.	Ștefan Vodă	10.03-02.04.2006	
8.	Orhei	08.06-27.07.2008	
9.	Glodeni	29.04-18.05.2008	
10.	Rîșcani	06.07-04.08.2007	
11.	Drochia	02.03-30.03.2007	
12.	Dondușeni	05.05-22.05.2006	
13.	Basarabeasca	03.08-06.08.2006	
14.	Strășeni	14.03-06.04.2008	
15.	Soroca	08.09-29.10.2006	informații neregulate

1. Cunoașteți care au fost obiectivele proiectului?

DA	NU
14	-

Obiective	Frecvență
Reanimarea valorilor culturale	1
De a scoate în evidență: nr. locuitori, contingentul de profesori, directorul casei de cultură, problemele social-culturale ale satului, meșterii populari etc.	1
Scoaterea din anonimat a tezaurului folcloric din localitățile rurale	1
Valorificarea folclorului autentic	1
Salvagardarea patrimoniului cultural	1
Atenționarea organelor publice spre cultură	1
De a da șanse egale de afirmare	1
Dezvoltarea culturii naționale prin valorificarea tradițiilor	1
Promovarea valorilor culturale	8
Promovarea bucătăriei naționale	1
Păstrarea și perpetuarea tradițiilor	1
Evidențierea celor mai talentați meșteri	1
Descoperirea talentelor	7
Promovarea talentelor	5

În baza răspunsurilor se poate concluziona că obiectivele acestui proiect nu au fost cunoscute tuturor autorităților administrației publice locale.

2. Care a fost programul gazdelor?

Activitatea	Frecvență
Program concertistic	14
Expoziții meșteșugărești	14
Excursii în locuri deosebite (mănăstiri, biserici, muzee)	11
Vizitarea unor locuitori (veterani, bătrâni)	7
Altele	2

În toate localitățile, gazdele au prezentat un program concertistic, precum și s-au organizat expoziții ale meșteșugarilor.

3. Care a fost programul proiectului „Caravela Culturii”?

Activitatea	Frecvență
Program concertistic	14
Expoziții ale meșteșugarilor, pictorilor invitați	2
Oferirea cadourilor	14
Altele	1

Toți respondenții au confirmat că „Caravela Culturii” a prezentat un program concertistic, precum și a oferit cadouri, însă expoziții ale meșteșugarilor și pictorilor invitați au fost organizate doar în două autorități publice locale.

4. Ce includeau cadourile oferite?

Beneficiar cadouri	Produse alimentare	Produse de uz gospodăresc	Cărți, CD	Altele (medalii și simbolul proiectului „Caravela Culturii”)
Primăria	1	1	7	10
Mamă cu mulți copii	7	9	1	4
Cel mai dotat elev	4	5	4	7
Meșter popular	3	6	2	9
Artistul satului	1	2	4	8
Cea mai în vîrstă persoană	5	7	1	4
Veteranii de război	5	7	1	3

Cadourile oferite în cadrul proiectului conțineau produse alimentare, produse de uz gospodăresc, medalii și simbolul proiectului „Caravela Culturii”.

5. Considerați cadourile oferite corespunzătoare scopului proiectului ?

DA	NU	Nu s-a comentat
10	3	1

Dacă **NU**, ce considerați că ar fi fost util și adecvat de oferit?

Ceas de perete, lampă, tablou	1
Aparataj sonorizare, dulciuri, hăinuțe	1
Cadouri pentru artiștii participanți	1

Trei dintre beneficiari au considerat cadourile oferite neadecvate unui proiect cultural.

6. În ce localuri s-au desfășurat acțiunile culturale (școală, casă de cultură)? Sînt acestea dotate cu scenă?

Local	DA	Parțial	NU
Școală, casă de cultură	12	2	-

Majoritatea localurilor sînt dotate cu scenă.

7. Ați suportat careva cheltuieli privind organizarea „Caravelei Culturii” în localitățile raionului?

DA	NU
13	1

Acțiuni	Frecvența
Reparația localului	5
Întîlnirea oaspeților	8
Program cultural	6
Cazare	5
Cadouri	1
Altele	2

Majoritatea respondenților au suportat cheltuieli privind desfășurarea proiectului, dintre care 5 – cheltuieli privind cazarea grupei de creație a „Caravelei Culturii”.

8. La prezentarea programului de către gazdă au fost determinate talentele locale?

DA	NU
13	1

Majoritatea respondenților au informat că au fost determinate talentele locale, fără să menționeze prin ce modalitate.

9. Au fost create oportunități pentru dezvoltarea talentelor în mediul rural?

DA	NU
19	5

Modalitatea	Frecvența
Recomandări, master clas	1
Promovați la festivalul național și concursuri	3
Emisiuni televizate, evoluarea la spectacole în alte raioane	2
Amenajare, sonorizare, promovare	2
Studii de specialitate	1

Conform răspunsurilor, au fost create oportunități pentru dezvoltarea talentelor, modalitatea cea mai frecventă fiind evoluarea la spectacole în alte raioane, precum și în cadrul festivalului național.

10. La organizarea acțiunilor culturale au fost colectate informații privind necesitățile culturale ale localităților? Dacă **DA**, în ce formă?

DA	NU
10	4

Modalitatea	Frecvența
Chestionar	9
Foto, video	1

10 din respondenți au confirmat că au fost colectate informații privind necesitățile culturale, principala metodă fiind chestionarele, însă un respondent a menționat că în urma acestor chestionări nu au survenit careva rezolvări ulterioare.

11. Proiectul s-a desfășurat în conformitate cu așteptările dvs. ținîndu-se cont de necesitățile locale?

DA	NU	Parțial
9	2	2

Care au fost impresiile generale despre proiect?

	Proiect, în general	Organizare	Rezultate (impact)
Foarte bune	2	1	
Bune	9	7	7
Medii	1	4	4
Foarte rele			

Impresiile generale despre proiect au fost bune. În același timp, doi beneficiari au răspuns că proiectul nu s-a realizat în conformitate cu așteptările.

12. Cum evaluați necesitatea și rolul activităților organizate în cadrul proiectului?

Activitatea	Important	Mediu	Nesemnificativ	Inutil
Program concertistic	9	4	1	
Expoziții	6	8		
Excursii	3	6	1	
Vizitarea unor locuitori	4	3	1	1
Oferirea cadourilor	5	4	3	1
Altele	2			

Drept cele mai importante activități au fost considerate programul concertistic și expozițiile, celelalte activități deținînd un rol mediu sau nesemnificativ în cadrul acestui proiect.

13. Considerați că un astfel de proiect este necesar și util și poate contribui la promovarea culturii și renașterii culturale în sate?

DA	NU
13	1

Majoritatea respondenților consideră necesară și utilă implementarea unui astfel de proiect.

9**HOTĂRÎRE**

privind Raportul auditului performanței „Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?”

Curtea de Conturi, în prezența președintelui Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie dl V. Hotineanu, ministrului sănătății dl A. Usatii, șefului Direcției politici buget și finanțe a Ministerului Sănătății dl V. Sava, directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină dl M. Buga, directorului Spitalului Ftziopneumologie, sat. Vorniceni dl V. Vovc, directorului Spitalului Clinic Municipal “Sfânta Treime” dl S. Terente, directorului Spitalului Clinic Municipal Bălți dl Gr. Chetrari, directorului Spitalului raional Călărași dl M. Tambur, directorului Spitalului raional Glodeni dl V. Siromeatnicov și altor persoane responsabile, călăuzindu-se de art. 2 alin. (1) și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului performanței “Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?”.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit pe anul 2010. Curtea de Conturi și-a propus ca obiectiv de a răspunde la următoarele întrebări:

„A determinat în mod adecvat Ministerul Sănătății necesitățile de dispozitive medicale și a asigurat repartizarea optimală a acestora?”

„A gestionat eficient Ministerul Sănătății mijloacele alocate pentru achiziționarea dispozitivelor medicale?”

„A monitorizat Ministerul Sănătății utilizarea eficientă a dispozitivelor medicale de către IMSP?”.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit și cu Manualul de audit al performanței ale Curții de Conturi la Ministerul Sănătății. În cadrul auditului au fost efectuate vizite la fața locului la 12 instituții medico-sanitare publice (în continuare – IMSP) și au fost solicitate informații necesare de la alte 10 IMSP. Pentru obținerea informațiilor suplimentare privind importul dispozitivelor medicale a fost utilizată baza de date a Serviciului Vamal și cea a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor (actualmente – Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor).

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, în temeiul art. 7 alin. (1) lit. a), art. 15 alin. (2) și alin. (4), art. 16 lit. c), art. 34 alin. (3) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului performanței “Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?”, care este parte componentă a prezentei hotărâri, și se remite entităților auditate (**Ministerul Sănătății, Spitalul Clinic Republican, Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, Policlinica și Spitalul Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare, Institutul Oncologic, Institutul de Cardiologie, Institutul de Neurologie și Neurochirurgie, Spitalul Ftziopneumologie, sat. Vorniceni, Spitalul Clinic Municipal “Sfânta Treime”, Spitalul**

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 5. Chișinău, 25 ianuarie 2011.

Clinic Municipal Bălți, Spitalul raional Călărași, Spitalul raional Glodeni, Spitalul raional Ceadir-Lunga, Spitalul raional Drochia, Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie), pentru întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor expuse în acesta.

2. Hotărârea și Raportul de audit se remit autorităților indicate în punctele 2.1.-2.3. și se recomandă acestora să ia atitudine, conform competențelor, referitor la rezultatele auditului și să întreprindă măsuri în vederea implementării recomandărilor expuse în Raport și în prezenta hotărâre, după cum urmează:

2.1. Parlamentului – să examineze posibilitatea urgentării adoptării Legii „Cu privire la dispozitivele medicale”, fapt ce ar contribui la determinarea priorității achiziției de dispozitive medicale și la îmbunătățirea calității serviciului medical;

2.2. Guvernului:

2.2.1. pentru informare și luare de atitudine, precum și pentru documentare și monitorizare a realizării obiectivelor și activităților prevăzute în Matricea Politicii, conform Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană, semnat la 25.02.2009, privind Programul de susținere a politicilor în sectorul sănătății;

2.2.2. să aducă în concordanță prescripțiile Hotărârii Guvernului nr. 1128 din 28.08.2002² la prevederile art. 9 din Legea nr. 10-XVI din 03.02.2009³ referitor la aprobarea tarifelor la serviciile contra cost din sfera sănătății publice, prestate persoanelor fizice și juridice, și să examineze posibilitatea urgentării aprobării acestora întru evitarea staționării dispozitivelor, ratării veniturilor de către IMSP și îngrădirii accesului pacienților la servicii performante.

2.3. Ministerului Sănătății:

2.3.1. să examineze Raportul de audit în cadrul colegiului ministerului și să întreprindă măsuri de rigoare în vederea lichidării deficiențelor identificate de auditul respectiv și îmbunătățirii managementului privind achiziția și gestionarea eficientă a dispozitivelor medicale disponibile în sistemul de ocrotire a sănătății;

2.3.2. să examineze posibilitatea, consultând, după caz, opinia Consiliilor raionale, și să propună soluții optime în vederea extinderii accesului persoanelor asigurate la serviciile de calitate prestate la dispozitivele medicale performante, prin crearea la nivel raional a unei structuri întregi de diagnosticare și laborator, ținând cont de faptul că la momentul actual dispozitivele medicale sint amplasate în spitalele raionale, pe care motiv dreptul gratuit la servicii performante îl au doar persoanele asigurate spitalizate.

3. Prezenta hotărâre și Raportul de audit se remit Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinare după competență.

4. Prezenta hotărâre și Raportul de audit se remit, pentru informare și o posibilă luare de atitudine, Comisiei protecție socială, sănătate și familie a Parlamentului.

5. Despre măsurile întreprinse pentru executarea pct. 1, subpunctelor 2.2.; 2.3. și pct. 3 din prezenta hotărâre și privind implementarea recomandărilor auditului se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

6. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art. 34 alin. (7) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008.

Ala POPESCU

¹ M.O., 2008, nr. 237-240, art. 864.

² Hotărârea Guvernului nr. 1128 din 28.08.2002 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare și Metodologiei stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare”.

³ Legea nr. 10-XVI din 03.02.2009 „Privind supravegherea de stat a sănătății publice”.

**RAPORT PRIVIND REZULTATELE MISIUNII
DE AUDIT AL PERFORMANȚEI**

Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?

Ianuarie 2011

Lista abrevierilor

AMT – Asociație medicală teritorială
ACSR – Asociația Curativ-Sanatorială și de Recuperare
CMF – Centrul medicilor de familie
CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNŞPMU – Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă
CRDM – Centrul Republican de Diagnosticare Medicală
ICŞDOSMC – Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului
IMSP – instituție medico-sanitară publică
FAOAM – fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
INN – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie
IO – Institutul Oncologic
IC – Institutul de Cardiologie
LP – licitație publică
MF – Ministerul Finanțelor
MS – Ministerul Sănătății
OMS – Organizația Mondială a Sănătății
SCM – Spitalul Clinic Municipal
SCR – Spitalul Clinic Republican
SCTO – Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie
SF – Spitalul Ftiziopneumologie, sat.Vorniceni
SR – spitalul raional
UE – Uniunea Europeană

SINTEZĂ

Curtea de Conturi a Republicii Moldova a inițiat auditul performanței cu tema „Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?”, pentru:

- a constata dacă au existat probleme la planificarea, achiziția, repartizarea și utilizarea dispozitivelor medicale de către MS și instituțiile medicale din Republica Moldova;
- a oferi informații referitor la modul în care s-au folosit și justificat banii publici, precum și pentru a evalua rezultatele obținute în raport cu sursele utilizate;
- a aprecia impactul consolidării bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice și a îmbunătății accesul

populației la servicii medicale de calitate;

- a determina ce acțiuni urmează să întreprindă instituțiile medico-sanitare publice, MS și Guvernul pentru a îmbunătăți achiziția și utilizarea eficientă a dispozitivelor medicale.

Auditul s-a realizat la MS. În cadrul auditului au fost efectuate vizite la fața locului la 12 IMSP și au fost solicitate informațiile necesare de la alte 10 IMSP.

Auditul a identificat punctele slabe, care au limitat eficacitatea planificării, repartizării, achizițiilor și utilizării dispozitivelor medicale, și anume:

- **La planificarea și repartizarea dispozitivelor medicale:**

- Lipsa cadrului legal cu privire la dispozitivele medicale și a actelor normative de reglementare a domeniului respectiv, precum și a unui sistem de control intern eficient în cadrul IMSP și al MS au generat probleme și deficiențe în procesul de planificare a achizițiilor de dispozitive medicale, precum și de repartizare a acestora, ceea ce a contribuit la dotarea neuniformă și neconformă a IMSP cu dispozitive medicale.

- Lipsa Programului de dotare cu dispozitive medicale a IMSP, aprobat de Guvern, duce la neasigurarea controlului asupra transparenței planificării achiziției de la buget a acestora.

- MS și IMSP nu dispun de personal suficient și competent în domeniul dispozitivelor medicale, ceea ce a contribuit la achiziția unor dispozitive medicale parametrii tehnici ai cărora nu corespund celor contractați, ca urmare pacienții fiind privați de servicii medicale calitative.

- MS n-a actualizat baza de date privind existența dispozitivelor medicale în IMSP, neasigurând planificarea argumentată a necesităților, precum și repartizarea optimă a acestora, ceea ce a condiționat utilizarea ineficientă a dispozitivelor achiziționate.

- **La achiziția de bunuri materiale:**

- Planificarea achizițiilor de dispozitive medicale nu s-a fundamentat pe calcule și analize obiective. Ca rezultat, au fost achiziționate preponderent dispozitive medicale de același tip, care se utilizează ineficient.

- MS, la achiziționarea dispozitivelor medicale de necesitate stringentă, n-a ținut cont de solicitările IMSP, nefiind asigurate principiile eficienței înalte a achiziției realizate.

- La unele dispozitive medicale au fost aplicate nefondat de către furnizori adaosuri comerciale de până la 100,0%, ceea ce a contribuit la obținerea unor venituri considerabile de către aceștia și la majorarea neîntemeiată a cheltuielilor de la bugetul de stat pentru achiziția acestora.

- Unele dispozitive medicale au fost achiziționate prin intermediari, ceea ce a generat majorarea prețurilor la acestea și cheltuieli suplimentare efectuate de la bugetul de stat.

- În urma neasigurării controlului managerial adecvat al proceselor aferente achizițiilor publice, documentele de licitație nu conțin toate datele obligatorii de calificare a operatorilor economici, prevăzute de cadrul legal, totodată fiind solicitate unele informații neconforme legii, astfel nefiind asigurat tratamentul egal al potențialilor ofertanți.

- MS nu evaluează în mod adecvat ofertele, astfel nefiind asigurate transparența maximă și combaterea concurenței neloiale.

- MS n-a monitorizat recepționarea instalațiilor digitale de radiodiagnostic contractate, ca urmare fiind recepționate instalații care prestează servicii de radiografie în regim simplu, pacienților fiindu-le acordate servicii de o calitate mult mai joasă, efectuându-se cheltuieli iraționale pentru achiziționarea acestora.

- Documentele aferente achizițiilor sînt întocmite și păstrate neadecvat, ceea ce generează riscul pierderii/dispariției sau sustragerii și înlocuirii unor documente din dosar, precum și dificultăți în găsirea unor documente și urmărirea respectării procedurilor de achiziție publică.

• **La utilizarea dispozitivelor medicale:**

- Ministerul Sănătății nu monitorizează în mod adecvat randamentul utilizării dispozitivelor medicale, ceea ce a făcut imposibilă corectarea tendințelor negative de folosire a acestora la un nivel redus.

- Dispozitivele medicale costisitoare nu sînt utilizate la un randament optim, existînd oportunități reale de îmbunătățire a exploatării acestora.

- Achizițiile de instalații digitale de radiodiagnostic n-au asigurat sporirea accesului populației la servicii medicale performante, pacienții din raioane preponderent fiind investigați la aparate de model vechi cu doză de radiație de 8-10 ori mai mare comparativ cu doza emisă de instalațiile digitale.

- Lipsa studiului de fezabilitate a contribuit la achiziția nefundamentată a unor dispozitive medicale cu capacități nespecifice domeniului de prestare a serviciilor de către IMSP, ceea ce a generat cheltuieli iraționale de mijloace financiare în mărimi considerabile de la bugetul de stat.

- Instalarea cu întârziere a unor dispozitive medicale la IMSP din motivul nepregătirii la timp a încăperilor destinate instalării acestora a determinat neacordarea unui număr mare de investigații medicale.

- Lipsa unor tarife pentru investigațiile performante din cauza existenței unor neconcordanțe în actele legislative și normative a generat utilizarea ineficientă a unor dispozitive medicale și privarea pacienților de serviciile necesare.

În acest Raport s-a demonstrat faptul că responsabilitățile, mecanismele de verificare și confruntare și, respectiv, principiile eficienței, economicității și eficacității sînt reglementate și implementate insuficient.

Raportul respectiv conține o serie de recomandări ce țin de elaborarea și aprobarea cadrului legal cu privire la dispozitivele medicale, precum și referitor la îmbunătățirea eficacității achizițiilor de dispozitive medicale și utilizării eficiente a acestora, adresate Parlamentului, Guvernului, MS și IMSP, care vor contribui la folosirea mai eficientă a mijloacelor financiare publice și a dispozitivelor medicale achiziționate.

INTRODUCERE

Pentru îmbunătățirea calității serviciilor medicale sînt necesare dispozitive medicale performante

Asigurarea realizării drepturilor cetățenilor la servicii medicale de calitate rămîne a fi o prioritate în activitatea instituției medicale contemporane. Calitatea serviciilor prestate este dependentă de **baza tehnico-materială** a instituțiilor medico-sanitare, precum și de competența profesională a personalului (factorul uman).

Gradul de dotare a IMSP cu echipament medical performant și asigurarea unui nivel corespunzător de profesionalism al cadrelor medicale reprezintă instrumentele-cheie în asigurarea bunei funcționări a sistemului de sănătate și exercită un impact direct asupra eficacității funcționale a sistemului, asupra calității serviciului și gradului de satisfacere a beneficiarului.

Una din acțiunile direcționate spre consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare, care urmează să producă implicit efectul îmbunătățirii acesteia, este dotarea instituțiilor respective cu dispozitive medicale performante.

Dispozitivul medical reprezintă orice instrument,

aparat, echipament, material sau alt articol, utilizat singur sau în combinație, inclusiv programele de calculator destinate de către producătorul acestuia, pentru a fi folosit în mod specific la diagnosticare și/sau în scop terapeutic, și necesar funcționării corespunzătoare a acestuia.

Experiența pe scară mondială a demonstrat că dispozitivele medicale performante sînt indispensabile în prevenirea, diagnosticarea corectă și tratarea unor maladii ce ocupă primele poziții în structura morbidității. Utilizarea eficientă a acestora presupune, în mod prioritar, asigurarea creșterii numărului de investigații calitative prin cheltuirea unor resurse financiare rezonabile.

Bugetul și sursele de finanțare

Bugetul este instrumentul de bază la finanțarea cheltuielilor pentru achiziționarea dispozitivelor medicale destinate IMSP. Sintetic, evoluția alocării și utilizării în acest sens a resurselor financiare de la componenta de bază a bugetului de stat, în perioada anilor 2008-2010, se prezintă astfel:

Tabelul nr. 1
(mil.lei)

Sursa de finanțare	Anii			
	2008	2009	2010 (9 luni)	Total
bugetul de stat	36,6	54,1	2,0	92,7

Sursă: Rapoartele financiare ale MS pe perioadele respective

Circa 87% din totalul de mijloace utilizate pentru procurarea dispozitivelor medicale, ceea ce în cifre absolute constituie 80,7 mil. lei, au fost folosite de către MS la efectuarea achizițiilor centralizate.

Rolul Ministerului Sănătății

Ministerul Sănătății este autoritatea publică centrală care elaborează politici publice și strategii în domeniul sănătății, pentru asigurarea sănătății populației și prevenirea îmbolnăvirilor. Unul din domeniile importante de politici este asigurarea cu resurse umane suficiente și bine instruite. Ministerul, de asemenea, asigură, în limitele mijloacelor prevăzute în buget, procurarea echipamentului medical, suportul tehnico-material și exercită controlul asupra folosirii eficiente și raționale a mijloacelor bugetare și a patrimoniului de stat aflat în gestionarea IMSP în subordine. La rîndul său, realizarea domeniului respectiv de politici constituie platforma de bază care conduce la îmbunătățirea calității asistenței medicale acordate populației.

Luînd ca bază atribuțiile stabilite în documentele de politici și Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, acesta urmează să ia toate măsurile legale care se impun în vederea asigurării procurării echipamentului medical necesar instituțiilor medico-sanitare din sistemul sănătății, respectînd principiul cost-eficiență, precum și a exercitării controlului asupra utilizării cu maximă eficiență, economicitate și eficacitate a mijloacelor bugetare și a patrimoniului de stat aflat în gestiunea instituțiilor medico-sanitare publice din subordine.

MS, după cum este prevăzut în Hotărîrea Guvernului nr. 563 din 22.05.2006¹, urma să coordoneze realizarea proiectului-pilot de dotare cu dispozitive medicale a IMSP din raioanele Călărași, Glodeni și UTA Găgăuzia (Ceadir-Lunga) și să asigure procurarea centralizată a dispozitivelor medicale pentru IMSP din aceste raioane, precum și monitorizarea trimestrială a eficienței utilizării dispozitivelor medicale instalate în raioanele-pilot. Acest proiect-pilot a fost aprobat în scopul consolidării bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice și îmbunătățirii accesului populației din aceste raioane la servicii medicale de calitate. Întru implementarea acestui proiect, a fost aprobat și un Plan de acțiuni privind dotarea cu dispozitive medicale a IMSP din raioanele respective.

¹ Hotărîrea Guvernului nr. 563 din 22.05.2006 "Cu privire la aprobarea proiectului-pilot de dotare cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare publice din raioanele Călărași, Glodeni și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia (Ceadir-Lunga)" (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Hotărîrea Guvernului nr. 563 din 22.05.2006).

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

Efectuarea de către Curtea de Conturi a auditului performanței privind achiziția de dispozitive medicale importate în perioada anilor 2008-2010, axat în măsură semnificativă pe **evaluarea performanței procesului de achiziție și de utilizare a dispozitivelor medicale de către IMSP**, a fost motivată de semnificația acestora în contextul îmbunătățirii calității serviciilor medicale prestate, precum și de neregulile constatate în domeniile respective în urma auditelor anterioare, efectuate de către Curtea de Conturi la MS și la unele IMSP, în scopul asigurării obținerii unei eficiențe mai sporite a mijloacelor utilizate pentru procurarea dispozitivelor medicale, localizării zonelor în care rezultatele activității de achiziții publice au înregistrat un nivel redus și identificării cauzelor acestora, formulând recomandări menite să îmbunătățească managementul în domeniul achizițiilor de dispozitive medicale și folosirii eficiente a acestora.

Ținând cont de cele menționate, precum și de angajamentele asumate potrivit Matricei Politicii conform Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană din 25.02.2009 în sectorul sănătății, pentru obținerea mijloacelor nerambursabile de susținere bugetară, Curtea de Conturi este responsabilă de realizarea și prezentarea obiectivă a rezultatelor acestui audit al performanței.

Obiectivul general al auditului a constat în formarea unei imagini de ansamblu asupra conformității și eficienței procesului de planificare a necesităților de dispozitive medicale, de achiziție, de repartizare și de utilizare a acestora, cu formularea unor recomandări în scopul îmbunătățirii proceselor aferente domeniului vizat.

Obiectivele specifice ale auditului au urmărit să răspundă la următoarele întrebări:

„A determinat în mod adecvat Ministerul Sănătății necesitățile de dispozitive medicale și a asigurat repartizarea optimă a acestora?”

„A gestionat eficient Ministerul Sănătății mijloacele alocate pentru achiziționarea dispozitivelor medicale?”

„A monitorizat Ministerul Sănătății utilizarea eficientă a dispozitivelor medicale de către IMSP?”

Curtea de Conturi prezintă constatările și concluziile principale ale auditului în prezentul Raport, considerându-le a fi relevante pentru Parlament, Guvern, MS, IMSP, societate și pentru alte părți interesate, iar recomandările – a fi oportune în scopul îmbunătățirii eficienței cheltuielilor publice ce țin de achiziția de dispozitive medicale.

Domeniul de aplicare a auditului și metodologia

Domeniul de aplicare a auditului și metodologia de audit sînt expuse în **Anexa nr. 1**.

CONSTATĂRILE AUDITULUI

Obiectivul I: „A determinat în mod adecvat Ministerul Sănătății necesitățile de dispozitive medicale și a asigurat repartizarea optimă a acestora?”

Auditul a constatat că sistemul de sănătate nu dispune de un cadru legal care ar reglementa domeniul dispozitivelor medicale, de un Plan de dezvoltare strategică în domeniul tehnologiilor și dispozitivelor medicale, de standarde minime de dotare tehnică a IMSP, precum și de un Program de dotare cu dispozitive medicale a IMSP din țară, aprobat de Guvern. Ca urmare, nu sînt determinate necesitățile reale de echipament medical pentru IMSP, iar repartizarea neoptimală a dispozitivelor achiziționate condiționează utilizarea ineficientă a acestora. Nu sînt stabilite nici criteriile de selectare a instituțiilor care necesită modernizare reieșind din prioritățile ramurii sănătății.

Este necesară adoptarea legii privind dispozitivele medicale

La momentul actual, în Republica Moldova nu este adoptată legea privind dispozitivele medicale, care ar reglementa investigarea, testarea, omologarea, fabricarea, aplicarea în practică, utilizarea, importul, exportul, păstrarea, distribuirea, controlul și casarea acestora. În rezultatul efectuării procedurilor de audit, s-a constatat că MS a prezentat Guvernului proiectul de Lege privind dispozitivele medicale, acesta fiind examinat și transmis Parlamentului, cu titlu de inițiativă legislativă la 15.07.2010, care urmează a fi examinat și adoptat de către Parlament.

MS urmează să adopte standardele de dotare tehnică a IMSP

Bunele practici ale UE, care reies din politicile în domeniul managementului dispozitivelor medicale, recomandate de către OMS, demonstrează necesitatea elaborării standardelor minime de dotare a instituțiilor medico-sanitare publice cu dispozitive medicale. De asemenea, și în pct.6 subpct.34) din Regulamentul MS² una din funcțiile de bază este aprobarea cerințelor tehnice pentru utilajul medical necesar la diferite niveluri de acordare a asistenței medicale de către instituțiile medico-sanitare publice. Aceasta presupune existența unor norme care să reglementeze explicit cerințele tehnice minime obligatorii, pe care trebuie să le întrunească un utilaj medical, suficiente pentru a răspunde specificului și complexității necesităților IMSP.

În rezultatul auditului efectuat, s-a constatat că MS nu dispune de norme minime de dotare tehnică a IMSP, care ar reduce riscul de dotare neuniformă și neconformă a acestor instituții.

MS nu dispune de un Program de dotare cu dispozitive medicale a IMSP, aprobat de Guvern

Potrivit pct. 4 din Hotărîrea Guvernului nr. 563 din 22.05.2006, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale urma să prezinte Guvernului, în mod operativ, Programul de dotare cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare publice, pentru examinare în modul stabilit. Misiunea de audit a constatat că, la momentul efectuării auditului, MS nu dispunea de un asemenea Program.

MS nu dispune de personal suficient și competent în domeniul dispozitivelor medicale

Actualmente, în statele de personal ale MS, în Direcția politici în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale, este aprobată o singură funcție care exercită sarcini ce țin nemijlocit de achiziția și controlul utilizării dispozitivelor medicale.

În martie 2009, MS a delegat nejustificat funcția de reglementare a dispozitivelor medicale Centrului Republican de Diagnosticare Medicală, subordonat acestuia, pe cînd funcția respectivă, conform Regulamentului de activitate al MS, este atribuită autorității centrale de specialitate.

Totodată, în perioada auditată, MS a înaintat propuneri Guvernului în vederea instituirii unei agenții cu funcții de reglementare a dispozitivelor medicale sau a creării unei structuri în cadrul Agenției Medicamentului care să exercite funcțiile respective, însă acestea au rămas nesoluționate.

MS urmează să actualizeze baza de date privind existența dispozitivelor medicale în IMSP

Întru asigurarea exercitării sarcinilor de control al gestionării mijloacelor fixe, prevăzute de Regulamentul MS (pct.6 subpct. 26)), și reieșind din bunele practici ale instituțiilor medicale, pentru a cunoaște gradul de dotare a IMSP și a estima necesarul de echipamente medicale, MS trebuie să dispună de o listă generalizatoare a disponibilității acestora în ramura sănătății, fiind stabilite și criteriile de selectare a instituțiilor care necesită modernizare.

² Regulamentul "Privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia", aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 777 din 27.11.2009.

La momentul achiziției dispozitivelor medicale (anii 2008-2009), MS nu dispunea de date generalizatoare privind dispozitivele medicale existente în IMSP.

Lipsa datelor complete necesare pentru asigurarea unei analize obiective a împiedicat ministerul să evalueze real necesitățile de dispozitive, precum și repartizarea optimă a acestora.

Cu suportul OMS, începând cu anul 2008, MS a efectuat inventarierea bazei tehnico-materiale a IMSP (la situația din 01.01.2008), rezultatele acesteia fiind raportate în mai 2010.

În contextul celor expuse, MS urmează să actualizeze baza de date respectivă, într-o asigurarea unei planificări argumentate a necesităților de dispozitive medicale și repartizării optime a acestora.

Ministerul Sănătății n-a asigurat repartizarea optimă a dispozitivelor medicale

Nereglementarea normelor minime de dotare tehnică, lipsa cadrului legal, precum și a Programului de dotare cu dispozitive medicale a IMSP au contribuit la repartizarea neoptimală a dispozitivelor medicale și, ca rezultat, au condiționat utilizarea inefficientă a acestora.

Misiunea de audit a constatat repartizarea neoptimală a dispozitivelor medicale achiziționate în perioada anilor 2008-2009. Astfel, unor instituții (SR Glodeni, Călărași, Ceadir-Lunga), neținându-se cont de numărul redus de pacienți pasibili investigației, le-au fost repartizate concomitent câte două tipuri de instalații de radiodiagnostic performante cu prețul de 2,2 mil. lei și 3,9 mil. lei. Totodată, de către IMSP SR Glodeni instalațiile respective nu au fost utilizate de la momentul primirii lor (ianuarie-martie 2009), din motivul nepregătirii încăperilor destinate instalării acestora. În mod analogic, instalații de radiodiagnostic model „Baccara”, cu prețul de 5,9 mil. lei, au fost repartizate Institutului Oncologic, Spitalului Clinic Republican, Spitalului ACSR în lipsa încăperilor pregătite. Ca rezultat, dispozitivele respective n-au fost utilizate o perioadă de peste un an de zile.

Instalațiile digitale de radiodiagnostic model „Duo Diagnost Digital”, cu prețul de 3,9 mil. lei – 4,5 mil. lei, care au capacități tehnice de investigare în trei regimuri (radiografie, radioscopie, tomografie), cu asigurarea întregului spectru de investigații a unui număr mare de pacienți, au fost repartizate Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, Spitalului Ftiziopneumologie, sat. Vorniceni, Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime”, acestea prestand servicii la un număr redus de pacienți. În același timp, acestea se limitează doar la efectuarea investigațiilor în regim de radiografie, fapt care a condiționat utilizarea inefficientă a dispozitivelor respective (Analiza utilizării dispozitivelor medicale este descrisă mai detaliat în continuare).

Problemele și deficiențele constatate la primul obiectiv sînt cauzate de mai mulți factori, după cum urmează: lipsa cadrului legal care ar reglementa domeniul dispozitivelor medicale, a unui Plan de dezvoltare strategică în domeniul tehnologiilor și dispozitivelor medicale și a unui control intern eficient, care ar asigura exercitarea atribuțiilor prevăzute în Regulamentul de activitate a autorității centrale de specialitate; insuficiența mijloacelor financiare pentru exercitarea la nivelul convenit a atribuțiilor ministerului; numărul redus, precum și lipsa unor specialiști competenți în acest domeniu.

Recomandări Ministerului Sănătății:

1. Să elaboreze și să aprobe:

1.1. Planul de dezvoltare strategică în domeniul tehnologiilor și dispozitivelor medicale

1.2. Standarde minime de dotare tehnică a IMSP.

2. Să elaboreze și să prezinte Guvernului, spre aprobare, Programul de dotare cu dispozitive medicale a IMSP.

3. Să actualizeze baza de date privind dispozitivele

medicale aflate în gestiunea IMSP, în vederea asigurării unei planificări argumentate a achiziției de dispozitive medicale și repartizării optime a acestora.

4. Să îmbunătățească sistemul de control intern pentru procesul de planificare a achiziției de dispozitive medicale, precum și de repartizare a acestora IMSP, prin stabilirea clară a responsabilităților personalului și prin consolidarea activităților de control.

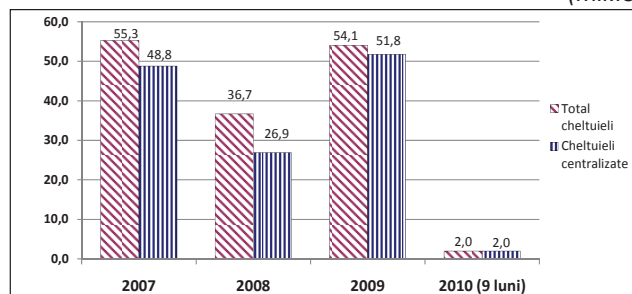
Obiectivul II: “A gestionat eficient Ministerul Sănătății mijloacele alocate pentru achiziționarea dispozitivelor medicale?”

Auditul a constatat că, deși cadrul legal privind achiziția bunurilor asigură posibilitatea aplicării bunelor practici în domeniul de referință, procesul de achiziții de dispozitive medicale în perioada auditată a derulat cu rezerve, inclusiv la stabilirea necesităților și contractarea prețurilor. Ca rezultat, MS n-a asigurat economicitatea achizițiilor publice, condiționată de lipsa unui studiu de fezabilitate și a unui control managerial adecvat. În același timp, planificarea achizițiilor de dispozitive medicale nu s-a fundamentat pe calcule și analize obiective, neținându-se cont nici de necesitățile stringente ale IMSP, iar MS n-a monitorizat recepționarea dispozitivelor medicale. În consecință, statul, cheltuind mijloace financiare importante, n-a asigurat achiziția de dispozitive medicale de cea mai stringentă necesitate și de o calitate corespunzătoare, fapt ce a determinat privarea pacientului de servicii calitative și a limitat numărul de investigații performante efectuate.

Finanțarea achizițiilor publice de dispozitive medicale

După cum a fost menționat, în perioada auditată, pentru achiziționarea dispozitivelor medicale, de la componenta de bază a bugetului de stat au fost executate cheltuieli în sumă de 92,8 mil. lei, inclusiv utilizate în mod centralizat de MS în sumă de 80,7 mil. lei. Evoluția mijloacelor financiare alocate de la componenta de bază a bugetului de stat pentru achiziția de dispozitive medicale se prezintă în Diagrama nr. 1.

Diagrama nr. 1
(mil. lei)

Sursă: Rapoartele financiare ale MS

Datele din diagramă denotă că, în perioada auditată, n-au fost majorate alocațiile destinate achiziției de dispozitive medicale. Astfel, în anul 2009, au fost executate cheltuieli practic la nivelul anului 2007, iar în anul 2010 (9 luni) acestea s-au diminuat esențial, constituind doar 2,0 mil. lei.

MS, în scopul achiziției de dispozitive medicale, în perioada auditată, a desfășurat 3 licitații publice, în rezultatul cărora au fost încheiate **6 contracte** de achiziție de dispozitive medicale. În afară de aceasta, un șir de dispozitive medicale, achiziționate în baza licitațiilor publice desfășurate la finele anului 2007, au fost primite și instalate în perioada auditată.

O pondere majoră de 64,3% (51,9 mil. lei) din mijloacele bănești alocate în perioada de referință au fost utilizate pentru procurarea a 13 instalații de radiodiagnostic. În afară de acestea, alte 8 instalații în sumă de 35,6 mil. lei au fost

achiziționate la finele anului 2007, fiind instalate începând cu anul 2008.

Planificarea achizițiilor de dispozitive medicale nu s-a fundamentat pe calcule și analize obiective

Potrivit prevederilor art.16 din Legea nr. 1166-XIII din 30.04.1997,³ art. 27 din Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007⁴ și punctelor 15 și 16 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1404 din 10.12.2008⁵, precum și regulilor privind managementul gestionării mijloacelor fixe, contractantul de bunuri trebuie să asigure respectarea următoarelor condiții: cunoașterea exactă a necesităților de bunuri; existența surselor financiare; calcularea valorii estimate a contractului; complexitatea bunului; scopul în care acesta urmează să fie utilizat și care cerințe concrete trebuie să satisfacă acest bun; precum și prețurile medii.

Misiunea de audit a constatat că MS, la etapa de planificare a achizițiilor publice de dispozitive medicale, n-a stabilit necesitatea de echipamente, reieșind din complexitatea de servicii medicale pe care le acordă instituțiile ce vor beneficia de aceste echipamente, numărul necesar de investigații, care depinde de numărul de populație deservită de către instituția medicală, și din capacitatea de investigație a echipamentului medical, maladiile care predomină. Ca rezultat, au fost achiziționate preponderent dispozitive medicale de același tip, care se utilizează ineficient.

MS, la achiziționarea dispozitivelor medicale de necesitate stringentă, n-a ținut cont de solicitările IMSP

Un șir de instituții medicale au înaintat MS demersuri, solicitând achiziția de dispozitive medicale necesare acestora. Astfel, Spitalul Clinic Republican a solicitat MS o instalație de litotritie (aparat destinat mărunțirii calculilor urinari), motivând lipsa acestuia în Republica Moldova, precum și faptul că serviciile respective sînt accesibile doar peste hotare la prețuri ridicate.

Analitic, Institutul de Neurologie și Neurochirurgie a solicitat MS un disector-aspirator ultrasonor și un microscop neurochirurgical, care ar asigura tratamentul prin metode neurochirurgicale al celor mai grave și complicate patologii ale creierului și ale sistemului nervos periferic, serviciile respective, de asemenea, fiind accesibile doar peste hotare la prețuri impunătoare etc.

MS, neținînd cont de solicitările acestora, a achiziționat, începînd cu anul 2007, preponderent instalații de radiodiagnostic, care inițial nu erau prevăzute în planul de finanțare. Licitația publică de achiziționare a 7 instalații de radiodiagnostic a fost desfășurată la 08.10.2007, în lipsa mijloacelor financiare destinate procurării acestora, cererea de modificare a planului de finanțare fiind înaintată Ministerului Finanțelor la 02.11.2007, după desfășurarea licitației.

În scrisoarea MS, adresată Guvernului, achiziția respectivă a fost motivată prin faptul că echipamentul radiologic existent este învechit, nu corespunde cerințelor de radioprotecție și nu există piese de schimb și consumabile. De fapt, și după achiziționarea instalațiilor radiologice performante, în cazurile repartizării acestora spitalelor raionale, la care au acces doar pacienții spitalizați, CMF preponderent le utilizează pe cele de model vechi (Folosirea dispozitivelor medicale va fi descrisă în continuare).

MS n-a asigurat economicitatea achizițiilor publice

Unul din obiectivele declarate ale politicii bugetare a statului este creșterea eficienței și transparenței cheltuielilor

bugetare, ca efect al alocării resurselor publice pe bază de programe, conținînd criterii de performanță concrete, precum și stabilirea unui sistem coerent de priorități în cadrul acestora. În contextul respectiv, reieșind din prevederile art.13 alin.(2) lit.a) din Legea nr. 96-XVI, MS urma să asigure eficiența achizițiilor publice, însă acesta a planificat și a realizat procedurile de achiziții publice în lipsa unui studiu de fezabilitate în care să fie efectuată o analiză a indicatorilor prețurilor medii de piață ale dispozitivelor medicale.

La unele dispozitive medicale au fost aplicate adaosuri comerciale considerabile

În contextul respectiv, se exemplifică achiziționarea de la S.R.L. "Siemens", în anul 2008, a computerului tomografic cu valoarea de 14,0 mil.lei, care a fost importat de către aceasta în republică cu prețul de 7,1 mil.lei. **Astfel, firma respectivă a obținut un venit brut în sumă de 6,9 mil.lei (adaosul comercial aplicat de către firmă a constituit 97,2%).** Se menționează că agentul economic respectiv ulterior a fost radiat din Registrul de Stat al persoanelor juridice.

În mod similar au fost achiziționate mesele de operație și brancardele de la S.R.L. „Imunotehnomed”, aceasta aplicînd un adaos comercial de 56,3%, obținînd un venit de 0,9 mil.lei de la valoarea dispozitivelor de 1,6 mil.lei etc.

Unele dispozitive medicale au fost achiziționate prin intermediari

MS a achiziționat de la S.R.L. „Donastil-Prim” 3 instalații mobile de radiodiagnostic în sumă de 6,7 mil.lei. Instalațiile respective au fost procurate de către aceasta prin alt intermediar – S.R.L. "Neotec", care le-a importat în republică cu prețul de 4,4 mil.lei și le-a livrat primei cu prețul de 6,3 mil.lei, obținînd un venit brut în sumă de 1,9 mil.lei (adaosul comercial a constituit 43,2%). **Astfel, MS a achitat pentru aceste dispozitive medicale cu 2,3 mil.lei mai mult față de prețul lor de import, de către firmele respective fiind aplicat un adaos comercial de 52,3%.** Se menționează că fondatorii acestor doi operatori economici sînt unele și aceleași persoane fizice.

În alt caz, S.R.L. „S&T Mold” a livrat MS 15 instalații de radiodiagnostic cu imprimante. Imprimantele respective au fost procurate de către S.R.L. „S&T Mold” de la S.R.L. "Neotec" cu prețul de 4,9 mil.lei, ultima importîndu-le în republică cu prețul de 3,2 mil.lei. **Astfel, numai S.R.L. "Neotec" a aplicat la imprimantele livrate un adaos comercial de 53,1%, obținînd un venit de 1,7 mil.lei.**

Analiza prețurilor este prezentată în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
(mil. lei)

Denumirea agentului economic	Denumirea dispozitivelor medicale achiziționate	Numărul dispozitivelor medicale	Valoarea dispozitivelor medicale		Adaosul comercial	
			în vamă, inclusiv taxe, proceduri vamale, cheltuieli de transport	achiziționate de MS, inclusiv TVA	suma	%
„S & T Mold” S.R.L.	Instalații de radiodiagnostic „Duo Diagnost Digital”, LP nr.830/06 din 07.09.2007	8	33,3	35,6	2,3	6,9
	Ultrasonograf Doppler cu profil cardiovascular „HD 11 XE”, LP nr. 830/06 din 25.11.2008	1	1,8	2,0	0,2	11,1
	Instalații digitale de radiodiagnostic „Duo Diagnost + PCR Eleva-S”, LP nr. 830/06 din 25.11.2008	7	23,3	27,6	4,3	18,5

³ Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului nr.1166-XIII din 30 aprilie 1997, abrogată prin Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007, „Privind achizițiile publice”.

⁴ Legea nr. 96-XVI din 13.04.2007, „Privind achizițiile publice” (în continuare – Legea nr. 96-XVI).

⁵ Regulamentul „Cu privire la modul de calculare a valorii estimate a contractelor de achiziții publice și planificarea acestora”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1404 din 10.12.2008.

„Imunoteh-nomed” S.R.L.	Lămpi „Chromo-phare D510 AC”, LP nr.830/06 din 03.12.2007	5	0,4	0,5	0,1	25,0
	Masă electrică de operație SU-03 și brancardă, cărucior WP-05.0, LP nr.830/06 din 03.12.2007	10	1,6	2,5	0,9	56,3
	Camere mobile de decontaminare cu autovehicul „DA-10” pe baza automobilului UAZ-3306, LP nr.2013/07 din 26.11.2007	4	1,8	2,4	0,6	33,3
„Tehop-timed” S.A.	Aparate anestezie „Fabiis-Plus”, LP nr.830/06 din 03.12.2007	5	3,4	3,9	0,5	14,7
„Siemens” S.R.L.	Sistem Scanare, Computer Tomografie, 16 slice-uri „Somatom Emotion 16”, LP nr.830/06 din 03.12.2007	1	7,1	14,0	6,9	97,2
„Accent Electronic” S.A.	Ultrasonografe Doppler Color profil general „SonoAce X6”, LP nr.830/06 din 18.09.2008	5	1,3	1,5	0,2	15,4
„Moldan Service” S.R.L.	Instalații digitale de radiodiagnostic „Baccara 90/20 dRF43”, LP 830/06 din 25.11.2008	3	13,7	17,6	3,9	28,5
„Donastil-Prim” S.R.L.	Instalație mobilă de radiodiagnostic model „TX-20HF-BD”, LP nr.1453/08 din 22.09.2008	3	6,3	6,7	0,4	6,3
TOTAL		52	94,0	114,3	20,3	21,6

Sursă: Informații din baza de date a Serviciului Vamal, precum și prezentate de agenți economici

Cele menționate sînt cauzate de nereglementarea plafonării de către stat a adaosului comercial la dispozitivele medicale destinate sistemului de sănătate, de favorizarea în procesul de achiziționare a dispozitivelor medicale a unor ofertanți, care obțin venituri impunătoare, ceea ce nu exclude și riscul de fraudă, iar statul este nevoit să cheltuiască mijloace financiare considerabile pentru achiziționarea dispozitivelor medicale, unele din acestea utilizându-se la un nivel foarte redus.

Documentele de licitație nu conțin toate datele obligatorii de calificare a operatorilor economici

Documentația de licitație reprezintă documentele care conțin cerințele formale, tehnice ce permit descrierea obiectivă a obiectului contractului de achiziție publică, în baza căruia operatorul economic își va elabora oferta. Datele obligatorii de calificare a operatorilor economici în cadrul procedurilor de achiziție publică sînt prevăzute în art.16 alin.(1) din Legea nr.96-XVI.

Urmare testărilor efectuate, s-a constatat că în 4 din 6 cazuri s-au solicitat informații neconforme legii privind calificarea operatorilor economici, nefiind solicitat pachetul integral de documente obligatorii prevăzut de legislație, cum ar fi:

- bonitatea, implicit certificate care atestă că acesta nu se află în proces de lichidare sau de insolvență, că patrimoniul operatorului economic nu este sechestrat, că activitatea sa de afaceri nu este suspendată;
- informații privind achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii în conformitate cu legislația țării în care acesta este rezident;
- informații privind neaplicarea sancțiunilor administrative sau penale, pe parcursul ultimilor 3 ani, față de persoanele de conducere ale operatorului economic în legătură cu activitatea lor profesională sau cu prezentarea de date eronate în scopul încheierii contractului de achiziții publice;
- informații privind componența fondatorilor și a persoanelor afiliate.

MS nu evaluează adecvat ofertele

MS nu întotdeauna s-a conformat cerințelor nominalizate la evaluarea ofertelor, deși Legea nr.96-XVI este foarte explicită în ceea ce privește evaluarea acestora și procedurile care trebuie efectuate. Astfel, la achiziția a 3 camere de dezinfectie instalate pe autovehicule, cu valoarea de 2,4 mil.lei, a fost desemnată câștigătoare oferta **S.R.L. „Imunotehnomed”**, care urma a fi respinsă din cauza necoresponderii parametrilor tehnici indicați în ofertă față de cei stipulați în caietul de sarcini la următoarele poziții: dimensiunile autovehiculului; dotarea camerei de dezinfectie; generator de aburi; și altele. Se menționează și faptul că oferta firmei nominalizate nu a fost cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, aceasta fiind mai scumpă cu 270,8 mii lei față de cea propusă de **S.R.L. „Railmed”**, desemnată nevalabilă, motivându-se prin faptul că parametrii tehnici indicați în ofertă nu corespund cu cei indicați în caietul de sarcini.

Urmare desfășurării licitației publice privind achiziționarea a 8 instalații digitale de radiodiagnostic cu 3 locuri de muncă, MS a încheiat cu **S.R.L. „S&T Mold”** contractul nr.830/06-2 din 07.11.2007. Prin atribuirea și încheierea contractului respectiv, de către factorii de decizie ai MS **au fost ignorate condițiile inițiale ale licitației prin care s-au solicitat instalații digitale de radiodiagnostic cu 2 și 3 locuri de muncă. Ca rezultat, au fost contractate instalații digitale de radiodiagnostic doar cu 3 locuri de muncă, ceea ce a generat cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.** Totodată, oferta mai avantajoasă din punct de vedere economic a **S.R.L. „Moldan Service”** cu 298,4 mii euro, care a propus instalațiile solicitate cu 2 și 3 locuri de muncă, a fost respinsă, motivându-se că prețurile nu erau fixe, pe cînd în ofertă prețul este indicat.

MS n-a monitorizat recepționarea dispozitivelor medicale. Ca urmare, parametrii tehnici a 8 instalații de radiodiagnostic nu corespund celor prevăzuți în contract, iar pacienții au fost privați de servicii calitative.

MS, deși a desfășurat procedura de achiziții publice și a contractat dispozitivele medicale, funcția recepționării acestora a transmis-o IMSP, care nu dispune de specialiști competenți în domeniu. De asemenea, MS nu a asigurat în mod rezonabil participarea unor experți calificați și n-a monitorizat acest proces. **În consecință, 8 instalații de radiodiagnostic performante model „Duo Diagnost Digital”, cu prețul mediu pentru o unitate de 4,5 mil.lei, cu valoarea totală de 35,6 mil.lei, livrate de către firma S.R.L. „S&T Mold” instituțiilor medicale la finele anului 2007 și instalate pe parcursul anului 2008, nu funcționează în regim digital (deși a fost achitat costul instalațiilor digitale), ci doar în regim simplu, iar completarea tehnică a dispozitivelor medicale respective nu corespunde cerințelor tehnice specificate în documentele de achiziție. Potrivit caracteristicilor tehnice indicate în documentele de licitație, instalațiile respective trebuiau să funcționeze în regim complet digital, o funcție ce permite: recepționarea imaginii digitale pe monitor cu posibilitatea modificării contrastului și îmbunătățirii calității acesteia, salvarea imaginii pe suport electronic și/sau printarea acesteia pe diverse dispozitive hardcopy, inclusiv imprimarea pe filme radiologice fără prelucrarea cu reagenți chimici. Potrivit mențiunilor specialiștilor radiologi de la IMSP, funcționarea în regim digital nu este posibilă din motiv că amplificatorul de imagine este de dimensiuni reduse – 23x23 cm în loc de 43x43 cm, iar sistemul informațional (software-ul) destinat operațiunilor de recepționare, modificare a imaginii lipsește. Din lipsa specialiștilor (bioingineri medicali), spitalele nu au fost capabile să constate la timp pe cont propriu neajunsurile existente, pentru**

care motiv în unele acte de predare-primire a lucrărilor de instalare nu au fost consemnate pretenții furnizorului privind necoresponderea parametrilor tehnici față de cei contractați. Deși prezintă deficiențe majore în funcționare, aceste sisteme de radiodiagnostic sînt instalate la unele IMSP de nivel republican și de importanță vitală, cum ar fi: Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, Institutul Oncologic, Spitalul Clinic Republican, Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, Spitalul Ftziopneumologie, sat.Vorniceni și altele.

Utilizarea instalațiilor de radiodiagnostic doar în regim simplu prezintă o serie de dezavantaje majore, după cum urmează: lipsește sistemul informațional, fiind imposibilă obținerea imaginii digitale pe monitor, precum și înregistrarea cronologică a investigațiilor; lipsește dispozitivul pentru segmentarea filmului care nu permite efectuarea radiografiilor centrate; lipsește dispozitivul pentru compresie dozată; este imposibil de a imprima integral imaginea pe filmele radiologice; **doza de radiație administrată este mai mare în cazul instalațiilor ce funcționează în regim obișnuit; în cazul unei imagini distorsionate este necesar de a iradia pacientul repetat, fiind imposibilă prelucrarea calitativă a acesteia în regim digital; personalul medical este impus să prelucreze pelicula radiologică cu reagenți chimici, ceea ce implică costuri adiționale și expune personalul unui grad înalt de nocivitate;** lipsește posibilitatea păstrării în regim electronic a arhivei pacientului, fapt ce nu permite urmărirea în dinamică a modificărilor în patologia acestuia; nu este posibilă generarea automată de rapoarte sintetice ce vizează structura și numărul de investigații acordate; necesitatea dezvoltării peliculei presupune cheltuirea irațională a timpului în detrimentul pacientului.

În același timp, unii membri ai comisiilor de recepționare a lucrărilor de instalare a sistemelor radiologice nu au manifestat diligența cuvenită în procesul de verificare a conformității funcționării aparaturii. De menționat că majoritatea IMSP nu s-au adresat Companiei **"S&T Mold" S.R.L.** potrivit art. 761 alin. (1) din Codul civil al RM⁶ prin care, în conformitate cu uzanțele, cumpărătorul este obligat să efectueze acțiuni care sînt necesare din partea acestuia pentru garantarea predării și primirii bunului potrivit prevederilor contractului. De asemenea, conform art.765 alin. (6) din același Cod, dacă prin contract vânzătorul este obligat să controleze calitatea bunului, vânzătorul trebuie să prezinte cumpărătorului dovezi de efectuare a controlului calității bunului.

Funcționarea instalațiilor de radiodiagnostic cu deficiențele descrise a determinat privarea pacientului de servicii calitative și a limitat numărul de investigații efectuate.

Cu firma **S.R.L. "S&T Mold"** a mai fost semnat un contract de achiziționare a 7 instalații de radiodiagnostic de același model la finele anului 2008, cu prețul pentru o unitate de 3,9 mil.lei, în valoare totală de 27,6 mil.lei. Pentru a asigura activitatea acestor instalații în regim digital, furnizorul a echipat aceste instalații cu cititorul de imagine PCR Eleva-S, care funcționează în regim digital, dar cu capture indirectă.

Documentele aferente achizițiilor sînt întocmite și păstrate în mod neadecvat

Urmare procedurilor de testare, s-a constatat că din 6 licitații publice una conține informații neveridice privind

datele de calificare a operatorilor economici, adică parametri tehnici prezentați în darea de seamă nu coincid cu cei prezentați de către furnizor în ofertă (S.R.L. „Imuno-tehnomed”).

La MS nici unul din cele 6 dosare întocmite n-a intrunit prevederile pct.6 și pct.7 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.9 din 17.01.2008⁷, și anume modalitatea de prezentare a informației, de întocmire și de păstrare a dosarelor achizițiilor publice.

Cele menționate identifică riscul pierderii/dispariției sau sustragerii și înlocuirii unor documente din dosar, precum și dificultăți în găsirea unor documente și urmărirea respectării procedurilor de achiziție publică.

Neregularitățile și deficiențele constatate la Obiectivul II se datorează tratării superficiale de către fosta conducere a MS, în perioada anilor 2007-2009, a domeniului achizițiilor publice, neasigurării controlului managerial adecvat al proceselor aferente achizițiilor publice; lipsei de responsabilitate și activității ineficiente a membrilor grupului de lucru privind achizițiile publice; alocării mijloacelor bănești pentru procurarea dispozitivelor medicale la finele anului bugetar, care devine un impediment în utilizarea eficientă a mijloacelor prin proceduri corecte de achiziții.

Recomandări:

MS:

5. Să examineze oportunitatea plafonării rezonabile a adaosului comercial la dispozitivele medicale achiziționate pentru sistemul de sănătate și, după caz, să înainteze Guvernului propuneri de modificare a cadrului legal.

6. Să asigure:

6.1. întreprinderea măsurilor de responsabilizare a personalului implicat în procesul vizat, prin definirea clară a obligațiilor, precum și stabilirea modului adecvat de raportare a executării obligațiilor;

6.2. responsabilizarea personalului în vederea corectitudinii calculării necesarului de dispozitive medicale la etapa de elaborare a proiectului de buget;

6.3. instruirea continuă a personalului implicat în achizițiile publice;

6.4. monitorizarea permanentă, analiza și evaluarea modului de desfășurare a activității de achiziții publice;

6.5. controlul managerial privind recepționarea dispozitivelor medicale.

IMSP:

7. În scopul confirmării corespunderii parametrilor tehnici ai dispozitivelor cu cei contractați, să asigure respectarea întocmai a clauzelor contractuale și implementarea procedurilor de control corespunzătoare.

MS în comun cu IMSP:

8. Să asigure înaintarea reclamațiilor către Compania „S&T Mold” S.R.L. în conformitate cu clauzele prevăzute în contractul de achiziționare a mărfurilor nr. 830/06-2 din 07.11.2007 și ale art. 768 din Codul civil nr. 1107-XV din 06.06.2002, cu solicitarea de la vânzător a digitalizării instalațiilor de radiodiagnostic „Duo Diagnost Digital”, pentru conformarea acestora cerințelor solicitate de cumpărător la încheierea contractului.

9. Să examineze, în mod de urgență, oportunitatea înaintării în instanța de judecată a acțiunii de revendicare a dreptului legal de recuperare a prejudiciului de la Compania „S&T Mold” S.R.L. în legătură cu livrarea dispozitivelor medicale ce nu corespund cerințelor stipulate în caietul de sarcini și contractul de achiziție.

⁶ Legea nr. 1107-XV din 06.06.2002 Codul civil al Republicii Moldova.

⁷ Hotărîrea Guvernului nr.9 din 17.01.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice”.

Obiectivul III: „A monitorizat Ministerul Sănătății utilizarea eficientă a dispozitivelor medicale de către IMSP?”

Auditul a constatat că, deși cadrul normativ actual pune în sarcina MS responsabilitatea exercitării controlului asupra folosirii eficiente și raționale a patrimoniului de stat aflat în gestiunea IMSP subordonate acestuia, precum și asupra monitorizării utilizării dispozitivelor medicale distribuite raioanelor incluse în proiectul-pilot de dotare cu dispozitive medicale, ministerul n-a exercitat în mod adecvat funcția respectivă. Ca urmare, unele dispozitive au fost exploatate ineficient, iar altele nu au fost utilizate perioade îndelungate din cauza: amplasării neoptimale; punerii în funcțiune cu întârzieri nejustificate; nevalorificării tuturor posibilităților acestora, inclusiv a regimului digital; lipsei tarifelor la unele investigații efectuate la dispozitivele achiziționate. Toate acestea sînt rezultatul nerespectării cadrului legal de către MS, precum și nefundamentării analitice a actului decizional la etapa utilizării, în consecință fiind limitat accesul populației la servicii calitative.

Ministerul Sănătății nu monitorizează în mod adecvat randamentul utilizării dispozitivelor medicale

Potrivit pct. 26 din Regulamentul MS, ministerul exercită controlul asupra folosirii eficiente și raționale a mijloacelor bugetare și a patrimoniului de stat, aflat în gestiunea IMSP. În același context, în conformitate cu pct. 9 din Planul de acțiuni aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 563 din 22.05.2006, MS îi revine responsabilitatea monitorizării trimestriale a eficienței utilizării dispozitivelor medicale instalate în raioanele-pilot (Călărași, Ceadr-Lunga, Glodeni).

Eficiența utilizării dispozitivelor medicale trebuie apreciată în baza unor criterii de performanță aprobate la nivel de structură centralizată, în scopul stabilirii unor standarde, care să ofere posibilitatea evaluării randamentului acestora. Deși, potrivit Planului de acțiuni aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 563, în sarcina MS a fost pusă elaborarea și aprobarea criteriilor de evaluare a eficienței utilizării dispozitivelor medicale, acest lucru nu a fost îndeplinit, actualmente neexistînd standarde de apreciere a randamentului exploatării dispozitivelor medicale.

Urmare efectuării procedurilor de audit la IMSP, beneficiare de dispozitive medicale achiziționate în perioada analizată, se relevă că conducerea IMSP nu solicită de la unitățile de economie și planificare elaborarea rapoartelor analitice privind randamentul exploatării dispozitivelor medicale, fapt care nu permite cunoașterea reală a situației și valorificarea acestor informații întru întreprinderea măsurilor de remediere, în cazurile în care productivitatea este redusă. De asemenea, MS, nemonitorizînd la nivelul cuvenit gestionarea dispozitivelor medicale, nu solicită IMSP elaborarea și prezentarea rapoartelor respective. Deficiențele depistate se datorează controlului intern insuficient, precum și neexercitării, în termenele stabilite, a sarcinilor prevăzute de cadrul normativ privind monitorizarea eficienței utilizării dispozitivelor medicale.

Drept consecință, monitorizarea insuficientă a utilizării dispozitivelor medicale instalate la IMSP a condiționat imposibilitatea corectării, în termen rezonabil, a tendințelor negative în randamentul exploatării acestora.
Dispozitivele medicale costisitoare nu sînt utilizate la un randament optim, existînd oportunități reale de îmbunătățire a exploatării acestora.

Echipa de audit s-a confruntat cu dificultatea aprecierii eficienței utilizării echipamentelor medicale din motivul inexistenței criteriilor de evaluare a acestora. Prin urmare, la aprecierea eficienței utilizării dispozitivelor medicale s-a ținut cont de bunele practici internaționale. În confor-

mitate cu acestea, nivelul optim de utilizare este de 80% din capacitatea de investigare stipulată în documentația tehnică. Utilizarea sub nivelul optim stabilit relevă folosirea ineficientă a echipamentului și sugerează superioritatea parametrilor tehnici în comparație cu necesitățile reale ale IMSP beneficiare.

După cum s-a menționat, MS a achiziționat 21 de instalații de radiodiagnostic, inclusiv model „Duo Diagnost Digital” – 15 (din care 8 nu funcționează în regim digital, ci doar în regim simplu, 7 funcționează în regim digital, fiind suplinite cu cititorul de imagini PCR Eleva-S); 3 instalații model „Baccara RF-43” și 3 instalații model „TX-20HF-BD”. Echipa de audit a testat eficiența utilizării instalațiilor după tipurile acestora.

Rezultatele testărilor de fond efectuate pe cele trei tipuri de utilaje medicale, considerate a fi importante din punctul de vedere al semnificației, se prezintă în următoarele tabele.

Date analitice privind randamentul utilizării dispozitivelor model „Duo Diagnost Digital” marca Philips, care nu funcționează în regim digital
Tabelul nr.3

Denumirea aparatului	Beneficiar	Nr. investigații efectiv prestate				Nr. investigații potrivit normativelor**				Randament (%) (col.6: col.10/100)
		2008	2009	2010*	Total	2008	2009	2010*	Total	
Sistem radiologic „Duo Diagnost Digital” cu 3 locuri de muncă, cu preț mediu de 4,5 mil. lei	IMSP SCR	2005	4997	3561	10563	4982	13356	9911	28249	35,8
	IMSP CNŞPMU	7162	11185	8257	26604	8321	13356	10812	32489	81,9
	IMSP ICŞDOSMC	13795	14230	10022	38047	8162	13356	11077	32595	116,7
	IMSP SCM „Sfînta Treime”	286	601	501	1388	6678	13356	10971	31005	4,5
	Policlinica ACSR	2799	3607	2999	9405	8639	13356	10706	32701	28,8
	IMSP SCSO	2377	2648	2116	7141	4770	13356	10971	29097	24,5
	IMSP IO	256	3106	2566	5928	1219	13356	11236	25811	23,0
	IMSP SF Vorniceni	595	1583	1345	3523	5300	13356	10856	29512	11,9

Sursă: Informații prezentate de către IMSP

*Datele prezentate vizează perioada de 10 luni ale anului 2010.

** Pentru modelul „Duo Diagnost Digital”, potrivit mențiunilor experților din domeniul radiologiei, s-a stabilit că capacitatea normată a echipamentului constituie 53 de investigații pe zi, cifră obținută prin calcularea mediei aritmetice a datelor furnizate de către specialiști în domeniu.

Datele prezentate în Tabelul nr. 3 pentru cele opt instalații model „Duo Diagnost Digital”, cu preț de 4,5 mil. lei pentru o unitate, relevă că randamentul utilizării instalațiilor menționate variază între 4,5% și 116,7%. Astfel, randamentul utilizării la IMSP SCM „Sfînta Treime” constituie numai 4,5%, la IMSP SF Vorniceni – 11,9%, pe cînd la CNŞPMU – 81,9%, iar la IMSP ICŞDOSMC – 116,7%, ceea ce demonstrează că instalațiile de radiodiagnostic performante și costisitoare se utilizează de către unele IMSP la un nivel optimal, iar de către altele la un nivel foarte redus.

Date analitice privind randamentul utilizării dispozitivelor (7 instalații model „Duo Diagnost Digital” marca Philips + PCR Eleva-S”) se prezintă în Tabelul nr.4.
Tabelul nr.4

Denumirea aparatului	Beneficiar (cîte un aparat fiecare)	Nr. investigații efectiv acordate			Nr. investigații potrivit normativelor			Randamentul utilizării (%)
		2009	2010*	Total	2009	2010*	Total	
Instalație digitală de radiodiagnostic cu 3 locuri de muncă „Duo Diagnost Digital” + PCR Eleva-S”, printer digital „Codonex Horizon GS” cu preț mediu de 3,9 mil. lei	IMSP SR Ceadr-Lunga	0	3386	3386	0	12243	12243	27,7
	IMSP SR Glodeni	0	-	0	0	19133	19133	0
	IMSP SR Călărași	0	1739	1739	0	11077	11077	15,7
	IMSP IO	0	2711	2711	0	9275	9275	29,2
	IMSP SR Drochia	3683	8008	11691	6360	10812	17172	68,0
	IMSP INN	304	3321	3625	742	11183	11925	30,4
	IMSP CNŞPMU	17224	26458	43682	4646	10971	15617	279,7

Sursă: Informații prezentate de către IMSP

* Datele prezentate vizează perioada de 10 luni ale anului 2010.

Datele prezentate în Tabelul nr. 4 denotă că cele 7 instalații model „Duo Diagnost Digital” + PCR Eleva-S”, cu preț de 3,9 mil. lei pentru o unitate, au fost utilizate

la un randament cuprins între 0% și 279,7%. Astfel, de către CNSPMU instalația respectivă a fost utilizată la un randament de 2,8 ori mai mare în comparație cu cel normativ, iar de către SR Călărași – doar de 15,6%, SR Ceadir-Lunga – 27,7%.

De remarcat că instalația de radiodiagnostic repartizată în martie 2009 SR Glodeni n-a fost pusă în funcțiune de către acesta, motivându-se că spitalul este în reparație, pacienții fiind privați de servicii de diagnostic performant în domeniul radiografiei, radioscopiei și tomografiei. Ulterior (septembrie 2009), instalația a fost transmisă SCM Bălți, care, de asemenea, n-a fost utilizată până la 15.10.2010.

Numărul mediu al investigațiilor efectuate la instalația de radiodiagnostic "Duo Diagnost Digital" + PCR Eleva-S" de către CNSPMU, pentru perioada de referință, este de 148,0 investigații pe zi, fapt care confirmă potențialul remarcabil al aparatului, în 15 luni de funcționare efectuându-se 43,7 mii investigații, ceea ce constituie 65,9% din volumul total de servicii prestate la cele 7 dispozitive medicale de acest model. O diferență atât de pregnantă este determinată de managementul strategic calitativ implementat de acesta, capacitatea de asimilare a necesităților pacienților cu dimensiunea fluxului de pacienți, de care la repartizarea altor instalații MS n-a ținut cont. Aceasta este consecința lipsei unei analize apriorice a volumului de investigații necesare fiecărei IMSP în parte. Astfel, numai la 3 instalații model "Duo Diagnost Digital" din cele 15 care au fost repartizate instituțiilor medicale, a fost depășit nivelul-standard de 80,0% al randamentului, fiind utilizate în mod optim capacitățile și opțiunile instalației, celelalte fiind poziționate sub indicele de referință.

Datele analitice privind randamentul utilizării dispozitivelor model „Baccara RF-43” se prezintă în tabelul următor.

Tabelul nr.5

Denumirea aparatului	Beneficiar (cîte o unitate de fiecare)	Nr. investigații efectiv acordate		Nr. investigații potrivit normativelor		Randamentul utilizării (%)
		2009	2010*	2009	2010*	
Instalație digitală de radiodiagnostic cu 3 locuri de muncă „Baccara RF-43”, cu prețul mediu de 5,9 mil. lei	IMSP Spitalul ACSR	0	476	0	3180	15,0
	IMSP IO	0	780	0	2014	38,7
	IMSP SCR	0	851	0	3286	25,9

Sursă: Informații prezentate de către IMSP

*Datele prezentate vizează perioada de 10 luni ale anului 2010

Datele din tabel relevă că deși sistemul de radiodiagnostic model "Baccara RF-43" este performant și costisitor (5,9 mil. lei pentru o unitate), iar parametrii tehnici, diversitatea funcțiilor și opțiunile multiple asigură servicii de înaltă calitate, aparatele sînt exploatate la capacități reduse. În perioada 01.01-01.10.2010, în total, au fost efectuate doar 2,1 mii investigații (sau 13,7 investigații pe zi), în loc de 8,5 mii investigații, potrivit capacităților de investigare, ceea ce constituie un nivel mediu de randament de 24,9%.

Datele analitice privind randamentul utilizării instalațiilor mobile de radiodiagnostic "TX-20HF-BD" sînt prezentate în Tabelul nr.6.

Tabelul nr.6

Denumirea aparatului	Beneficiar (cîte o unitate de fiecare)	Total investigații efectuate*	Total zile de funcționare	Total investigații conform normativelor	Randamentul utilizării (%)
Instalație mobilă de radiodiagnostic model „TX-20HF-BD”, cu prețul mediu de 2,2 mil. lei	IMSP SR Călărași	16	448	23744	0,06
	IMSP SR Glodeni	-	441	23373	0
	IMSP SR Ceadir-Lunga	37	396	20988	0,2

Sursă: Informații prezentate de către IMSP

Rezultatele analizei randamentului exploatării celor 3 instalații mobile de radiodiagnostic model "TX-20HF-BD", cu prețul de 2,2 mil. lei, au relevat că la sistemul de radiodiagnostic de la IMSP SR Glodeni nu s-a efectuat nici o investigație, acesta staționînd și pînă la ora actuală.

La celelalte 2 instalații, pe o durată medie de 19,5 luni de funcționare, în total s-au efectuat doar 53 de investigații, ceea ce constituie un randament de utilizare de 0,08 % din capacitatea de investigare optimă.

În aceste condiții evoluția negativă a indicatorilor privind utilizarea dispozitivelor medicale extinde perioada de recuperare a investițiilor efectuate în achiziția dispozitivelor medicale respective de la o durată de exploatare recomandată de către producător, în general de 10 ani, la o durată ce depășește de pînă la zeci de ori acest termen, reieșind din tendința utilizării lor la nivelul anilor 2009-2010.

Situația respectivă, de asemenea, s-a datorat faptului că MS n-a stabilit în mod rezonabil necesitățile reale ale IMSP în instalații de radiodiagnostic și indicatorii de utilizare a lor, rezultatul acestor omisiuni determinînd repartizarea inadecvată a instalațiilor de radiodiagnostic performante (IMSP incluse în proiectul-pilot fiindu-le repartizate cîte două instalații, neținîndu-se cont de fluxul neesențial de pacienți). **În consecință, de serviciile performante prestate la acestea a beneficiat un număr redus de populație.**

Achizițiile realizate în perioada de referință n-au asigurat sporirea accesului populației la servicii medicale performante.

Proiectul-pilot de dotare cu dispozitive medicale a IMSP din raioanele-pilot a avut drept **scop primordial îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale calitative.** În acest sens, prin achiziția și repartizarea efectuată de MS se urmărea asigurarea unui contingent reprezentativ al populației cu servicii de înaltă calitate și degrevarea IMSP de nivel republican de sarcina investigării unui excedent de pacienți ce puteau beneficia de aceste servicii în centrele raionale.

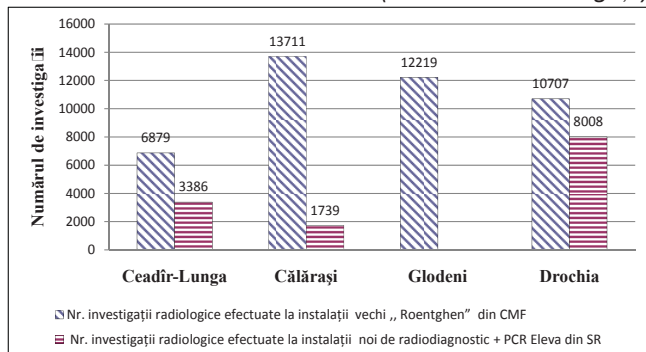
Urmare procedurilor de audit efectuate la cele trei IMSP, incluse în proiectul-pilot de dotare cu dispozitive medicale, s-a constatat că instalațiile de radiodiagnostic performante și costisitoare, cîte două la număr, au fost repartizate spitalelor raionale, la serviciile cărora au acces doar pacienții internați în spital. Centrele medicilor de familie, care deserveșc întreaga populație a raionului, n-au beneficiat de instalații performante, prestînd servicii și în continuare la echipamentele radiologice învechite care emit o doză de radiație de 8-10 ori mai mare în comparație cu instalațiile noi.

Testele de audit efectuate la IMSP au relevat că, deși MS a motivat necesitatea achiziționării instalațiilor de radiodiagnostic prin faptul că echipamentul radiologic este învechit și nu corespunde cerințelor de radioprotecție, și după instalarea sistemelor performante, investigarea pacienților se efectuează la echipamentul radiologic învechit. Astfel, în urma testării IMSP din 4 raioane, s-a constatat că investigațiile radiologice se efectuează preponderent populației raionului la Centrele medicilor de familie, care dispun de utilaje radiologice învechite, și nu la sistemele de radiodiagnostic performante, instalate în spitalele raionale. În acest context, se exemplifică că, în perioada de 10 luni ale anului 2010, la Centrele medicilor de familie s-au efectuat 43,5 mii de investigații la echipamentul radiologic vechi, pe cînd la instalațiile noi din spitalele raionale – doar 12,6 mii investigații. Această situație se datorează amplasării instalațiilor de radiodiagnostic performante în incinta spitalelor raionale, fapt ce împiedică investigarea persoanelor asigurate nespitalizate, deoarece CNAM achită spitalelor raionale doar costul serviciilor pentru cazurile tratate ale pacienților spitalizați. De remarcat că persoanele asigurate din raioanele respective, care nu sînt internate în spital, pot să beneficieze de serviciile performante prestate la aceste aparate doar contra cost.

Datele privind analiza comparativă a investigațiilor

efectuate de către spitalele raionale la instalațiile noi „Duo Diagnost Digital” + PCR Eleva-S” și de către CMF la echipamentele radiologice de model vechi se prezintă în Diagrama nr. 2.

Diagrama nr. 2
(numărul de investigații)

Sursă: Informații prezentate de către IMSP

Din datele prezentate în Diagrama nr. 2 se observă că la sistemele digitale de radiodiagnostic performante s-au efectuat mai puține investigații decât la instalațiile vechi de tip „Roentghen” din CMF. Se exemplifică că în raionul Călărași numărul de pacienți investigați la aparatele vechi de tip „Roentghen” (care sînt depășite din punct de vedere fizic și moral sub raportul calității imaginii și, implicit, al preciziei rezultatului), a fost de 8,0 ori mai mare în comparație cu cel al pacienților investigați la sistemele noi de radiodiagnostic. **După cum se observă din analiza prezentată, nu a fost asigurat în mod echitabil, încă de la etapa planificării, accesul egal al pacientului asigurat la servicii calitative, indiferent de statutul clinic al acestuia.**

Dispozitivele medicale nu sînt utilizate în mod eficient, reieșind din caracteristicile tehnice contractate ale acestora

Potrivit caracteristicilor tehnice, instalațiile de radiodiagnostic sînt dotate cu funcții de efectuare a investigațiilor radiografice, radioscopice și tomografice, utilizarea eficientă a acestora presupunînd efectuarea întregului spectru de investigații, în corespundere cu capacitatea și opțiunile de care dispun aparatele.

În urma testărilor de audit, s-a constatat că la unele IMSP nu sînt utilizate toate opțiunile de care dispune instalația, deși complexitatea acordării serviciilor permite folosirea acestora în toate cele trei regimuri, iar pentru altele, reieșind din specificul investigațiilor efectuate, nu era necesară instalarea unor astfel de dispozitive performante și costisitoare **cu 3 regimuri** de investigare. Astfel, din 15 IMSP care au beneficiat de 18 instalații de radiodiagnostic, s-a relevat că la 7 din acestea se efectuează toate trei tipuri de investigații, însă cota preponderentă o dețin investigațiile de radiografie, celelalte două tipuri de investigații fiind prestate într-un număr foarte redus. 4 IMSP efectuează doar investigații de radiografie, iar celelalte 4 IMSP efectuează investigații de radiografie și într-un număr redus de tomografie sau de radioscopie.

Echipa de audit consideră că IMSP care efectuează practic doar investigații de radiografie, ținîndu-se cont de complexitatea serviciilor prestate, de necesitatea pregătirii specialiștilor în domeniul prestării serviciilor respective, precum și de cheltuielile necesare pentru întreținerea ulterioară a dispozitivelor performante (cu 3 locuri de muncă) nu necesitau instalarea acestora.

Misiunea de audit a relevat că există alternativa privind procurarea unor instalații mai ieftine, capabile să presteze servicii de radiografie de o calitate mai înaltă, dar în mod mai economic. În acest sens, se exemplifică achiziționarea,

în anul 2008, de către Primăria mun. Chișinău a 5 instalații digitale de radiodiagnostic model „RDD KRDC-09 ALFA” pentru Asociațiile medicale teritoriale ale mun. Chișinău, la prețul de 1,2 mil. lei pentru o unitate, ceea ce este în medie de circa 3 ori mai puțin, în raport cu prețul celor achiziționate de MS, care asigură efectuarea investigațiilor radiologice în regim direct digital, ceea ce nu se efectuează la majoritatea aparatelor costisitoare achiziționate de către MS, ci doar la trei din ele (model „Baccara RF-43”, la prețul de 5,9 mil. lei). Capacitatea de investigare a acestor instalații este de 80 de investigații pe zi, fapt care permite efectuarea, în regim de urgență, a 20,0 mii de investigații pe an la o instalație. Informația solicitată de la Asociațiile respective denotă că, în perioada anilor 2009-2010, la instalațiile de referință s-au efectuat în total 114,4 mii de investigații, sau în medie 52 de investigații pe zi, pe cînd la cele achiziționate de MS la prețuri mult mai mari s-au efectuat doar 18 investigații pe zi (reieșind din numărul de investigații efectuate pe parcursul a 10 luni ale anului 2010), sau de circa 3 ori mai puțin.

În condițiile în care MS doar pentru cele 4 IMSP care prestează numai servicii de radiografie ar fi achiziționat instalații de radiodiagnostic de modelul celor procurate pentru Asociațiile medicale teritoriale ale mun. Chișinău, ar fi fost posibilă economisirea mijloacelor bănești în sumă de 12,6 mil. lei. Ținîndu-se cont de faptul că și la alte instalații se efectuează un număr foarte redus de investigații radioscopice și tomografice, ar fi fost mai rezonabilă achiziționarea sistemelor digitale de radiodiagnostic de modelul specificat, sau, în unele cazuri, a instalațiilor cu 2 locuri de muncă, fiind posibilă economisirea a mai multor mijloace bănești, iar investigațiile radioscopice și tomografice fiindu-le asigurate pacienților, după caz, la instituțiile din republică specializate în diagnosticarea performantă.

Aceste deficiențe sînt cauzate de lipsa unei analize argumentate la etapa de planificare a achiziționării dispozitivelor medicale și de repartizare neoptimală a lor, precum și a monitorizării de către MS a utilizării eficiente a patrimoniului public, ceea ce a favorizat admiterea cheltuielilor iraționale de la bugetul de stat pentru opțiuni ale utilajului care nu se folosesc de către unele IMSP, deoarece nu sînt potrivite specificului asistenței medicale acordate de către acestea.

Dispozitivele medicale performante n-au fost instalate la IMSP într-un termen rezonabil

În scopul asigurării utilității echipamentului medical și asigurării accesului la servicii calitative, dispozitivele medicale performante urmau să fie instalate într-un termen rezonabil.

Testările de audit au relevat că toate IMSP au instalat cu întârzieri instalațiile de radiodiagnostic, decalajele în instalarea dispozitivelor medicale fiind determinate de o serie de factori, cum ar fi: timpul insuficient acordat IMSP pentru pregătirea încăperilor potrivit planului tehnic aprobat; lipsa resurselor financiare destinate reparațiilor spațiilor respective, inclusiv din motivul neplanificării acestora; nerealizarea unei evaluări preliminare de către MS privind capacitatea unor IMSP de a ajusta în termen rezonabil încăperile cerințelor tehnice impuse; tergiversarea nejustificată a lucrărilor de reparație a unor încăperi destinate instalării dispozitivelor medicale.

În acest context, se exemplifică că, din 18 instalații livrate de către MS instituțiilor medicale, 2 au fost puse în funcțiune cu o întârziere de 15-16 luni, iar celelalte 16 instalații – cu o întârziere de la 5 pînă la 11 luni. **Ca rezultat, populația nu a avut acces la servicii de radiodiagnostic performante. În perioada staționării instalațiilor a fost ratată oportunitatea efectuării a 172,9 mii de investigații de radiodiagnostic (conform calculelor estimative,**

reieșind din numărul zilelor de staționare și numărul de investigații potrivit normativelor optime, acestea, la necesitate, fiind efectuate la instalațiile de model vechi).

Organizarea nechibzuită și tergiversarea neargumentată a lucrărilor de dare în exploatare a sălilor radiologice sînt rezultatul coordonării ineficiente între factorii de decizie ai MS și ai IMSP, precum și al lipsei unui plan de acțiuni coerent, care ar fi permis organizarea operativă a lucrărilor premergătoare instalării și evitarea perioadelor de staționare de durată.

Lipsa unor tarife la investigațiile de profil vascular nu permite efectuarea investigațiilor de înaltă performanță

În perioada auditată, după cum a fost menționat, MS a achiziționat un ultrasonograf Doppler cu profil cardiovascular model "HD 11 XE", cu valoarea de 1,9 mil. lei, instalat la Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, care se utilizează în scopul efectuării investigațiilor de profil cardiologic. Acesta are capacitatea de investigare și a maladiilor de profil vascular, fiind necesară instalarea suplimentară a unui sistem informațional, care la momentul achiziționării lipsea. Deși IMSP CRDM a investit mijloace bănești suplimentare în sumă de 674,3 mii lei pentru procurarea acestui sistem informațional în iunie 2009, din cauza lipsei în Catalogul unificat a tarifelor, investigațiile de profil vascular nu se efectuează nici actualmente, banii fiind utilizați irațional. Totodată, morbiditatea înaltă a pacienților din cauza bolilor cardiovasculare necesită diagnosticul precoce, cu scop de prevenire a complicațiilor severe cu risc major (accidente vasculare cerebrale, stenoze severe și ocluzii vasculare).

În aceeași situație de incapacitate de a acorda unele servicii performante, pentru care tarifele nu sînt aprobate, se află și alte IMSP.

De remarcat că, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 1128 din 28.08.2002⁸, unitățile medico-sanitare publice calculează tarifele la serviciile medico-sanitare în baza cheltuielilor, conform Metodologiei stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare, și le coordonează cu autoritățile administrației publice, asumîndu-și responsabilitatea pentru corectitudinea calculelor și calitatea serviciilor, iar Ministerul Sănătății, după coordonarea prealabilă cu Guvernul Republicii Moldova, le aprobă. Totodată, conform art. 9 alin. (5) din Legea nr. 10-XVI din

03.02.2009⁹, Guvernul este împuternicit să aprobe lista și tarifele serviciilor contra cost din sfera sănătății publice, prestate persoanelor fizice și juridice. Astfel, Hotărîrea Guvernului nr. 1128 din 28.08.2002 n-a fost ajustată la prevederile Legii nr. 10-XVI din 03.02.2009. Se menționează că MS, și după adoptarea legii menționate, a înaintat Comisiei guvernamentale propuneri privind coordonarea tarifelor la serviciile medicale noi, ce țin de implementarea tehnologiilor medicale avansate, dar nu propuneri de aprobare a acestora de către Guvern. **În consecință, pînă la momentul actual, tarifele propuse nu sînt aprobate de către Guvern, aparatul medical procurat nu se exploatează, iar tehnologiile medicale avansate nu pot fi aplicate pacienților. Totodată, instituțiile respective, nu în ultimul rînd, pierd din veniturile pasibile încasării și nu au posibilități să-și îmbunătățească baza tehnico-materială, aflîndu-se și în dificultatea negocierii cu CNAM a valorii acestor servicii din lipsa tarifelor aprobate.**

Pentru deblocarea situației create este necesară aducerea în concordanță a prescripțiilor Hotărîrii Guvernului nr. 1128 din 22.08.2002 la prevederile Legii nr. 10-XVI din 03.02.2009 referitor la aprobarea tarifelor la serviciile contra cost din sfera sănătății publice, prestate persoanelor fizice și juridice.

Recomandări Ministerului Sănătății:

10. Să asigure elaborarea și aprobarea criteriilor de evaluare a eficienței utilizării dispozitivelor medicale, cu stabilirea procedurii și a modalității exacte de realizare a procesului de monitorizare.

11. Să întreprindă măsurile necesare întru exercitarea la nivelul cuvenit a funcției de control asupra folosirii eficiente și raționale a patrimoniului de stat, aflat în gestiunea IMSP subordonate, și să asigure monitorizarea eficienței utilizării dispozitivelor repartizate în raioanele incluse în proiectul-pilot.

12. Să examineze oportunitatea reamplasării instalațiilor de radiodiagnostic performante, inclusiv a celor mobile, după caz, din spitalele raionale în CMF, întru sporirea accesului populației la serviciile radiologice prestate și îmbunătățirea calității acestora.

13. Să examineze posibilitatea redistribuirii dispozitivelor medicale, care se utilizează ineficient de către instituțiile beneficiare, altor instituții, în dependență de specificul activității și de necesitățile reale.

Echipa de audit:

**Șeful echipei de audit,
controlor superior de stat,
auditor public**

**Membrii echipei de audit:
controlor superior de stat,
auditor public
controlor superior de stat**

C.Sîrbu

**L.Ungureanu
Iu.Dumitraș**

⁸ Hotărîrea Guvernului nr. 1128 "Despre aprobarea Regulamentului cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare și Metodologiei stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare" (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărîrea Guvernului nr. 1128 din 28.08.2002).

⁹ Legea nr. 10-XVI din 03.02.2009 "Privind supravegherea de stat a sănătății publice" (în continuare – Legea nr. 10-XVI din 03.02.2009).

Anexa nr. 1

Domeniul de aplicare și metodologia de audit

Domeniul de aplicare

Curtea de Conturi, în conformitate cu Programul activității de audit pe anul 2010, a inițiat auditul performanței achiziției și utilizării dispozitivelor medicale, pentru a constata dacă au existat probleme în procesele de planificare, achiziție, repartizare și utilizare a dispozitivelor medicale de către MS și instituțiile medicale și, dacă au existat, atunci ce acțiuni urmează să întreprindă autoritățile publice vizate, IMSP

și alte instituții interesate pentru a îmbunătăți procesele respective, întru utilizarea eficientă a acestora și asigurarea accesului populației la servicii medicale de calitate.

Activitatea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, ca ghid servind Manualul de audit al performanței, elaborat de Curtea de Conturi în baza Standardelor Internaționale de Audit. Misiunea de audit a fost exercitată la Ministerul Sănătății și la

22 IMSP (Spitalul Clinic Republican, Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Urgentă, Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, Policlinica și Spitalul Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare, Institutul Oncologic, Institutul de Cardiologie, Institutul de Neurologie și Neurochirurgie, Spitalul Ftiziopneumologie, sat. Vorniceni, Spitalul Clinic Municipal "Sfânta Treime", Spitalul Clinic Municipal Bălți, Spitalul raional Călărași, Spitalul raional Glodeni, Spitalul raional Ceadir-Lunga, Spitalul raional Drochia, Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie și la 5 Asociații medicale teritoriale din mun. Chișinău). Pentru obținerea informațiilor suplimentare privind importul dispozitivelor medicale a fost utilizată baza de date a Serviciului Vamal și cea a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor.

Metodologia

Pentru a realiza obiectivul general al auditului, am examinat dacă există acte normative și legislative care reglementează domeniul dispozitivelor medicale și rolul Ministerului Sănătății și al IMSP în planificarea, achiziția, repartizarea și utilizarea eficientă a acestora.

- Am studiat cadrul normativ și legislativ pentru a stabili dacă este adoptată legea privind dispozitivele medicale și un Plan de dezvoltare strategică referitor la necesitatea procurării dispozitivelor medicale performante, destinate investigării maladiilor ce ocupă primele poziții în structura morbidității, care să stabilească și criteriile de selectare a instituțiilor ce necesită modernizare, dacă sînt elaborate și aprobate standarde de dotare tehnică a IMSP și dacă există un Program de dotare cu dispozitive medicale, aprobat de Guvern.

- Am verificat dacă MS dispune de date generalizatoare referitor la lista dispozitivelor medicale, care să permită cunoașterea gradului de dotare a **IMSP**. Această analiză a permis să stabilem dacă era necesară sau nu era necesară procurarea unor dispozitive noi și dacă repartizarea lor s-a efectuat în baza unei analize privind numărul necesar de investigații pentru fiecare IMSP în parte, care depinde de fluxul de pacienți, din care reiese dimensiunile parametrilor tehnici ai dispozitivelor ce urmau a fi achiziționate.

- Am analizat statele de funcții ale MS privind numărul specialiștilor competenți în domeniul de evaluare a utilajelor medicale moderne și dacă MS a atras alți specialiști, mențiți, la momentul întocmirii caietelor de sarcini, să stabilească criteriile și parametrii tehnici ai echipamentelor medicale solicitate, pe care ulterior, în timpul achiziției, să le confrunte cu cele ale echipamentelor.

- Am analizat lista de repartizare a dispozitivelor medicale IMSP, aprobată de MS, confruntînd-o cu solicitările de dispozitive medicale ale IMSP.

- Am solicitat și am analizat documentele care au stat la baza planificării-repartizării dispozitivelor și dacă acestea s-au efectuat în baza scrisorilor-solicitare ale IMSP privind necesarul de dispozitive medicale.

- La Ministerul Sănătății, am analizat planurile de finanțare și mijloacele financiare alocate de la buget.

- Am analizat corectitudinea conținutului anunțului de intenție și termenele de publicare, prin studierea publicațiilor din Buletinul Achizițiilor Publice și a paginilor web ale MS și Agenției Achiziții Publice.

- Din punct de vedere a economicității achizițiilor publice de dispozitive medicale, am analizat și am confruntat prețurile de achiziție a acestora cu costurile de import,

utilizînd baza de date a Serviciului Vamal, a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, și cu cele prezentate de furnizori.

- Am analizat documentele de constituire și activitate a Grupului de lucru (fișele postului, procesele-verbale, dările de seamă, dosarul achizițiilor publice), precum și modul în care membrii acestuia respectă principiile confidențialității și imparțialității.

- Am analizat etapele parcurse la desfășurarea achiziției publice, precum și respectarea termenelor, documentele aferente și corectitudinea întocmirii acestora.

- Pentru a evalua dacă MS înregistrează și documentează adecvat ofertele primite, am analizat înscrisurile din registre privind ofertele recepționate, iar pentru a stabili dacă ofertele se deschid la data și locul indicat, am comparat datele înregistrate în registru cu datele consemnate în procesele-verbale de deschidere a ofertelor, precum și cu datele indicate în invitația de participare și în documentele de licitație.

- Pentru a determina dacă MS evaluează adecvat ofertele, am analizat modul și criteriile expuse în documentația de licitație, comparînd ofertele recepționate cu datele expuse în documentele de licitație, precum și modul de depunere de către ofertanți a garanțiilor de bună execuție a contractelor.

- Am verificat dacă se respectă termenele de publicare și de semnare a contractului, comparînd datele reale cu cele prevăzute de lege.

- Am efectuat inspecții la unele IMSP cărora le-au fost repartizate dispozitive medicale în scopul stabilirii exacte a parametrilor, specificațiilor tehnice și am solicitat informații privind numărul de investigații efectuate, am generalizat informația obținută de la IMSP, am identificat problemele generale în baza cărora echipa de audit a determinat eficiența utilizării acestora.

- Am consultat bunele practici naționale și internaționale în domeniul utilizării dispozitivelor medicale în scopul determinării valorii-standard în baza căreia va fi evaluată eficiența exploatării acestora.

- Am calculat numărul de investigații potrivit capacității normate și le-am comparat cu informațiile din Rapoartele privind numărul de investigații efectuate de către IMSP.

- Am analizat indicatorii de utilizare și am apreciat eficiența utilizării dispozitivelor medicale prin compararea numărului, tipurilor și spectrului de investigații realizate la acestea în dependență de parametrii tehnici, capacitatea de investigare, fluxul de pacienți și de alți factori care influențează direct nivelul de performanță.

- Am analizat tipurile de investigații (radiografice, radioscopice și tomografice), efectuate la instalațiile "Duo Diagnost Digital" în scopul stabilirii gradului de valorificare a tuturor opțiunilor dispozitivelor medicale, precum și a monitorizării de către MS a eficienței exploatării dispozitivelor medicale.

- Am analizat informațiile privind instalarea dispozitivelor medicale în încăperile IMSP și am determinat cauzele instalării cu întârziere a acestora.

- Am comparat informațiile privind numărul de investigații efectuate la aparatele de radiodiagnostic de tip vechi de la CMF și la cele de tip nou instalate la spitalele raionale, în scopul identificării problemelor care limitează accesul populației la servicii medicale de calitate.

- Au fost analizate tipurile de servicii medicale pentru care lipsesc tarifele aprobate în modul stabilit.

PARTEA II**Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova****76****HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului
de lege privind modificarea și completarea unor acte
legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra

proiectului de lege privind modificarea și completarea unor
acte legislative.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției****Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Alexandru Tănase**

Nr. 54. Chișinău, 3 februarie 2011.

77**HOTĂRÎRE****cu privire la numirea domnului Emil DRUC, Ambasador
Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova
în Regatul Suediei, în funcția de Ambasador Extraordinar
și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica
Finlanda și Regatul Norvegiei, prin cumul, cu reședința
la Stockholm**În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția
Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV
din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic,
Guvernul HOTĂRĂȘTE:Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe
și Integrării Europene privind numirea domnului Emil DRUC,Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii
Moldova în Regatul Suediei, în funcția de Ambasador Extra-
ordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica
Finlanda și Regatul Norvegiei, prin cumul, cu reședința
la Stockholm, înaintînd Președintelui Republicii Moldova
proiectul decretului respectiv.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă**

Nr. 55. Chișinău, 3 februarie 2011.

78**HOTĂRÎRE****cu privire la numirea domnului Mihai BALAN, Ambasador
Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova
în Republica Elenă, în funcția de Ambasador Extraordinar
și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica
Cipru, prin cumul, cu reședința la Atena**În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția
Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV
din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic,
Guvernul HOTĂRĂȘTE:Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe și
Integrării Europene privind numirea domnului Mihai BALAN,Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii
Moldova în Republica Elenă, în funcția de Ambasador Extra-
ordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica
Cipru, prin cumul, cu reședința la Atena, înaintînd Președin-
telui Republicii Moldova proiectul decretului respectiv.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă**

Nr. 56. Chișinău, 3 februarie 2011.

79**HOTĂRÎRE****cu privire la numirea domnului Alexandru PRIGORSCHI,
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii
Moldova în Republica Bulgaria, în funcția de Ambasador
Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova
în Republica Albania, prin cumul, cu reședința la Sofia**În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția
Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XVdin 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic,
Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene privind numirea domnului Alexandru PRIGORSCHI, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Bulgaria, în funcția

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nr. 57. Chișinău, 3 februarie 2011.

de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Albania, prin cumul, cu reședința la Sofia, înaintind Președintelui Republicii Moldova proiectul decretului respectiv.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

80

HOTĂRÎRE

cu privire la numirea domnului Anatolie URECHEANU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Populară Chineză, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Socialistă Vietnam și Republica Coreea, prin cumul, cu reședința la Beijing

În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene privind numirea domnului Anatolie

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nr. 58. Chișinău, 3 februarie 2011.

URECHEANU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Populară Chineză, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Socialistă Vietnam și Republica Coreea, prin cumul, cu reședința la Beijing, înaintind Președintelui Republicii Moldova proiectul decretului respectiv.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

81

HOTĂRÎRE

cu privire la numirea domnului Ion STĂVILĂ, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Ucraina, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Uzbekistan, prin cumul, cu reședința la Kiev

În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene privind numirea domnului Ion STĂVILĂ,

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nr. 59. Chișinău, 3 februarie 2011.

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Ucraina, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Uzbekistan, prin cumul, cu reședința la Kiev, înaintind Președintelui Republicii Moldova proiectul decretului respectiv.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

82

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea proiectului de lege privind ratificarea Protocolului adițional la Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de supraveghere și fluxul transfrontalier al datelor, adoptat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001 și semnat de Republica Moldova la 29 aprilie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova proiectul de lege privind ratificarea Protocolului adițional la Convenția pentru protecția persoanelor referitor

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției

Nr. 60. Chișinău, 3 februarie 2011.

la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de supraveghere și fluxul transfrontalier al datelor, adoptat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001 și semnat de Republica Moldova la 29 aprilie 2010.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă
Alexandru Tănase

83**HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea proiectului de lege privind
ratificarea Convenției pentru stabilirea Centrului
Sud-Est European de Aplicare a Legii, încheiată
la București la 9 decembrie 2009**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii
Moldova spre examinare proiectul de lege privind ratificareaConvenției pentru stabilirea Centrului Sud-Est European
de Aplicare a Legii, încheiată la București la 9 decembrie
2009.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul afacerilor interne
Ministrul justiției****Iurie Leancă
Alexei Roibu
Alexandru Tănase**

Nr. 61. Chișinău, 3 februarie 2011.

84**HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
denunțarea Convenției eurasiatice privind brevetele**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru denunțarea Convenției eurasiatice
privind brevetele.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției****Valeriu Lazăr****Iurie Leancă
Alexandru Tănase**

Nr. 62. Chișinău, 4 februarie 2011.

85**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea modificărilor și completărilor
ce se operează în Regulamentul privind formarea
prețurilor la medicamente și alte produse farmaceutice
și parafarmaceutice**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă modificările și completările ce se operează
în Regulamentul privind formarea prețurilor la medica-mente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice,
aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 603 din 2 iulie 1997
(se anexează).**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul sănătății
Ministrul finanțelor****Valeriu Lazăr
Andrei Usatii
Veaceslav Negruța**

Nr. 63. Chișinău, 4 februarie 2011.

Aprobate
prin Hotărîrea Guvernului nr.63
din 4 februarie 2011**MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE
ce se operează în Regulamentul privind formarea prețurilor
la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice,
aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.603 din 2 iulie 1997**Regulamentul privind formarea prețurilor la medica-
mente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice,
aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.603 din 2 iulie 1997
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.51-52,
art.562), cu modificările ulterioare, se modifică și se
completează după cum urmează:1) în tot textul Regulamentului cuvintele „/reprezentantul
oficial al acestuia”, se exclud;

2) la punctul 1:

după sintagma „art. 426)” se completează cu sintagma
„ ,Hotărîrea Guvernului nr. 525 din 22 iunie 2010 „Pentru
aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aprobare
și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente”
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 105-106,
art. 582)”;
cuvintele „(depozite, farmacii, puncte farmaceutice) din

teritoriul Republicii Moldova, indiferent de subordonare și tipul de proprietate” se substituie prin cuvintele „(producători, depozite, farmacii și filialele acestora) indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare”;

3) punctul 2 va avea următorul cuprins:

„2. În sensul prezentului Regulament, se definesc următoarele noțiuni:

preț de achiziție – prețul producătorului de peste hotare, diminuat cu suma rabatului comercial (discount) acordat, indicat în documentele primare, care nu poate depăși prețul de producător înregistrat în Catalogul național de prețuri de producător la medicamente, cu luarea în calcul a drepturilor de import achitate, a cheltuielilor de transport (după caz, în funcție de condițiile de livrare) și a plăților pentru controlul calității medicamentelor, recalculat în moneda națională (lei), conform cursului de schimb valutar oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la data efectuării operațiunii de vâmuire;

rabat comercial (discount) – reducere din prețul producătorului/distribuitoareului, convenit anterior între părți, conform clauzelor prevăzute în contract;

preț de livrare – prețul la care producătorul autohton comercializează medicamentele pe teritoriul Republicii Moldova, în calculul căruia este prevăzut normativul de rentabilitate pe entitate de până la 15 la sută;

preț cu ridicata – prețul care se aplică de către depozite la comercializarea angro a medicamentelor către farmacii și instituții medico-sanitare;

preț cu amănuntul – prețul care se aplică de către farmacii la momentul comercializării medicamentelor cu amănuntul către consumatorul final.”;

4) punctul 3 va avea următorul cuprins:

„3. Prețurile la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice (în continuare - medicamente) se stabilesc de către întreprinderile farmaceutice în felul următor:

medicamentele produse în Republica Moldova se comercializează pe piața internă la prețuri de livrare, cu aplicarea adaosului comercial. Din contul adaosului comercial se acoperă cheltuielile operaționale, de investiții și financiare;

medicamentele importate se comercializează pe teritoriul Republicii Moldova la prețuri de achiziție, cu aplicarea adaosului comercial.

Rabatul comercial (discountul) acordat de furnizor se determină conform prevederilor Standardelor Naționale de Contabilitate, aprobate de Ministerul Finanțelor.”;

5) după punctul 3 se completează cu punctul 3¹, cu următorul cuprins:

„3¹. Producătorii autohtoni comercializează pe teritoriul Republicii Moldova medicamentele fabricate la prețuri de livrare cu luarea în calcul a normativului de rentabilitate pe entitate de până la 15 la sută din costul vânzărilor, cheltuielile comerciale, cheltuielile generale și administrative, alte cheltuieli operaționale, aferente producerii și comercializării medicamentelor, în conformitate cu prevederile Standardului Național de Contabilitate 3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”, cu un total cumulativ de la începutul perioadei de gestiune.

Costul vânzărilor și cheltuielile operaționale aferente medicamentelor comercializate pe piața internă se separă

de costul vânzărilor și cheltuielile operaționale totale în bază cantitativă, cu aplicarea coeficientului de repartizare a cheltuielilor.”;

6) punctul 4 va avea următorul cuprins:

„4. La comercializarea medicamentelor se admite aplicarea unui adaos comercial de până la 40 la sută la prețul de livrare sau la prețul de achiziție, din care:

până la 15 la sută – pentru întreprinderile care importă și/sau distribuie cu ridicata medicamente, atât de import, cât și autohtone;

până la 25 la sută – pentru farmacii și filialele acestora.”;

7) punctul 7 va avea următorul cuprins:

„7. La comercializarea medicamentelor, întreprinderile farmaceutice indică în documentele primare cu regim special prețul de livrare al medicamentelor autohtone sau prețul de achiziție al medicamentelor din import, mărimea adaosului comercial aplicat, numărul de serie al produsului, numărul și data documentului ce-i atestă calitatea, eliberat de Agenția Medicamentului.”;

8) punctul 8, după cuvântul „, farmacii”, se completează cu cuvintele „și filialele acestora”;

9) punctul 10 se exclude;

10) la punctul 11, alineatul întâi și doi vor avea următorul cuprins:

„Baza inițială de calcul pentru aplicarea adaosului comercial de către întreprinderile farmaceutice care comercializează medicamente de import este prețul de achiziție.

Baza inițială de calcul pentru aplicarea adaosului comercial de către întreprinderile farmaceutice care comercializează medicamente autohtone este prețul de livrare.”;

11) la punctele 12 și 13, cuvântul „unitar” se substituie prin cuvântul „unic”, iar cuvintele „al deținătorului CÎM” se substituie prin cuvintele „al depozitului”;

12) la punctul 12:

formula:

$$„Kacd = (1 + \frac{Acd}{100}) \leq 1,15”$$

se substituie cu formula:

$$„Kacd = \frac{Acd}{100} \leq 0,15” ;$$

13) la punctul 13:

formula:

$$„Pam = (Pac \times (Kacd + Kacf) \times Ktva)”$$

se substituie cu formula:

$$„Pam = (Pac \times (1 + Kacd + Kacf) \times Ktva)” ,$$

iar formula:

$$„Kacf = (1 + \frac{Acf}{100}) \leq 1,25”$$

se substituie cu formula:

$$„Kacf = \frac{Acf}{100} \leq 0,25” ;$$

14) la punctul 14, cuvântul „(ambalate)” se exclude;

15) punctul 17 se exclude.

86**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea modificărilor și completărilor
ce se operează în Regulamentul privind achiziționarea
de medicamente și alte produse de uz medical pentru
necesitățile sistemului de sănătate**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă modificările și completările ce se operează
în Regulamentul privind achiziționarea de medicamente șialte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului
de sănătate, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 568 din
10 septembrie 2009 (conform anexei).**PRIM-MINISTRU****Contrasemnează:****Ministrul sănătății****Ministrul finanțelor****Nr. 64. Chișinău, 4 februarie 2011.****Vladimir FILAT****Andrei Usatii****Veaceslav Negruța**

Anexă

la Hotărîrea Guvernului nr. 64
din 4 februarie 2011**MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE****ce se operează în Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și alte produse
de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 568
din 10 septembrie 2009**Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și
alte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului
de sănătate, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 568 din
10 septembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova,
2009, nr.144-147, art.632), cu modificările ulterioare, se
modifică și se completează după cum urmează:

1) în Regulament:

a) la punctul 7, cuvintele „specialiștii principali ai Minis-
terului Sănătății vor” se substituie prin cuvintele „Ministerul
Sănătății va”, iar după cuvintele “programelor naționale” se
completează cu cuvintele „și speciale de sănătate”;

b) punctul 13 va avea următorul cuprins:

„13. În cazul apariției unor necesități noi de medica-
mente sau alte produse de uz medical, instituțiile medicale
prezintă necesarul Ministerului Sănătății și Agenției Medica-
mentului, în scopul inițierii și desfășurării procedurilor de
achiziție publică centralizată pentru procurarea acestora,
conform prevederilor legislației în vigoare.”;

c) la punctul 36, cuvintele „la pct. 19” se substituie prin

cuvintele „la pct. 18”;

2) la punctul 1 din anexa nr.1 la Regulament, cuvintele
„dispozitive medicale utilizate în investigațiile clinice,
biochimice, imunologice” se exclud;

3) în anexa nr.2 la Regulament:

a) punctul 1:

subpunctul 1) va avea următorul cuprins:

„1) Medicamentele incluse în listele pentru licitație, la
momentul publicării anunțului în Buletinul Achizițiilor Publice,
trebuie să fie înregistrate în Republica Moldova, prezente
pe piața farmaceutică din țară, precum și înregistrate în
Catalogul național de prețuri de producător la medica-
mente. Listele pentru licitație vor conține, în exclusivitate,
denumirile comune internaționale ale medicamentelor.”;

subpunctul 2) se exclude;

b) punctul 2:

subpunctul 1):

la litera b), cuvintele „de nivel internațional” se exclud;

la litera d), cuvintele „de nivel național” se exclud.

87**HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Avizului la proiectul legii
pentru modificarea Codului electoral**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

legii pentru modificarea Codului electoral.

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Ministrul justiției****Nr. 65. Chișinău, 4 februarie 2011.****Vladimir FILAT****Alexandru Tănase****88****HOTĂRÎRE****pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege cu privire
la modificarea Legii privind reglementarea prin licențiere
a activității de întreprinzător**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege cu privire la modificarea Legii privind reglementarea
prin licențiere a activității de întreprinzător.**PRIM-MINISTRU****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,****ministrul economiei****Ministrul justiției****Nr. 66. Chișinău, 4 februarie 2011.****Vladimir FILAT****Valeriu Lazăr****Alexandru Tănase**

89**HOTĂRÎRE**

privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 6 din Legea energiei regenerabile nr.160-XVI din 12 iulie 2007

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea articolului 6 din Legea energiei regenerabile nr.160-XVI din 12 iulie 2007.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul justiției

Valeriu Lazăr
Alexandru Tănase

Nr. 67. Chișinău, 4 februarie 2011.

90**HOTĂRÎRE**

privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Nr. 68. Chișinău, 4 februarie 2011.

91**HOTĂRÎRE**

cu privire la completarea punctului 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 1201 din 23 decembrie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Punctul 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 1201 din 23 decembrie 2010 „Cu privire la transmiterea unor bunuri materiale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010,

nr.257-258, art.1313) se completează cu textul „, pentru a fi oferite studenților învingători ai concursului „Burse de merit” de gradul I”.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul educației

Mihail Șleahțișchi

Nr. 69. Chișinău, 4 februarie 2011.

92**HOTĂRÎRE**

pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru completarea art. 46 din Legea învățămîntului nr.547-XIII din 21 iulie 1995

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra

proiectului de lege pentru completarea art. 46 din Legea învățămîntului nr.547-XIII din 21 iulie 1995.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul educației
Ministrul justiției

Mihail Șleahțișchi
Alexandru Tănase

Nr. 70. Chișinău, 4 februarie 2011.

93**HOTĂRÎRE**

privind modificarea Listei organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de TVA la importul materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Din Lista organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor, scutite de TVA la importul materiei prime, materialelor, articolelor de completare și accesoriilor necesare procesului propriu de producție, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 1085 din

22 noiembrie 2010 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.231-234, art.1200, cu completările ulterioare, poziția:

„8. Întreprinderea specializată „Sadacus” S.A., c/f 1004602003123”

Asociația surzilor din Republica Moldova c/f 1010620001751” se exclude.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 71. Chișinău, 4 februarie 2011.

94**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea proiectului de lege privind
importul unor autovehicule**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege privind importul unor autovehicule.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul justiției****Ministrul apărării****Ministrul finanțelor****Alexandru Tănase****Vitalie Marinuța****Veaceslav Negruța**

Nr. 72. Chișinău, 4 februarie 2011.

95**HOTĂRÎRE****cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului
nr. 27 din 26 ianuarie 2010**

În scopul executării prevederilor art.II al Legii nr.5 din 12 ianuarie 2011 pentru modificarea și completarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.15, art.13), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

La punctul 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 27 din 26 ianuarie 2010 "Pentru crearea Comisiei departamentale

de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a Cămarilor de Stat" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.13-14, art.62), sintagmele "ministru de stat" și „viceministru al tehnologiilor informaționale și comunicațiilor” se substituie, respectiv, cu sintagmele "secretar general al Guvernului" și „viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor”.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul tehnologiei informației****și comunicațiilor****Pavel Filip**

Nr. 73. Chișinău, 4 februarie 2011.

96**HOTĂRÎRE****privind stabilirea cotei de imigrare în scop de muncă
în Republica Moldova pentru anul 2011**

În conformitate cu prevederile articolului 13 din Legea nr.180-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la migrația de muncă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.162-164, art.598), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă cota de imigrare în scop de muncă în Republica Moldova pentru anul 2011 în număr de 1300 de persoane.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul muncii, protecției****sociale și familiei****Valentina Buliga**

Nr. 74. Chișinău, 4 februarie 2011.

97**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege
privind modificarea și completarea Legii privind
indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă
și alte prestații de asigurări sociale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii

privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul muncii, protecției****sociale și familiei****Ministrul finanțelor****Ministrul justiției****Valentina Buliga****Veaceslav Negruța****Alexandru Tănase**

Nr. 75. Chișinău, 4 februarie 2011.

98**HOTĂRÎRE**

privind aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru completarea anexei nr.2 la Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de lege pentru completarea anexei nr.2 la Legea

nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Alexandru Tănase

Nr. 76. Chișinău, 4 februarie 2011.

99**HOTĂRÎRE**

cu privire la aprobarea Avizului la proiectul hotărîrii Parlamentului pentru completarea Hotărîrii Parlamentului nr.433-XII din 26 decembrie 1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul hotărîrii Parlamentului pentru completarea Hotărîrii

Parlamentului nr.433-XII din 26 decembrie 1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul justiției
Ministrul apărării

Alexandru Tănase
Vitalie Marinuța

Nr. 77. Chișinău, 4 februarie 2011.

100 DISPOZIȚIE

1. În scopul realizării prevederilor Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” privind reorganizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, se creează Grupul de lucru în următoarea componență:

TĂNASE Alexandru - ministru al justiției, președinte al Grupului de lucru
BODIU Victor - secretar general al Guvernului
CHETRARU Viorel - director al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, vicepreședinte al Grupului de lucru
BARBĂNEAGRĂ Victor - viceministru al finanțelor
CALMÎC Octavian - viceministru al economiei
DOLEA Igor - membru al Consiliului Superior al Magistraturii
RADEȚCHI Viorel - Procurorul Anticorupție
BRICEAG Vitalie - șef de Secție în cadrul Direcției investigarea fraudelor a Departamentului poliție al Ministerului Afacerilor Interne.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 19-d. Chișinău, 9 februarie 2011.

2. Grupul de lucru, în termen de 15 zile, va prezenta Guvernului propuneri privind:

transferul atribuțiilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției care nu țin de domeniul combaterii corupției către alte structuri specializate ale statului, în contextul reformei instituționale a acestora; conceptul noului cadru funcțional și instituțional al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, ținând cont de menținerea în competența acestuia a atribuțiilor de combatere a corupției.

3. În procesul de lucru al Grupului vor fi implicate, după necesitate, și alte instituții ale statului, reprezentanți ai societății civile și mediului academic.

4. Se stabilește că, în caz de eliberare a membrilor Grupului de lucru din funcțiile deținute, atribuțiile lor în cadrul Grupului vor fi exercitate de persoanele nou-desemnate în funcțiile respective, fără emiterea altei dispoziții de Guvern.

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**
Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova**130 O R D I N**
cu privire la abrogarea Ordinului ministrului
justiției nr. 300 din 7 august 2009

Întru executarea Hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 20 aprilie 2010, dosarul nr. 3-533/10 menținută prin Decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 27 octombrie 2010, dosarul nr. 3r-1854/10, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a notarului Semionova Rodica împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Colegiului disciplinar al notarilor din Republica Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, precum și în baza pct. 13 din Regulamentul Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 129 din 15.02.2000 cu privire la Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu modificările ulterioare,

O R D O N:

1. Se abrogă Ordinul ministrului justiției nr. 300 din

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Nr. 35. Chișinău, 31 ianuarie 2011.

Alexandru TĂNASE

7 august 2009 cu privire la încetarea activității notarului privat Semionova Rodica, cu teritoriul de activitate în municipiul Chișinău, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 124-126, art. 594, cu efectuarea mențiunii în Registrul de stat al notarilor.

2. Notarul public Semionova Rodica va păstra și gestiona în continuare arhiva activității notariale netransmisă notarului public Moraru Natalia, cu teritoriul de activitate în mun. Chișinău.

3. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina Direcției notariat și avocatură.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
al Republicii Moldova**131 O R D I N**
cu privire la aprobarea modificărilor la Instrucțiunea
provizorie privind modul de eliberare și evidență
a autorizațiilor unitare pentru traficul auto internațional

În conformitate cu Regulamentul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, aprobat prin Hotărâre de Guvern nr. 695 din 18.11.2009,

ORDON:

1. Se aprobă modificările la Instrucțiunea provizorie privind modul de eliberare și evidență a autorizațiilor unitare pentru traficul auto internațional, aprobată prin Ordinul

Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr.11 din 16.01.2010 și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.172-178 din 21.09.2010, conform anexei.

2. Controlul asupra îndeplinirii prezentului ordin se pune în sarcina Instituției publice „Agenția Națională Transport Auto”.

3. I.P. „ANTA” va asigura publicarea ordinului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL TRANSPORTURILOR
ȘI INFRASTRUCTURII DRUMURILOR

Nr. 28. Chișinău, 28 ianuarie 2011.

Anatolie ȘALARUAnexă
la Ordinul nr.28
din 28.01.2011**Modificări la Instrucțiunea provizorie**
privind modul de eliberare și evidență a autorizațiilor unitare
pentru traficul auto internațional, aprobată prin Ordinul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii
Drumurilor nr.11 din 16.01.2010

Se completează pct. 7.1. (b), 7.2. (a), 7.3. (a), 8.1. după „... în folos public”, pct. 8.3. (a) după „anexei la licență” și pct. 9.12. după „...internațional de mărfuri” cu sintagma „(după caz)”.

Se exclude din pct. 7.2. după „...de corespundere EURO (EURO)” și pct. 8.3. după „...de corespundere a autovehiculului Euro” cifra romană „I”.

Se modifică pct. 8.4. după cum urmează:

„La eliberare, în autorizația unitară se indică numele agentului transportator. Numărul de înmatriculare a autovehiculului se indică în cazul autorizațiilor deficitare, Ucraina bilateral/tranzit EURO 0 și Ucraina neregulate pasageri.”

Se modifică pct. 8.6. după cum urmează:

„Autorizațiile tip „terțe țări” se eliberează câte una la fiecare unitate de transport, cu confirmarea încărcăturii (copiile la CMR și TIR sau Declarație vamală, perfectate de către organele vamale cu aplicarea ștampilei) sau după necesitate, cu prezentarea comenzii de transport.

Autorizațiile tip „terțe țări” Rusia și Turcia se eliberează numai unităților de transport ce corespund normelor tehnice și de siguranță EURO III, IV sau V, cu masa totală de peste 12 tone.”

Se completează pct. 8.8. după „...și după necesitate” cu sintagma „cu prezentarea comenzii de transport”.

Se completează pct. 8.9. cu următorul alineat:

„Autorizațiile tip „intrare fără marfă” se eliberează în baza

comenzii de transport și extrasului din contractul de vânzare-cumpărare, ce confirmă destinația mărfii pentru Republica Moldova.”

Se înlocuiește în pct. 9.3. „...la această unitate de transport.” cu sintagma „... acestui agent transportator.”

Se înlocuiește în pct. 9.4. „... 60 zile ...” cu „... 90 zile...” și se înlocuiește sintagma „...pentru același autovehicul” cu „...cu excepția cazurilor de neîntoarcere justificată a autovehiculului în țară”.

Se modifică pct. 9.5. după cum urmează:

„Agenților transportatori cărora le-au fost repartizate autorizații CEMT (cu excepția celor ce dețin unități de transport care nu au primit autorizații CEMT sau transportarea nu poate fi efectuată în baza autorizației CEMT din

cauza restricțiilor aplicate), nu li se eliberează autorizații unitare deficitare valabile pe teritoriul statelor membre CEMT.

Se completează pct. 9.8. după cum urmează:

„... Agentul transportator se avertizează că în caz de pierdere repetată – nu-i vor fi eliberate autorizații de acest tip pe o perioadă de 1 lună, pentru cazurile ulterioare – nu-i vor fi eliberate autorizații de acest tip pe o perioadă de 3 luni.”

Se înlocuiește în pct. 9.10. „... nu-i vor fi eliberate autorizații de acest tip...” cu sintagma „...nu-i vor fi eliberate autorizații unitare...”

Se completează pct. 9.11. după „...eliberarea autorizațiilor ” cu cuvântul „deficitare”.

Acte ale Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova

132**O R D I N**

**privind modificarea și completarea anexei nr. 1
la Ordinul directorului Serviciului de Informații
și Securitate al Republicii Moldova nr. 75
din 14 noiembrie 2007**

În temeiul articolului 14 alineatul (4) din Legea nr. 190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 141-145, art. 597),

ORDON:

1. Anexa nr. 1 la Ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 75 din 14 noiembrie 2007 „Privind listele persoanelor și entităților implicate în activități teroriste” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 180-183, art. 670), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) La compartimentul I:

a) poziția 127 se exclude;

b) se completează cu pozițiile 146 – 147, cu următorul cuprins:

**DIRECTORUL SERVICIULUI
DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE**

Nr. 5. Chișinău, 26 ianuarie 2011.

„146. AGHA, JAN ALIZAI

147. SALEH, MOHAMMAD KAKAR”;

2) la compartimentul III:

a) poziția 97 va avea următorul cuprins:

„97. MOHAMED, AOUANI”;

b) pozițiile 246-248 se exclud;

c) se completează cu pozițiile 275 – 277, cu următorul cuprins:

„275. HAKIMULLAH, MEHSUD

276. WALI, UR REHMAN

277. FAHD, MOHAMMED AHMED AL-QUSO”.

2. Controlul executării prezentului ordin se atribuie șefului Centrului Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate.

3. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Gheorghe MIHAI

Acte ale Agenției Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. 809 din 4 februarie 2011
Ministru

_____ A. TĂNASE

133

O R D I N

**cu privire la modificarea anexei nr. 1
la Ordinul nr. 136 din 5 septembrie 2008**

ORDON:

În conformitate cu art. 12 al Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 241-246, art. 746), Regulamentul privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 627 din 5 iunie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 78-81, art. 656, cu modificările și completările ulterioare), Legea nr. 989- XV din 18 aprilie 2002 cu privire la activitatea de evaluare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 102, art. 773, cu modificările și completările ulterioare), Regulamentul provizoriu privind evaluarea bunurilor imobile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 958 din 4 august 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 177, art. 1006),

Anexa nr. 1 la Metodologia de evaluare a bunurilor imobile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia persoanelor supuse represiunilor politice, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 136 din 5 septembrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 197, art. 589), înregistrat la Ministerul Justiției cu nr. 614 din 10 octombrie 2008, se modifică după cum urmează:

la poziția Taraclia/Cairaclia/Cairaclia în coloana 5 cifra „0,12” se înlocuiește cu cifra 0,28;

la poziția Taraclia/Novosiolovca/Novosiolovca în coloana 5 cifra „0,12” se înlocuiește cu cifra 0,74;

la poziția Taraclia/ Taraclia / Taraclia în coloana 5 cifra „0,08” se înlocuiește cu cifra 0,41;

la poziția Taraclia/ Tvardița/ Tvardița în coloana 5 cifra „0,12” se înlocuiește cu cifra 1,32;

la poziția Taraclia/ Valea Perjei / Valea Perjei în coloana 5 cifra „0,12” se înlocuiește cu cifra 0,73.

**DIRECTORUL GENERAL
AL AGENȚIEI RELAȚII FUNCiare
ȘI CADASTRU**

Nr. 06. Chișinău, 17 ianuarie 2011.

Vasile GRAMA

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare
134 HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele controlului planificat privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „CREDITE-LARGA”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 42/10-O din 01.10.2010¹ și a Ordinului Președintelui C.N.P.F. nr. 92 din 01.10.2010, a fost efectuat controlul planificat privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „CREDITE-LARGA” (s. Larga, r-nul Briceni) pentru perioada de activitate 01.01.2009-31.08.2010.

A.E.Î. „CREDITE-LARGA” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003604150493, certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0079424 din 18.01.2000 și deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000121, eliberată la data de 26.02.2009.

Conform raportului financiar la 31.08.2010, asociația a înregistrat următorii indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul ce urmează:

mii lei

Nr.	Indicatorii normativi	Valoarea înregistrată	Normativul stabilit	Abaterea absolută (+, -)
1.	Total active	3957,3	2500,0	+1457,3
2.	Rezerva instituțională	1359,0	395,7	+963,3
3.	Plasarea rezervei instituționale	300,0	158,3	+141,7
4.	Plasarea lichidităților obligatorii	151,1	115,4	+35,7

Reieșind din rezultatele reflectate, se constată că pe parcursul perioadei menționate asociația a înregistrat excedente față de toți indicatorii normativi de bază stabiliți.

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul de mai jos, constată majorarea valorii împrumuturilor acordate cu 20,5 la sută din contul creșterii valorii creditelor externe primite cu 26,8 la sută și a depunerilor de economii cu 19,9 la sută. Diminuarea profitului net cu 56,4 la sută a fost cauzată de creșterea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi de 1,2 ori.

mii lei

Nr. d/o	Indicatorii	31.08.2009	31.08.2010	2010 față de 2009 (-, +)	2010 față de 2009 (%)
1.	Împrumuturi acordate	2906,4	3502,3	+595,9	120,5
2.	Provizioane pentru pierderi din împrumuturi	- 29,1	- 35,9	- 6,8	Creștere de 1,2 ori
3.	Total active	3382,3	3957,3	+575,0	117,0
4.	Credite bancare și împrumuturi primite	1027,0	1302,4	+275,4	126,8
5.	Depuneri de economii	962,6	1153,9	+191,3	119,9
6.	Profit net	234,3	102,2	-132,1	43,6

Contrar prevederilor art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007² (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007³ (în continuare - Legea

nr. 113-XVI din 27.04.2007), raportul financiar al asociației nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației privind provizioanele pentru pierderi din împrumuturi și dobânzile aferente. Ca rezultat al nerespectării cerințelor privind constituirea și utilizarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, stabilite la pct. 27, pct. 28 și pct. 31 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 17/8 din 30.04.2008⁴ (în continuare - Normele de prudență financiară), asociația nu a asigurat examinarea stării de expirare a împrumuturilor și/sau a dobânzilor aferente conform prevederilor contractelor inițiale de împrumut. În consecință, contrar prevederilor pct. 37 din Normele de prudență financiară, asociația nu a contabilizat la următoarea dată gestionară la conturile extrabilanțiere împrumuturile și dobânzile aferente, clasificate „compromise”, în mărime de 9,0 mii lei, rezultatul financiar al asociației la situația din 31.08.2010 fiind majorat nejustificat cu circa 16,3 mii lei.

Administratorii asociației nu au respectat cerințele privind împrumuturile expirate și dobânzile aferente conform prevederilor pct. 36 din Normele de prudență financiară, fiind constatate cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru împrumuturile expirate mai mult de 90 de zile.

În cadrul activității de acceptare a depunerilor de economii și de acordare a împrumuturilor s-a constatat încălcarea clauzelor contractuale, în anul 2010 fiind modificată rata dobânzii fără înștiințarea în scris a membrilor beneficiari, nerespectându-se astfel prevederile art. 668 alin. (3) din Codul civil al Republicii Moldova⁵ și clauzele contractuale. Contrar cerințelor pct. 55 din Normele de prudență financiară, administratorii asociației au admis restituirea depunerilor pentru garantarea împrumuturilor în lipsa cererilor în scris din partea membrilor.

Consiliul asociației nu a elaborat, aprobat și asigurat implementarea adecvată a politicii de gestiune a activelor și datorilor și politicii de investiții în termen de 3 luni din data obținerii licenței, astfel încălcând prevederile art. 40 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, pct. 15, pct. 43 și pct. 58 din Normele de prudență financiară. Politica de împrumut a asociației, aprobată în cadrul ședinței consiliului din 13.01.2010, nu corespunde cerințelor prevăzute la pct. 20 din Normele de prudență financiară.

Consiliul asociației nu a prezentat adunărilor generale ale membrilor, desfășurate în perioada supusă controlului, raportul anual privind executarea bugetului pentru anii 2008 și 2009 fiind astfel încălcate prevederile art.41 alin. (7) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007. Contrar prevederilor statutului, adunarea generală anuală a membrilor din 11.02.2009 a aprobat componența numerică a consiliului asociației în număr de 7 persoane.

Nerespectând prevederile pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992⁶, directorul executiv nu a asigurat respectarea cerințelor privind efectuarea reviziilor

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 197-199, art. 683

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr. 11, art. 351

inopinate a casieriei cel puțin o dată în trimestru. Politica de contabilitate a asociației, aprobată de către directorul executiv la 18.01.2004, nu a fost conformată prevederilor art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, art. 16 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007 și Standardului Național de Contabilitate nr. 63 "Prezentarea informațiilor în rapoartele financiare ale asociațiilor de economii și împrumut și ale altor instituții similare", aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 89 din 28.10.2002⁷.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare"⁸, art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 3/5. Chișinău, 28 ianuarie 2011.

contravențională a directorului executiv al A.E.Î. "CREDITE-LARGA", dl Vasile TABARCEA, conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie administratorilor A.E.Î. "CREDITE-LARGA" întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

3. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. "CREDITE-LARGA" a încălcărilor reflectate în actul de control privind aprobarea la ședința consiliului asociației din 20.10.2010 a politicii de investiții.

4. A.E.Î. "CREDITE-LARGA" va informa lunar Comisia Națională a Pieței Financiare despre măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Aurica DOINA

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 151-153, art. 354

⁸ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS

135 HOTĂRÎRE **cu privire la radierea din Registrul participanților** **profesioniști la piața valorilor mobiliare**

În rezultatul finalizării procedurii de lichidare a genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurate anterior de societățile cu răspundere limitată "Emitent-S", "Proremiz", "Defend" și "Bonșeron", s-a constatat că toate obligațiile rezultate din activitatea profesionistă au fost stinse.

Astfel, în temeiul art. 1 alin. (1), art. 4, art. 8 lit. m), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1) și art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 1 și art. 42 alin. (4) din Legea nr. 199-XIV din 18.11.1998 "Cu privire la piața valorilor mobiliare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 183-185, art. 655),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se radiază din Registrul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare:

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 4/2. Chișinău, 4 februarie 2011.

136 HOTĂRÎRE **cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice** **a valorilor mobiliare pe piața secundară de procurare** **a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni „Pietriș”**

Examinând materialele prezentate de ofertantul Iurie Nastas, în temeiul art. 1 alin. (1), art. 8 lit. k), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 21, art. 22 alin. (1) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 "Cu privire la piața valorilor mobiliare" (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta

- 1.1. Societatea cu răspundere limitată "Emitent-S", care a deținut anterior licența RBD nr. 0041 din 27.01.2000 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare – deținere a registrului;

- 1.2. Societatea cu răspundere limitată "Proremiz", care a deținut anterior licența DLB nr. 0164 din 12.04.2001 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare – de dealer;

- 1.3. Societatea cu răspundere limitată "Defend", care a deținut anterior licența AMMI nr. 004334 din 05.04.2001 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare – de dealer;

- 1.4. Societatea cu răspundere limitată "Bonșeron", care a deținut anterior licența AMMI nr. 004362 din 22.03.2001 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare – de dealer.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Aurica DOINA

publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 215),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de procurare, inițiată de ofertantul Iurie Nastas, obiectul căreia îl constituie

procurarea a 29 000 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „Pietriș” (IDNO: 1003600062729, MD-2055, mun. Chișinău, or. Vatra, str. Feroviarilor, 10),

la prețul de 5,10 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Aurica DOINA

Nr. 4/3. Chișinău, 4 februarie 2011.

137 HOTĂRÎRE **cu privire la înregistrări** **în Registrul de stat al valorilor mobiliare**

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Băncii comerciale „UNIVERSALBANK” S.A. (IDNO 1002600008544; mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare, 180) în sumă de

10001500 lei în număr de 6025 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1660 lei cu numărul înregistrării de stat MD14UNNV1004 din contul mijloacelor bănești.

1.2 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Societății pe acțiuni „DRUMURI-UNGHENI” (IDNO 1003609005152; or. Ungheni, str. Industrială, 3) în sumă de 1790950 lei în număr de 179095 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 10 lei cu numărul înregistrării de stat MD14UNGD1005 din contul aporturilor nebănești.

1.3 Reducerea capitalului social al Societății pe acțiuni „I.T.A.S.” (IDNO 1003600059716; mun. Chișinău, s. Goian, str. Chișinăului, 2) prin anularea a 1204222 acțiuni de tezaur (numărul înregistrării de stat MD14ITAS1004). Capitalul social al societății după reducere va constitui 339652 lei divizat în 339652 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1 leu.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Aurica DOINA

Nr. 4/4. Chișinău, 4 februarie 2011.

138 HOTĂRÎRE **cu privire la autorizarea reorganizării** **unor societăți pe acțiuni**

Examinînd cererile și materialele prezentate de Societatea pe acțiuni “PARCUL DE AUTOBUZE ȘI TAXIMETRE NR.9 DIN BRICENI” (IDNO 1003604001469, or. Briceni, str. Olimpiiscaia, 3) și Societatea pe acțiuni “AGROPROFIL” (IDNO 1003607000751; or. Drochia, str. Gudanov, 15), în temeiul art.1 alin.(1), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.93, art.95 și art.96 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 “Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.69, art.79 și art.85 din Codul civil al Republicii Moldova

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se autorizează reorganizarea:

- Societății pe acțiuni “PARCUL DE AUTOBUZE ȘI TAXIMETRE NR.9 DIN BRICENI” prin transformare în societate cu răspundere limitată;

- Societății pe acțiuni “AGROPROFIL” prin dezmembrare (separare) cu transmiterea patrimoniului la Societatea cu răspundere limitată “MAGISTRALA-NORD” (nou-creată).

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Aurica DOINA

Nr. 4/5. Chișinău, 4 februarie 2011.

139 HOTĂRÎRE **cu privire la aprobarea actului de reevaluare** **a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ** **„COLABORARE” S.A. în proces de lichidare**

Întru executarea Hotărîrii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/1 din 09.04.2010 „Cu privire la expunerea spre vânzare a valorilor mobiliare și a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 61, art. 235), în temeiul art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia

Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), pct. 8.9 și pct. 8.11 din Modul de lichidare a participantului profesionist sau activității lui pe piața valorilor mobiliare în cazul retragerii (expirării termenului) licenței eliberate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 6/5 din 03.02.2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 63-64, art. 222),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă actul de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare, conform anexei.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/7. Chișinău, 4 februarie 2011.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Aurica DOINA

Anexă
la Hotărârea C.N.P.F.
nr. 4/7 din 04 februarie 2011

**Act de reevaluare a părții sociale deținute
de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A.
în proces de lichidare**

Denumirea societății	Adresa societății	Capitalul social (lei)	Prețul precedent (lei)	Prețul reevaluat (lei)	Rata de micșorare a prețului (%)	Cota (%) expusă spre vânzare	COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în calitate de:
Î.C.S. „MAUREZA” S.R.L.	mun.Chișinău, str. Ghiocellor, 1	1515048	144288	115431	20	66,63	deținător nominal

140 ORDONANȚĂ
cu privire la efectuarea controlului tematic al respectării
de către asigurători a legislației privind protecția
consumatorului la instrumentarea dosarelor de daună

În conformitate cu Planul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2011, în scopul verificării respectării de către asigurători a legislației privind protecția consumatorului la instrumentarea dosarelor de daună, avînd ca temei prevederile art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit. f), art.21 alin.(2), art.22 alin.(1), alin.(3) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.55 alin.(1), alin.(3) și alin.(5) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213),

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/6-O. Chișinău, 4 februarie 2011.

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
DECIDE:**

1. Să se efectueze controlul tematic al respectării de către asigurători, conform anexei, a legislației privind protecția consumatorului la instrumentarea dosarelor de daună, pentru perioada de activitate 01.01.2010 – 31.12.2010.

2. Controlul va fi efectuat de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare numiți prin ordinul vicepreședintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. Asigurătorii vor asigura accesul membrilor grupului de control la toate documentele și la alte surse de informație necesare controlului.

4. Prezenta ordonanță intră în vigoare la data adoptării.

Aurica DOINA

Anexă
la Ordonanța C.N.P.F. nr.4/6
din 4 februarie 2011

Nr. d/o	Asigurătorul
1	„ARTAS” S.R.L.
2	„ASTERRA GRUP” S.R.L.
3	„AUTO – SIGURANTA” S.A.
4	„DONARIS – GROUP” S.A.
5	„EUROASIG GRUP” S.R.L.
6	„EXIM – ASINT” S.A.
7	„GARANȚIE” S.A.
8	„ASIGURĂRI GENERALE VITORIASIG” S.R.L.
9	„MOLDASIG” S.R.L.
10	„MOLDCARGO” S.R.L.
11	„MOLDOVA –ASTROVAZ” S.R.L.
12	„TRANSELIT” S.R.L.
13	„VICTORIA ASIGURĂRI” S.R.L.
14	„IDEEA ASIGURĂRI” S.A.
15	„GARANT” S.R.L.